

Reactie op het verslag van het schriftelijk overleg (vastgesteld op 5 oktober 2011) over de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

NB. In deze reactie wordt gesproken over het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In eerdere correspondentie werd dit ook aangeduid als de AMvB Ruimte. Aangezien het Barro de juiste juridische term is, wordt die hier consequent doorgevoerd.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
1	VVD	Welke relatie bestaat er tussen de Woonvisie en de ontwerp SVIR?	De ontwerp SVIR is de kapstok voor ander beleid met ruimtelijke aspecten. Daarmee is de ontwerp SVIR leidend daar waar het de ruimtelijke aspecten van het woonbeleid betreft.
2	VVD	Is de minister bereid gemeenten in de voorbereidingsfase van de bestemmingsplanprocedure te ondersteunen en hen te ondersteunen bij het gebruik van de ladder voor duurzame verstedelijking? Zo ja, hoe ziet die ondersteuning er uit?	Als daarom wordt gevraagd door gemeenten zal het Rijk in de voorbereidingsfase van de bestemmingsplanprocedure haar nationale belangen, waaronder de ladder voor duurzame verstedelijking, toelichten en, indien nodig, daarover advies geven.
3	VVD	Gemeenten verwachten dat de voortgaande ontwikkeling van de kosten en baten van de ruimtelijke ordening zal leiden tot een situatie waarin de gemeente niet meer kan sturen op maatschappelijke ontwikkelingen. Deelt de minister deze zorg?	Teruglopende opbrengsten van grondexploitaties, maken dat de investeringskracht van gemeenten afneemt. Die ontwikkeling zie ik. Echter, gemeenten beschikken ook over andere dan financiële sturingsmogelijkheden om gewenste ontwikkelingen te bevorderen en onwenselijke ontwikkelingen tegen te gaan.
4	VVD	Hoe gaat de minister er voor zorg dragen dat de betaalbaarheid van de ruimtelijke ordening niet in het geding komt?	Als verantwoordelijke voor het systeem van ruimtelijke ordening, zie ik het als mijn taak andere partijen (naast decentrale overheden) bij te staan met het ontwikkelen van alternatieve manieren van financiering, nieuwe verdienmodellen en nieuwe allianties. Ook bekijk ik welke procedures versneld en vereenvoudigd kunnen worden, waardoor de proceskosten kunnen dalen. Verder onderzoek ik de mogelijkheden van stedelijke herverkaveling. Langs deze weg kunnen private partijen gemakkelijker zelfstandige kleinschalige locaties ontwikkelen, zonder dat het gehele gebied in één hand c.q. één grondexploitatie hoeft te worden gebracht.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
5	VVD	Het risico bestaat dat provincies en gemeenten een kop zetten op regels die het Rijk juist schrapt. Is de minister voornemens om de kans dat dit risico zich voordoet te verkleinen?	In de Bestuursafspraken 2011 – 2015 heb ik met provincies en gemeenten afgesproken dat zij de lijn van minder regels doorzetten. Het blijft natuurlijk een afweging van provincies en gemeenten hoeveel regels zij stellen. Ik vertrouw erop dat provincies en gemeenten elkaar hier scherp op zullen houden.
6	VVD	Zo ja, welke instrumenten wil de minister daarvoor inzetten?	In de Bestuursafspraken 2011 – 2015 heb ik met provincies en gemeenten afgesproken dat zij de lijn van minder regels doorzetten. Het blijft natuurlijk een afweging van provincies en gemeenten hoeveel regels zij stellen. Ik vertrouw erop dat provincies en gemeenten elkaar hier scherp op zullen houden.
7	VVD	De leden van de VVD-fractie zetten in op het realiseren van flexibele bestemmingen. De leden van de VVD-fractie vragen of de minister de mening deelt dat voorkomen dient te worden dat gemeenten gedetailleerde bestemmingsplannen opstellen.	De huidige wetgeving staat niet in de weg dat gemeenten bij bestemmingsplannen voorzien in ruime planologische mogelijkheden en flexibiliteit. In de praktijk vormen de risico's op planschade en de behoefte aan rechtszekerheid echter wel belemmeringen voor gemeenten om al te ruime planologische gebruiksmogelijkheden te bieden.
8	VVD	Welk sturingsinstrument gaat de minister hiervoor inzetten?	In aanvulling op het antwoord op vraag 7 streeft het Rijk er naar om de mogelijkheden te vereenvoudigen om met de omgevingsvergunning afwijkingen van bestemmingsplannen toe te staan.
9	VVD	Veel gemeenten zijn actief in de grondexploitatie als grondbezitter. De leden van de VVD-fractie vinden dit ongewenst en vinden dat gemeenten als marktmeester op moeten treden. Welke visie heeft de minister hierop?	Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor locatieontwikkeling en het te voeren grondbeleid inclusief de bijbehorende risico's. Het is dus ook aan gemeenten om te kiezen tussen actief of faciliterend grondbeleid en de risico's van deze keuze te dragen. Wel dienen gemeenten hierin een weloverwogen keuze te maken met inbegrip van risico's die ontstaan door actief grondbeleid.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
10	VVD	De leden van de VVD-fractie constateren dat Schiphol als nationaal belang is benoemd in de SVIR. De besluitvorming over het bestemmingsplan vindt echter in de gemeente Haarlemmermeer plaats. De leden van de VVD-fractie vragen of dergelijke beslissingen op dit niveau thuishoren. Elke burger van Nederland heeft hier immers belang bij. Deze leden vragen of de minister deze gedachtegang deelt.	Het opstellen van bestemmingsplannen is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Dit past bij het uitgangspunt dat de besluitvorming over de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij de burger hoort te liggen. Echter, er zijn opgaven die gelet op de hoeveelheid nationale belangen, om een rijksbetrokkenheid vragen, zoals de ontwikkeling van de regio Amsterdam-Schiphol-Haarlemmermeer. Om deze nationale belangen te borgen en af te wegen stelt het Rijk voor deze regio de Structuurvisie Metropoolregio Amsterdam- Schiphol - Haarlemmermeer (SMASH) op, inclusief een AMvB Luchthavenindelingbesluit. Deze AMvB wordt het juridisch kader met heldere regels waaraan medeoverheden zich moeten houden. Het Rijk waarborgt op deze manier de nationale belangen en zorgt ervoor dat de betrokken gemeenten daarmee rekening houden in hun bestemmingsplannen.
11	VVD	Zo ja, hoe zou het besluitvormingsproces rondom ruimtelijke vraagstukken er volgens de minister uit moeten zien?	De Wro geeft het Rijk op dit moment de mogelijkheid via structuurvisies haar beleid kenbaar te maken en dit via AMvB's te laten doorwerken. Het programma Eenvoudig Beter verkent de mogelijkheden om dit proces te versnellen zonder afbreuk te doen aan de zorgvuldigheid van de belangenafweging en besluitvorming.
12	VVD	In hoeverre wordt in de SVIR rekening gehouden met een meerlaagse benadering betreffende waterveiligheid, waarin een meer risicogestuurde benadering wordt gevolgd inzake overstromingskansen?	In de ontwerp SVIR is meerlaagse veiligheid met preventie als primaire pijler, conform het Nationaal Waterplan, een uitgangspunt voor waterveiligheid. Dit zal verder worden uitgewerkt binnen het Deltaprogramma.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
13	VVD	In het Deltaprogramma is een onderscheid gemaakt tussen opgaven en ambities. In hoeverre is dit onderscheid met betrekking tot waterveiligheid meegewogen in de SVIR, teneinde een consistent beleid neer te zetten?	In de ontwerp SVIR is rekening gehouden met zowel ambities als opgaven met het oog op een consistent beleid. Daarmee wordt gestimuleerd dat de maatregelen die genomen worden no regret maatregelen zijn.
14	PvdA	De leden van de PvdA zouden graag vasthouden aan de verstedelijkings- en verdichtingsambities van voorgaande kabinetten. Deze leden zouden graag zien dat een maatschappelijke kosten-batenanalyse wordt uitgevoerd op deze keuze van het kabinet.	Toenemende regionale verschillen vragen om regionaal maatwerk. Provincies en samenwerkende gemeenten kunnen dit maatwerk beter leveren dan het Rijk. Daarom laat ik het verstedelijkingsbeleid over aan provincies en gemeenten. Wel geldt als procesvereiste de ladder voor duurzame verstedelijking, ter bevordering van zorgvuldig ruimtegebruik. Alleen in de regio's Amsterdam en Rotterdam blijf ik betrokken bij de verstedelijkingsafspraken. Op deze algemene keuze een MKBA uitvoeren acht ik niet zinvol. Een MKBA kan worden uitgevoerd als er een regionale studie wordt uitgevoerd.
15	PvdA	Onduidelijk is of nu alle eerdere ruimtelijke beslissingen uit eerdere planologische kernbeslissingen zijn opgenomen in de SVIR en het Barro. Zo niet, welke planologische kernbeslissingen zijn precies verlaten? Hoe zit dit met de eerdere structuurvisies, zoals Randstad 2040?	In paragraaf 5.1 van de ontwerp SVIR is aangegeven welke rijksbeleid geheel is vervangen door de ontwerp SVIR, van welke rijksbeleid alleen de ruimtelijke doelen en uitspraken zijn vervangen en welke rijksbeleid in hun huidige vorm blijven bestaan. Het Barro bevat de vertaling van het beleid uit de ontwerp SVIR die het Rijk juridische wil borgen. Het in het Staatsblad gepubliceerde Barro (22 augustus, nr. 391) bevat de onderwerpen: Project Mainportontwikkeling Rotterdam, militaire terreinen en -objecten, de Wadden, de kust, de grote rivieren en de Werelderfgoederen. In de ontwerpwijziging van het Barro worden de volgende onderwerpen toegevoegd: reserveringen uitbreidingen weg en spoor, veiligheid vaarwegen, reserveringen voor buisleidingen, het netwerk voor elektriciteitsvoorziening, de buitendijkse

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>uitbreidingsruimte in het IJsselmeer, bescherming van de (overige) primaire waterkeringen en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).</p> <p>De regels voor de EHS zijn in het licht van de in het regeerakkoord aangekondigde decentralisatie van het natuurbeleid herzien en vereenvoudigd.</p>
16	PvdA	Is het niet mogelijk het ruimtelijk beleid voor burgers tastbaar te maken door op een digitaal kaartbeeld inzichtelijk aan te geven, net als bij de wettenbank, wat het actuele ruimtelijke beleid is en dit op een voor de burger hanteerbare wijze te presenteren. Zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk beleid.	Ik streef er naar de definitieve SVIR medio januari 2012 zowel analoog als digitaal beschikbaar te hebben. Sinds de Wet ruimtelijke ordening zijn overheden verplicht hun ruimtelijke plannen digitaal beschikbaar te maken via de website www.ruimtelijkeplannen.nl . In 2013 moeten alle verouderde bestemmingsplannen zijn geactualiseerd. Uitzondering hierop vormen tracébesluiten.
17	PvdA	Fractie mist elke ambitie als het gaat om behoud en bescherming van drinkwaterwinning. Waarom is hiervoor geen ambitie opgenomen?	Ik zie geen noodzaak tot het opnemen van drinkwater als nationaal belang. Op dit moment wordt dit prima behartigd door de drinkwaterbedrijven en decentrale overheden. In de definitieve SVIR zal ik wel de rol van zoetwater verduidelijken als het gaat om drinkwater (en industriewater). Daarnaast zal ik in de Rijksstructuurvisie Ondergrond onderzoeken of drinkwaterwinning uit de ondergrond van nationaal belang is en welke consequenties dat heeft voor bovengrondse functies.
18	PvdA	Fractie mist een visie op gezondheid in relatie tot ruimtelijke ordening. Welke afstand zouden bepaalde bestemmingen moeten hebben tot kwetsbare bestemmingen? (o.a. scholen in de buurt van snelwegen, effecten van zoönosen uit de intensieve veehouderij en nieuwe opgaven)	De normen in de milieuwetgeving beschermen de gezondheid van mensen, dieren en planten. Het streven is om overschrijding van gezondheidsnormen zoveel mogelijk te voorkomen. Deze normen worden op verschillende plaatsen geregeld: <ul style="list-style-type: none"> - Bij rijksinfrastructurele projecten in dichtbevolkte gebieden is een Gezondheids-EffectScreening (GES) verplicht;

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<ul style="list-style-type: none"> - Het programma Nationale Aanpak Milieu & Gezondheid (2008-2012) bevat o.a. het speerpunt Gezond ontwerp en inrichten van de fysieke leefomgeving; - Voor een aantal ruimtelijke activiteiten moet een plan- of projectMER worden uitgevoerd waarbij de milieueffecten worden afgewogen.
19	PvdA	Fractie vraagt aandacht voor de opgaven op het gebied van herstructurering van kantoren en woningen, die op de verkeerde plek staan. Fractie ziet hierin nog steeds een verantwoordelijkheid voor de Rijksoverheid, mede vanwege grote financiële opgave en rol die fiscaal beleid hierin kan spelen.	Herstructurering van kantoren is een verantwoordelijkheid van marktpartijen, waarbij gemeenten een belangrijke faciliterende en stimulerende rol kunnen spelen. In april 2011 bent u geïnformeerd dat de fiscale mogelijkheden om kantorenleegstand aan te pakken beperkt zijn. Daarnaast is in de brief van 11 oktober jl. van de minister van BZK (33000 XII, nr. 3) beschreven hoe het Rijk de herstructurering van kantoren een impuls wil geven. Daarnaast ondersteunt het Rijk de transformatie van kantoren via de recente herziening van het Bouwbesluit en het voornemen om voor tijdelijke bestemmingen de vrijstellingstermijn van het bestemmingsplan op te rekken van 5 naar 10 jaar. Ook stimuleert de ladder voor duurzame verstedelijking het herstructureren van bestaande locaties.
20	PvdA	Welke verbinding is er met het beleid, zoals vastgelegd in de woonvisie van het kabinet?	De ontwerp SVIR is de kapstok voor ander beleid met ruimtelijke aspecten. Daarmee is de ontwerp SVIR leidend daar waar het de ruimtelijke aspecten van het woonbeleid betreft.
21	PvdA	Op basis van de criteria voor de afweging van een rijksrol komt de fractie tot andere prioriteiten dan het kabinet. Dit betreft internationale biodiversiteitstrategie, beschermen van zachte waarden als cultuurhistorie, strategie voor duurzame energie.	Met de criteria die ik hanteer voor een rijksrol, blijf ik betrokken bij de internationale biodiversiteitsstrategie (belang 11), werelderfgoed (belang 10) en ruimte voor duurzame energie (belang 2).

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
22	PvdA	Het is de leden van de PvdA-fractie niet helemaal duidelijk waarom bepaalde gebieden nu juist weer wel als nationale doelstelling worden aangemerkt zoals Schiphol en Rotterdam-Zuid. Waarom valt dat niet onder "decentraal wat kan"?	De in de ontwerp SVIR benoemde lijst van projecten is niet limitatief bedoeld, maar indicatief. Het Rijk is enkel betrokken bij gebiedsontwikkelingen indien er nationale belangen spelen die vragen om een integrale afweging waarbij het Rijk betrokken is.
23	PvdA	Naast de topregio's, genoemd in het beleid van de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (Randstad en Eindhoven) worden in de SVIR ook andere regio's opgenomen, zoals Twente. Hoe verhouden deze zich tot elkaar?	De topregio's in de bedrijfslevenbrief zijn gelijk aan de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren in de ontwerp SVIR. In Twente bevindt zich een stedelijke regio met een concentratie van de topsector high tech systemen en materialen (nanotechnologie). Vandaar dat deze conform de topsectorenaanpak wordt genoemd.
24	PvdA	Wat betekent de keuze voor bereikbaarheid van topregio's voor eerder voorgenomen investeringen in het kader van het MIRT? Welke investeringen vinden geen doorgang?	Gelijktijdig met de ontwerp SVIR heb ik aan uw Kamer de brief Prioriteringen investeringen mobiliteit en water gestuurd (TK 32500-A, nummer 83). Hierin heb ik investeringskeuzes opgenomen voor mobiliteit en water binnen het Infrastructuurfonds. Ook heb ik aangegeven dat ik de lopende MIRT-programmering door zal zetten. Dit betekent dat er dus geen sprake is van het schrappen van voorgenomen investeringen.
25	PvdA	Waarom wordt voor windmolenprojecten niet, net als voor elektriciteitscentrales, nu al een ruimtelijke reservering gemaakt?	De ontwerp SVIR geeft enkel kansrijke gebieden voor windenergie aan. Binnen deze gebieden gaat het Rijk locaties waar windenergie mogelijk is aanwijzen. Dit laatste gebeurt in de Rijksstructuurvisie 'Windenergie op land'. In deze Rijksstructuurvisie zal ik ook afwegen of het eventueel nodig is om ruimtelijke reserveringen op te nemen voor toekomstige windmolenprojecten. Het is vervolgens aan de markt om concreet tot ontwikkeling van deze locaties over te gaan.
26	PvdA	Wanneer zal deze structuurvisie windenergie er zijn?	Voorjaar 2012 zal de ontwerp Rijksstructuurvisie 'Windenergie op land' gereed zijn.
27	PvdA	Waarom is er voor gekozen het Barro niet van toepassing te verklaren op de Noordzee? Kan de minister deze keuze	Zie antwoord op vraag 2 in de Reactie op het verslag van het schriftelijk overleg over de voorlegging van het

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		toelichten?	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, de voorhang van de ontwerpwijziging Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en de inwerkingtreding van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.
28	PvdA	Waarom zijn de ruimtelijke consequenties van de maatregelen die bedacht zijn om de normen ter verbetering van de luchtkwaliteit, nitraatdepositie, waterkwaliteit, et cetera te halen, zoals verwoordt in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit en de Programmatische Aanpak Stikstof niet opgenomen in de SVIR?	De maatregelen voor luchtkwaliteit opgenomen in het NSL bestaan voor het overgrote deel uit verkeersmaatregelen. Ze hebben geen ruimtelijke consequenties die in de ontwerp SVIR moeten worden opgenomen. Voor het uitvoeren van de maatregelen uit het NSL geldt een wettelijke uitvoeringsplicht. Ook voor de Programmatische Aanpak Stikstof geldt hetzelfde.
29	PvdA	Zie 28, waarom niet opgenomen in het Barro?	Het Barro is een instrument dat het Rijk kan inzetten om ruimtelijke beleidskeuzes juridisch te borgen. Dit is hier niet aan de orde.
30	PvdA	Ambities tot <i>modal shift</i> lijken haast verloren gegaan.	In het regeerakkoord staat centraal dat mensen de vrije keuze hebben zich te verplaatsen. De ontwerp SVIR richt zich niet op het aanmoedigen of ontmoedigen van het gebruik van één of enkele vervoersvormen, maar op het versterken en verbinden van alle modaliteiten. Uiteindelijk kiezen burgers en bedrijven zelf van welke (combinaties van) vervoersvormen zij gebruik maken. Het aanbieden van keuzemogelijkheden is overigens wel een expliciet doel van de SVIR.
31	PvdA	Fractie mist ambities ten aanzien van multimodaliteit: het overstappen van auto op trein bijvoorbeeld, waarbij transferia als nationale opgave zouden horen.	De ambities voor multimodaliteit heb ik vastgelegd in de ontwerp SVIR. Ik wil de samenhang van het mobiliteitsstelsel vergroten door modaliteiten beter met elkaar te verknopen. Het Rijk wil samen met decentrale overheden en marktpartijen sterke multimodale knooppunten van de grond krijgen.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>Concreet betekent dit onder meer het opwaarderen van bestaande Park & Ride (P&R)voorzieningen. Daarvoor wijs ik bijvoorbeeld op het Actieplan "Groeï op het spoor" met als onderdeel een programma voor uitbreiding van P&R voorzieningen met 7.500 tot 10.000 plaatsen waarvoor vanuit het Rijk € 30 miljoen beschikbaar is. Ook in de regionale pakketten die in het kader van het programma Beter Benutten worden opgesteld, hebben regionale overheden de mogelijkheid om met gerichte multimodale maatregelen te komen.</p>
32	PvdA	De leden van de PvdA-fractie missen een visie op grote infrastructurele vragen op spoorgebied, zoals de Hogesnelheidslijn-Oost en de verbinding Utrecht-Breda.	<p>Mijn ambitie ligt allereerst bij het beter benutten van het bestaande spoor. Zo ben ik voornemens 'spoorboekloos rijden' (6 intercity's en 6 sprinters per uur) in te voeren op de drukste corridors tussen de belangrijkste stedelijke regio's in Nederland. Met deze investeringen wordt een gemiddelde groei van 5 procent van het aantal reizigerskilometers per jaar op de Programma Hoogfrequent Spoor (PHS)-corridors (tot 2020) mogelijk gemaakt. Uit de diverse studies die door mij zijn verricht naar een mogelijke nieuwe spoorverbinding, is de conclusie getrokken dat de verbinding Breda-Utrecht maatschappelijk een zeer onrendabele investering is. De kosten-baten-ratio bedraagt 0,05. Daarom wordt hier geen vervolg aangegeven; de verbinding wordt echter niet onmogelijk gemaakt. Wat betreft de HSL-oost is een betere doorstroming van de ICE onderdeel van PHS. Met een betere benutting van dit traject en maatregelen op de korte termijn kan zodoende deze verbinding voor meer reizigers aantrekkelijker worden. Beter benutting is onderdeel van visie hoe kosteneffectief met infrastructuurvraagstukken wordt</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			omgegaan. De kosten voor een HSL-oost zijn van dien aard, dat een HSL-oost geen verantwoorde investering is; dit is gebaseerd op eerdere studies t.a.v. HSL-oost ten behoeve van het tracébesluit en het ligt niet in de rede dat die conclusies nu te herzien.
33	PvdA	Oplossingen voor de goederenverkeersknooppunten zijn niet genoemd.	Ik voel mij verantwoordelijk om samen met decentrale overheden en marktpartijen sterke multimodale knooppunten te stimuleren, ook voor het goederenvervoer. In de definitieve SVIR zal ik in navolging van het advies van het Topteam Logistiek een kernnetwerk goederenvervoer (verbindingen en knooppunten) opnemen, inclusief multimodale knooppunten.
34	PvdA	Gebieden als Waterland, het Groene Hart, de Hollandse Waterlinie en Midden-Delfland zijn in de ogen van deze leden wel degelijk van nationaal belang.	Provincies hebben de rol van gebiedsregisseur in het ruimtelijke domein en gaan over de afstemming tussen groen en verstedelijking. Het beleid ten aanzien van landschap is niet langer een rijksverantwoordelijkheid. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is vanwege zijn plaats op de Voorlopige Lijst Werelderfgoed Nederland opgenomen in de SVIR bij Nationaal belang 10.
35	PvdA	Wat betekent de inperking van de Rijksverantwoordelijkheid voor het archeologisch erfgoed?	Er is geen sprake van inperking van de rijksverantwoordelijkheid voor het archeologisch erfgoed in de ontwerp SVIR. De generieke zorg voor het archeologisch erfgoed door gemeenten blijft geborgd via het Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro). UNESCO Werelderfgoedgebieden worden geborgd via het Barro. Tenslotte zijn er specifieke archeologische sites, die zijn aangemerkt als Rijksmonument. Deze worden beschermd via de Monumentenwet.
36	PvdA	Er zou een landelijke richtlijn moeten gelden voor de molenbiotoop van historische molens.	Het overgrote deel van de historische molens is beschermd als Rijksmonument door de Monumentenwet. De bescherming van de molenbiotoop wordt overgelaten aan de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			medeoverheden.
37	PvdA	Fractie mist een samenhangende visie op natuur en landschap, die ingaat op waar welke natuurkwaliteiten worden nagestreefd en welke keuzes er gemaakt worden om toch de laatste kostbare resten te beschermen.	De visie op natuur in de SVIR is gebaseerd op de verantwoordelijkheid voor het nakomen van internationale verplichtingen ten aanzien van Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water. Het Rijk stelt kaders op hoofdlijnen. De exacte begrenzing, de invulling in de vorm van de beoogde natuurkwaliteit en het beheer en het beleid ten aanzien van landschap vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincies.
38	PvdA	Wat gebeurt er als die bij gebrek aan middelen allemaal kiezen voor toepassing van de goedkoopste vormen van beheer?	In het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur hebben Rijk en provincies afgesproken dat de beschikbare middelen gericht worden ingezet op de realisatie van de internationale verplichtingen.
39	PvdA	Is het niet eenduidiger alle beschermingsregimes voor natuur onder te brengen in één natuurwet. Waarom is gekozen voor bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur middels het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en Natura 2000 via de Natuurbeschermingswet?	Het beschermingsregime voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is wezenlijk verschillend van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden. De ecologische hoofdstructuur wordt beschermd via het planologische regime. Daarvoor biedt de Wet ruimtelijke ordening de nodige instrumenten, zodat een aparte wet niet nodig is. Voor Natura 2000-gebieden geldt een specifiek inhoudelijk regime, dat wordt voorgeschreven door de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, en dat los staat van het planologische beschermingsregime. Dit Europese regime behelst de aanwijzing van gebieden, de verplichting om instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen te treffen, en een vergunningplicht voor projecten met mogelijk significante gevolgen voor de natuurwaarden van dat gebied. Voor dit specifieke regime is een aparte wet nodig.
40	PvdA	Het groot maatschappelijk belang was in de eerdere versie van de AMvB beperkt tot gaswinning. Nu is daar oliewinning aan toegevoegd. Kan de minister toelichten waar het hier	In de eerdere versie was oliewinning ook al één van de onderwerpen van groot maatschappelijk belang. De bedoelde opsomming in de Nota van Toelichting bij het

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		over gaat?	Barro is niet limitatief.
41	PvdA	De fractie wil vasthouden aan de ambitie om het natuurnetwerk als geheel alsnog te realiseren, al is het enkele jaren later. Dit betekent dat de bruto Ecologische Hoofdstructuur, zoals die eerder op de kaart is gezet in de Nota Ruimte, wel een vorm van ruimtelijke reservering nodig heeft om te voorkomen dat deze wordt volgebouwd en realisatie van de natuur op termijn onbetaalbaar wordt. Deze leden vragen om een vorm van <i>no regret</i> beleid voor die delen van de Ecologische Hoofdstructuur die niet op korte termijn zullen worden gerealiseerd, inclusief de robuuste verbindingzones.	Het Rijk zet in op planologische duidelijkheid en realistische ambities gezien de beschikbare middelen. Dat betekent dat een herijkte EHS wordt gerealiseerd, die kleiner is dan de oorspronkelijke ambitie. De Robuuste Verbindingen zijn met het Regeerakkoord geschrapt. Het betekent ook een concrete begrenzing van de herijkte EHS door de provincies in 2012. Deze concrete begrenzing moet een einde maken aan planologische schaduwwerking. Het kabinet acht het niet gewenst om vanuit het rijksbeleid extra ruimtelijke reserveringen met bijbehorende planologische schaduwwerking op te nemen.
42	PvdA	Wordt de Ecologische Hoofdstructuur nu al dan niet verplichtend opgenomen in de bestemmingsplannen?	In het ontwerpbesluit van het Barro is gekozen voor het model van medebewind. De provincies worden met dit Barro verplicht om een verordening op te stellen waarin regels worden gesteld over de bescherming van de natuurwaarden, gericht op bestemmingsplannen. Bestemmingsplannen moeten voldoen aan de regels die in de provinciale verordening worden gesteld.
43	PvdA	Mag/moet elke provincie straks eigen spelregels opstellen of gaat er een eenduidig regime gelden?	De basis voor bescherming van de EHS is het kader zoals gesteld in het ontwerpbesluit van het Barro, het 'nee, tenzij-regime'. Het is verder aan provincies om binnen dat kader een eigen invulling te geven aan de bescherming. Het is ook aan de provincies of ze daarbij kiezen voor een gezamenlijk spelregelkader.
44	PvdA	Het principe dat onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen niet in de Ecologische Hoofdstructuur was toegestaan wordt losgelaten. De leden van de PvdA fractie achten dit onwenselijk.	Onrechtmatige bewoning van recreatiewoningen is in principe nergens toegestaan. Het is primair aan gemeenten om op dit terrein handhavend op te treden. Wel kan het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) van de betreffende gemeente een persoonsgebonden (dus tijdelijke) vergunning verlenen voor onrechtmatige bewoning die vóór 1 november

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			2003 is begonnen. Ook kunnen B&W desgewenst een gedoogbeschikking afgeven. Het gaat hier dus niet om nieuwe gevallen, maar om de mogelijkheid tot (eindige) voortzetting van al lang bestaande en feitelijk gedoogde bewoningssituaties waarvan de maatschappelijke gevolgen gering zullen zijn. Wanneer bij bewoning van recreatiewoningen binnen de EHS sprake is van een nieuwe activiteit of handeling, dan zal daarop de toetsing volgens het 'nee, tenzij-regime' van toepassing zijn. Uit die toetsing zal blijken of de bewoning toegestaan is.
45	PvdA	Op welke wijze gaat de minister voorkomen dat provincies bij het opstellen van de ambitiekaarten met natuurdoelen de minst ambitieuze keuzes maken? Hoe zorgt de minister dat de minimale behouddoelstelling nog wel gehaald gaat worden?	In het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur hebben Rijk en provincies afgesproken dat de beschikbare middelen gericht worden ingezet op de realisatie van de internationale verplichtingen.
46	PvdA	Wil de minister provincies verplichten de wezenlijke waarden, waaronder ook potentiële waarden, van natuurgebieden vast te leggen?	Het Rijk vult het ontwerp Barro aan met een verplichting aan provincies om de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden binnen de herijkte EHS vast te leggen.
47	PvdA	Waarom zijn de militaire terreinen, die tevens een natuurfunctie hebben, ineens uit de Ecologische Hoofdstructuur geschrapt?	Dit is een continuering van het beleid uit de Nota Ruimte en het Structuurschema Militaire Terreinen 2. Het betreft militaire oefenterreinen die een zodanig intensief gebruik kennen, dat dit moeilijk te verenigen is met een aanwijzing als EHS. Deze terreinen worden door het ministerie van Defensie wel beheerd als natuurgebied.
48	PvdA	Wat als een provincie of gemeente de ladder voor duurzame verstedelijking niet of onvolledig toepast? Welke sancties staan daar op? Op welke wijze kunnen burgers of de Rijksoverheid een gedegen gebruik van de ladder afdwingen?	Zie antwoord op vraag 1 in de reactie op het verslag van het schriftelijk overleg over de voorlegging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, de voorhang van de ontwerpwijziging Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en de inwerkingtreding van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
49	PvdA	De fractie ziet graag dat de ladder van Verdaas wordt toegepast bij alle infrastructurele besluiten.	De ladder van Verdaas, met uitzondering van prijsbeleid, maakt op dit moment deel uit van de Verkenningfase van de afweging bij infrastructurele besluiten in het MIRT. Daarbij wordt echter geen hiërarchie tussen de stappen gehanteerd.
50	PvdA	Meerdere regio's en het Havenbedrijf Rotterdam geven aan met beprijzing te willen experimenteren. Kan de minister deze opening bieden?	Om de bereikbaarheid te verbeteren zet het Rijk in op een beleidsmix van investeren, innoveren en in stand houden. Conform het regeerakkoord zet het Rijk niet langer in op prijsbeleid als instrument.
51	PvdA	In het Barro staat: "Leidend bij het bepalen van de behoefte aan woningen zijn de woonwensen van burgers". Dit geldt kennelijk niet voor bedrijven en kantoren. Waarom dan wel expliciet vermeld voor woningen?	De formulering in de toelichting bij de ontwerpwijziging van het Bro zal worden aangescherpt om te verduidelijken dat ook voor andere functies bij het maken van keuzes ten aanzien van verstedelijking geldt dat uitgegaan dient te worden van de specifieke kwantitatieve en kwalitatieve behoefte.
52	PvdA	Waarom is ervoor gekozen om de ladder voor duurzame verstedelijking op te nemen in het Bro en niet om het onderdeel te laten vormen van de nieuwe omgevingswet?	Er wordt op dit moment gewerkt aan een herziening van het omgevingsrecht. De huidige onderwerpen uit het Barro en het Bro zullen hierin worden meegenomen. Vooruitlopend op de omgevingswet, borg ik de nationale belangen die juridische doorwerking behoeven, in het Barro en het Bro.
53	PvdA	De Natura 2000-gebieden op de Noordzee worden gemist en de noodzakelijke beperkingen voor visserij, scheepvaart, et cetera, die daarbij horen. Waar worden deze anders geregeld? Zou het niet inzichtelijker zijn deze in één document bijeen te brengen?	De SVIR geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. Op pagina 75 van de ontwerp SVIR staan de Natura 2000 gebieden op zee weergegeven. De Natura 2000 gebieden worden aangewezen op grond van de Natuurbeschermingswet. Voor elk aangewezen Natura 2000 gebied wordt binnen 3 jaar na aanwijzing een beheerplan opgesteld. In de beheerplannen worden voor zover nodig de gebruiksfuncties zoals visserij en scheepvaart, in overeenstemming gebracht met de Natura 2000 doelstellingen. Definitieve aanwijzing van de Natura2000 gebieden buiten de 12 mijlszone kan

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			plaatsvinden nadat de Natuurbeschermingswet van toepassing is verklaard op de Exclusieve Economische Zone. Daarna zullen beheerplannen voor die gebieden worden opgesteld. Een totaalbeeld van het beleid en de vorderingen voor Natura 2000 op zee wordt gegeven via www.Noordzeenatura2000.nl . Een link naar de beheerplannen zal daarbij nog worden opgenomen om het gewenste totaalbeeld te verschaffen.
54	PvdA	Wat gebeurt er als de doorwerking van Rijksbeleid door gemeenten onverhoopt een keer misgaat?	Het laten doorwerken van nationale belangen in decentrale plannen is een verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten. Het zijn provincies die verantwoordelijk zijn voor het interbestuurlijk toezicht op de gemeenten. Daarnaast kan, bij constatering van conflicten met nationale belangen, het Rijk achteraf ingrijpen met de middelen (zoals vernietiging) uit de Wet revitalisering interbestuurlijk toezicht. Ook kan het Rijk decentrale overheden bestuurlijk aanspreken op het niet realiseren van rijksdoelstellingen zoals voor woningbouw.
55	PvdA	Op welke wijze kunnen burgers er van op aan dat het nu vastgestelde Rijksbeleid wordt doorgevoerd in lokaal beleid?	Het Rijk vertrouwt er op dat provincies en gemeenten de nationale belangen laten doorwerken in hun plannen. Daarnaast zijn provincies en gemeenten verplicht om juridische rijkskaders als uitgangspunt te nemen bij het opstellen van decentrale ruimtelijke plannen en besluiten.
56	PvdA	Wat als (achteraf) wordt vastgesteld dat een bestemmingsplan onvoldoende rekening heeft gehouden met een nationaal belang? Hoe wordt voorkomen dat achteraf wordt geconstateerd dat gebouwen niet gebouwd hadden mogen worden en tegen hoge kosten weer moeten worden afgebroken?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen,

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
57	PvdA	Is er nog capaciteit bij de Rijksoverheid om zicht te houden op de niet-sectorale Rijksbelangen zoals natuurwaarden?	De VROM-Inspectie, die opgaat in de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT), zal stoppen met de algemene planbeoordeling van gemeentelijke bestemmingsplannen. De ILT zal ook geen rol spelen in de planbeoordeling door het Rijk als eigenaar /beheerder, aangezien dit welbeschouwd geen vorm van toezicht is. Het interbestuurlijke toezicht op de gemeenten draagt de ILT over aan provincies.
58	PvdA	Welke rol speelt de vroegere VROM-inspectie (nog)?	De VROM-Inspectie, die opgaat in de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT), zal stoppen met de algemene planbeoordeling van gemeentelijke bestemmingsplannen. De ILT zal ook geen rol spelen in de planbeoordeling door het Rijk als eigenaar /beheerder, aangezien dit welbeschouwd geen vorm van toezicht is. Het interbestuurlijke toezicht op de gemeenten draagt de ILT over aan provincies.
59	PvdA	Wat is het nationale belang dat beschermd wordt door landaanwinning in het programma RRAAM in principe niet toe te staan? Op welke grond wordt daar van afgeweken? Is	Met de ontwerpwijziging Barro is landaanwinning in het IJsselmeergebied toegestaan, waaronder voor de Schaalsprong Almere: ten hoogste 700 ha voor de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		hierbij rekening gehouden met de voornemens van Almere om vooraf te investeren in de natuurkwaliteit van het IJsselmeer, waardoor geen significante effecten plaats zullen vinden bij landaanwinning?	gemeente Almere (zie artikel 2.12.2). Of van deze mogelijkheid gebruik gemaakt wordt, wordt onderzocht in het programma RRAAM, waarbij rekening wordt gehouden met het verbeteren van het ecologische systeem van het Markermeer-IJmeer.
60	PVV	De leden van de PVV-fractie zetten vraagtekens bij de aanwezige planologische kennis van sommige gemeenten. De eventuele negatieve gevolgen voor deze gemeenten zullen dan ook nauwlettend in de gaten moeten worden gehouden.	Decentrale overheden zijn zelf verantwoordelijk het verwerven van de benodigde kennis voor het uitvoeren van hun taken. In dit kader verken ik met decentrale overheden hoe de kennisontwikkeling gezamenlijk vormgegeven kan worden. Ook in de Monitor Infrastructuur en Ruimte worden de 13 nationale belangen in relatie tot de ambities gemonitord. Daarnaast houden provincies zicht op de wijze waarop gemeenten omgaan met de provinciale ruimtelijke belangen.
61	CDA	Onderschrijft de minister dat de taken van het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger moeten liggen en op welke manier komen deze beginselen terug in de SVIR?	Ik onderschrijf dit principe. Om die reden bevat de ontwerp SVIR veel minder nationale belangen dan voorheen. Ook staan er minder regels in het Barro dan eerder was voor genomen. Daarmee leg ik beslissingen in de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij de burger neer.
62	CDA	Voor het afwegen en beschouwen van alle belangen en aspecten op gemeentelijk niveau is niet altijd evenveel expertise aanwezig. Heeft de minister onderzoek gedaan en beschikt zij over concrete voorbeelden van de effectiviteit en de samenwerking tussen gemeenten met betrekking tot deze problematiek?	Het Rijk laat meer over aan provincies en gemeenten en vertrouwt erop dat zij hun taken goed zullen uitvoeren. De verantwoordelijkheid voor de benodigde kennis ligt dan ook primair bij de decentrale overheden. Bij goede voorbeelden denk ik bijvoorbeeld aan de Metropoolregio Amsterdam en het samenwerkingsverband Eindhoven.
63	CDA	In het regeerakkoord staat: "Per terrein zijn ten hoogste twee bestuurslagen betrokken bij hetzelfde onderwerp." Zou de minister kunnen aangeven op welke wijze dit binnen de SVIR gevolg krijgt?	De ruimtelijke ordening leg ik zo dicht mogelijk bij de burger neer. Daarmee zijn het voornamelijk provincies en gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke ordening. Een aantal opgaven vragen om rijksbetrokkenheid. Die heb ik als nationaal belang

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			geformuleerd. Ook bij deze belangen streef ik naar zo min mogelijk bestuurslagen.
64	CDA	Het landelijk gebied is enigszins onderbelicht in de huidige versie van de SVIR. Met name de economische ontwikkelingsruimte voor de agrarische sector in het landelijk gebied verdient meer aandacht. Daarbij wordt gedacht aan het benoemen van productiegebieden voor land- en tuinbouw in de SVIR, waarbij het bieden van ruimte aan vernieuwing en verduurzaming van agrarische bedrijven eveneens opgenomen zou moeten worden. Is de minister van mening is dat de agrarische sector eigenlijk een betere plek in de SVIR zou moeten krijgen?	Ik heb gekozen om de economische ontwikkeling van het landelijk gebied niet als nationaal belang te benoemen, maar over te laten aan provincies en gemeenten. De reden hiervoor is dat de realisering van de opgaven dichterbij provincies en gemeenten liggen dan bij het Rijk.
65	CDA	Regio's, waar bevolkingskrimp wordt verwacht, vergen misschien meer aandacht binnen de SVIR. De aandacht die het Rijk aan de grootstedelijke gebieden schenkt kan een negatieve wisselwerking hebben met betrekking tot meer regionale gebieden, alleen al omdat een verschil in investeringen een verschil in aantrekkingskracht zal hebben.	De aanpak van krimp vereist maatwerk en is daarmee bij uitstek een taak voor provincies en gemeenten. Provincies en gemeenten krijgen meer ruimte in het ruimtelijk beleid, zodat ze regionaal maatwerk kunnen leveren. Het Rijk ondersteunt decentrale overheden hierbij, zoals aangegeven in het gezamenlijke actieprogramma Bevolkingsdaling (en de daarop gebaseerde voortgangsrapportage). Ook onderzoek ik hoe regelgeving krimpbestendig kan worden gemaakt. Op die manier kunnen ook krimp- en anticipeerregio's hun eigen kracht versterken. Het Rijk zet zich in voor het vergroten van de concurrentiekracht door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland. Dit heeft niet alleen effect in de grootstedelijke gebieden, maar ook een uitstralings-effect naar meer regionale gebieden in andere regio's.
66	CDA	Zeker met betrekking tot grote (infra)projecten die strekken tot na 2020 is het doen van voorspellingen over groei en doelmatigheid moeilijk. De leden van de CDA-fractie zouden graag willen voorkomen dat grote (infra)projecten worden	Ook voor mij is de daadwerkelijke behoefte bepalend voor het realiseren van infraprojecten. De hardheid van knelpunten worden daarom getoetst aan verschillende WLO (Welvaart en Leefomgeving)

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		gerealiseerd zonder daadwerkelijke vraag of behoefte.	scenario's (hoge en lage economische groei). Onderzoek naar deze behoefte maakt onderdeel uit van de MIRT-verkenning. Bovendien voer ik minimaal elke vier jaar een Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse uit. Dit om te voorkomen dat er projecten worden gerealiseerd zonder behoefte.
67	CDA	'Het vergeten regionale niveau' heeft een achterstand op veel concurrenten in andere landen. De leden van de CDA-fractie denken dat het ook belangrijk is dat de burger zelf geld aan kwaliteit kan besteden. Deze leden willen graag van de minister weten hoe zij hier over denkt.	Er worden geen grote (infra)projecten (mede)bekostiging door het Rijk gerealiseerd zonder dat er vraag naar is. Besluitvorming over realisatie van grote (infra)projecten geschiedt aan de hand van het MIRT-spielregelkader. Daar wordt onder andere naar de maatschappelijke kosten en baten gekeken ten behoeve van de nut/noodzaak discussie. Als het gaat om kleinere (infra)projecten ligt de bekostiging er van in regionale handen. Immers met die projecten is geen nationaal belang gemoeid en de regionale overheden zijn voor deze projecten het best in staat te beoordelen wat hun burgers zowel kwantitatief als kwalitatief in hun regio willen en wensen.
68	CDA	Energy Valley heeft in de SVIR een andere status dan de genoemde mainports, brainport en greenports. Graag krijgen de leden van de CDA-fractie daaromtrent een nadere toelichting van de minister.	De valleys liggend in stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren, waartoe ook de Energy Valley behoort, zijn belangrijk voor onze nationale economie. Dit is erkend in de SVIR en de topsectorenaanpak van dit kabinet. Via deze topsectorenaanpak is het Rijk ook betrokken bij de ontwikkelingen in dit gebied. In de SVIR is aangegeven dat het Rijk voor investeringen vanuit het verlengde infrastructuurfonds prioriteit geeft aan het oplossen van bereikbaarheidsknelpunten voor de main-, brain- en greenports. Daar zijn de problemen ook het grootst. Indien regio's daarbuiten (zoals Energy Valley) zich economisch dusdanig doorontwikkelen dat het cruciaal

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			is voor de concurrentiekracht van de Nederlandse economie om te investeren in aantoonbare ruimtelijke of mobiliteitsknelpunten, dan zal het Rijk in het kader van het MIRT met de regio overleggen of investeringen noodzakelijk en mogelijk zijn
69	CDA	Zie 68: ook al omdat achterlandverbindingen misschien meer deel uit zouden moeten maken van de SVIR.	De achterlandverbindingen krijgen in de ontwerp SVIR specifieke aandacht. In de definitieve SVIR wordt dat <u>extra duidelijk gemaakt op een kaartbeeld.</u>
70	CDA	Het mag niet zo zijn dat de culturele en maatschappelijke levensader in de regio's financieel, cultureel en economisch al te veel ondersneeuwt. Lokale verantwoordelijkheid vergt nationale aandacht. Aandacht voor het scheppen van omstandigheden waarbinnen lokale bestuurders in de regio's hun verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk kunnen invullen. De leden van de CDA-fractie willen graag van de minister weten hoe zij over deze zaken denkt.	Ik geef ruimte aan bestuurders van decentrale overheden om ruimtelijke keuzes te maken en af te wegen. Alleen die zaken die vragen om nationale betrokkenheid borg ik zelf in mijn nationale belangen.
71	CDA	De leden van de CDA-fractie zien liever mooie, kleinschalige en bij de vraag aansluitende nieuwbouw die daadwerkelijk uit de samenleving voortkomt. Veel is afhankelijk van lokaal initiatief. Het risico daarvan is dat bestuurders en grote projectontwikkelaars en bedrijven alsnog van grote hoogte niet passende nieuwe projecten over de gemeenschap uitrollen, terwijl gepaste kleine projecten uit winstbejag of bestuurlijke voorkeur niet worden ingevuld en bestaande huizen, winkels en kantoorpanden verloederen en leegstaan.	Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad. Bij wijzigingen van ruimtelijke plannen voor de realisatie van nieuwe projecten gelden daarnaast juridische procedures. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn. Ook de ladder voor duurzame verstedelijking maakt dat er gebouwd wordt voor de vraag van bedrijven en woonwensen.
72	CDA	De leden van de CDA-fractie willen graag benadrukken dat het de bedoeling is dat nieuwe locaties aansluiten bij het bestaande, nooit groter worden dan gepast met het oog op de in redelijkheid aan te nemen vraag en dat deze aansluiten bij en samenhang vertonen met het bredere	In de derde trede van de ladder voor duurzame verstedelijking wordt aangegeven dat voor eventuele nieuwe locaties buiten verstedelijkt gebied moet worden gemotiveerd dat deze passend multimodaal ontsloten zijn of worden.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		kader van bereikbaarheid.	
73	CDA	De ladder voor duurzame verstedelijking is betrekkelijk vrijblijvend en weinig dwingend. Bepaalde elementen in de ladder zijn betrekkelijk vaag te noemen en bij de afdwingbaarheid van de ladder zijn grote vraagtekens te plaatsen. Er is geen sprake van krachtige borging. Hoe denkt de minister over deze thematiek?	De ladder is in lijn met het vertrouwen dat het Rijk in de ontwerp SVIR stelt in andere overheden. Het Rijk vertrouwt er op dat provincies en gemeenten de nationale belangen laten doorwerken in hun plannen. Daarnaast zijn provincies en gemeenten verplicht om juridische rijkskaders als uitgangspunt te nemen bij het opstellen van decentrale ruimtelijke plannen en besluiten.
74	CDA	Graag vernemen de leden van de CDA-fractie van de minister hoe zij over wederzijdse beïnvloeding tussen sectoren (natuur, landbouw, toerisme, wonen, werken, energie en water) denkt.	Het MIRT (en de MIRT-gebiedsagenda's) is voor het Rijk het kader in het ruimtelijk en mobiliteitsdomein voor het afwegen van nationale opgaven/belangen met decentrale opgaven/belangen vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid. Deze afweging is in elke gebied anders, en moet dus gebiedsgericht gemaakt worden.
75	CDA	Ziet de minister de mogelijkheid om het bedrijfsleven in het kader van innovatie en efficiëntie meer bij de invulling van de ontsluiting van grootstedelijke gebieden te betrekken.	In het programma Beter Benutten werk ik samen met regionale overheden en het regionale bedrijfsleven aan samenhangende maatregelenpakketten met een multimodaal karakter in de regio's met de grootste mobiliteitsproblematiek. Deze pakketten leveren een bijdrage aan een reductie van de spitsproblematiek en de verbetering van de ontsluiting van de grootstedelijke gebieden. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor het bedrijfsleven door bijvoorbeeld werknemers in staat te stellen om flexibel te werken en flexibel te reizen om de spitsdruk te verminderen of door innovatieve (technologische) diensten aan te bieden om de mobiliteit in de grootstedelijke regio's te verbeteren.
76	CDA	Kan de minister meer inzicht bieden in de financiële effecten op lange termijn van de SVIR?	Gelijktijdig met de aanbidding van de ontwerp SVIR heb ik uw Kamer geïnformeerd over de financiële programmering van het Infrastructuurfonds (TK 32500-A, nummer 83). In deze kamerbrief heb ik op

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			basis van het integrale beeld in de ontwerp SVIR aangegeven welke investeringskeuzes voor mobiliteit en water ik heb gemaakt. Het financiële effect van de ontwerp SVIR op het mobiliteitsterrein, ook voor de eerste periode na 2020, heb ik hiermee aangegeven.
77	SP	Is de minister van mening dat het Barro gezien zou moeten worden als een doorvertaling of vertaalslag van de SVIR?	Het Barro bevat de vertaling van het beleid uit de ontwerp SVIR (en haar uitwerkingen) die het Rijk juridische wil borgen (zie paragraaf 5.1 uit de ontwerp SVIR). Als het belang al afdoende geborgd is via (sectorale) wetgeving, wordt het niet in het Barro opgenomen. Het Rijk zet naast het juridische instrument ook nog de instrumenten bestuurlijke afspraken, financiële maatregelen en inzet van kennis in.
78	SP	De leden van de SP-fractie zijn van mening dat door het 'slechts' indienen van een nieuwe structuurvisie niet is voldaan aan een voorstel voor afwijking. Naar mening van de leden hoeft er niets mis te zijn met een nieuwe visie, mits helder en duidelijk wordt gecommuniceerd waaruit de afwijkingen en/of wijzingen bestaan. Graag een verhelderende brief met een duidelijke omschrijving van de voorgenomen wijzigingen, onderbouwd met duidelijke argumentatie. Het is gewenst de visie van de Raad van State hieromtrent te vragen.	Ik heb, conform de Wro, een beschrijving van de inrichting van de voorgenomen structuurvisie aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgelegd. Op basis van de Wro, die sinds 1 juli 2008 van kracht is, hoeft geen voorstel voor herziening of intrekking van een pkb of Rijksstructuurvisie aan de Staten-Generaal te worden gestuurd. Artikel 2b van de Wet op de Ruimtelijke Ordening is in de nieuwe Wro vervallen. In paragraaf 5.1 van de ontwerp SVIR is aangegeven welk rijksbeleid geheel is vervangen door de ontwerp SVIR, van welk rijksbeleid alleen de ruimtelijke doelen en uitspraken zijn vervangen en welke rijksbeleid in haar huidige vorm blijft bestaan.
79	SP	Is de minister met de leden van de SP-fractie van mening dat grootschalige wijzigingen op het gebied van ruimtelijke ordening niet op voorhand mogen leiden tot juridisering?	Ja, ik ben het met u eens. Daarom werk ik in het kader van Eenvoudig Beter ook aan een vereenvoudiging van het omgevingsrecht. Ook in de Bestuursafspraken 2011 - 2015 is afgesproken dat medeoverheden zich eveneens inzetten voor meer eenvoud en verdere integratie op het gebied van ruimtelijke regelgeving.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
80	SP	Op welke wijze gaat recht gedaan worden aan de aanbevelingen, die het Planbureau voor de Leefomgeving in het kader van de ex-ante evaluatie SVIR heeft gedaan. Op welke wijze wordt bijvoorbeeld de aanbeveling overgenomen om internationale natuur- en waterverplichtingen in kaart te brengen en om aan te geven welke ontwikkelingen daar mogelijk zijn, ook als ze geen onderdeel vormen van de (herijkte) Ecologische Hoofdstructuur?	Bij de totstandkoming van de structuurvisie is al gebruik gemaakt van relevante kennis en informatie van het PBL. Aan het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur heeft onder meer een analyse van het PBL van de verplichtingen voor Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water ten grondslag gelegen: het rapport 'Herijking van de Ecologische Hoofdstructuur. Quick scan van varianten' uit februari 2011. Mede op basis daarvan is in het onderhandelingsakkoord afgesproken Natura 2000 en de KRW prioriteit te geven bij de realisatie van de herijkte EHS. Bovendien is het onderhandelingsakkoord voor een eindtoets aan het PBL voorgelegd. Zoals aangekondigd door de staatssecretaris van EL&I (30825, nr. 110) zal deze eindtoets uiterlijk op 18 november as. verschijnen.
81	SP	Worden door het Rijk in het geheel geen beperkingen meer gesteld aan verstedelijking binnen de voormalige Nationale Landschappen en de voormalige rijksbufferzones?	Nee. Provincies hebben de rol van gebiedsregisseur in het ruimtelijke domein en gaan over de afstemming tussen groen en verstedelijking. Het beleid ten aanzien van landschap is niet langer een rijksverantwoordelijkheid. Wel geldt als procesvereiste de ladder voor duurzame verstedelijking, ter bevordering van zorgvuldig ruimtegebruik.
82	SP	Onderschrijft de minister de analyse van het Planbureau voor de Leefomgeving dat juist in deze gebieden de kans op extra verstedelijking het grootst is? Zo nee, waarom niet?	Het Rijk vertrouwt er op dat provincies de beste laag zijn om de ruimtelijke regie te voeren. In een aantal van de voormalige Nationale Landschappen en Rijksbufferzones is de verstedelijkingsdruk hoog. Op dit moment hebben de provincies eigen vigerende beleid opgenomen ter bescherming van landschappelijke waarden en het tegengaan van ongebreidelde verstedelijking.
83	SP	Wat is de visie van de minister op de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatiebedrijven in de groene ruimte? Moet er door de provincie een relatie	Beleid over de ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatiebedrijven in de groene ruimte, is onderdeel van de provinciale rol van gebiedsregisseur in het

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		worden gelegd tussen de ecologische kwaliteit van een gebied en de ontwikkelruimte die recreatiebedrijven geboden wordt?	ruimtelijke domein.
84	SP	Heeft de minister een mening over de tientallen campings die jaarlijks worden opgekocht door projectontwikkelaars om er chalet- of villaparken van te maken?	Nee, daar heb ik als minister van Infrastructuur en Milieu geen mening over. Dit is een kwestie voor lokale overheden.
85	SP	Op welke wijze denkt de minister een halt toe te roepen aan deze wijze van illegale stadsuitbreiding?	Provincies en gemeenten kunnen via ruimtelijke plannen en verordeningen grenzen stellen aan de ontwikkelingen die plaats mogen vinden op kampeerterreinen. Het is niet aan het Rijk om deze ontwikkelingen een halt toe te roepen.
86	SP	Welke sanctiemogelijkheden zijn er indien provincies of gemeenten zich niets gelegen laten liggen aan de 'ladder voor duurzame verstedelijking'?	De ladder voor duurzame verstedelijking vraagt van overheden om in de motivering van ruimtelijke besluiten die ontwikkelingen mogelijk maken zich aan drie treden te houden. De beoordeling van de mogelijkheden binnen elk van de treden is aan deze overheid zelf. Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale juridische kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot óf indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, óf schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt voorts niet alleen op andere overheden, maar ook op de werking en kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad danwel

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
87	SP	Als er geen sanctiemogelijkheden zijn, onderschrijft de minister dan het standpunt dat de ladder een papieren tijger is?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
88	SP	Wat gaat de Rijksoverheid bij ruimtelijke ontwikkelingen doen die aangrenzende provincies treffen (bijvoorbeeld bij grote nieuwe winkelcentra), indien de betreffende provincies hun beleid ter zake niet af willen stemmen.	Het Rijk heeft er vertrouwen in dat provincies met elkaar zullen overleggen over ruimtelijke ontwikkelingen die provinciegrensoverschrijdend zijn.
89	SP	Wat is de visie van de minister op de ontwikkeling van het winkelaanbod in Nederland? Moet gestuurd worden op behoud van een fijnmazig decentraal aanbod dichtbij huis, op concentratie/schaalvergroting of kan de ontwikkeling aan	Detailhandelsontwikkelingen zijn regionaal en lokaal van aard. Detailhandelsbeleid is daarmee een verantwoordelijkheid van de decentrale overheden. Daarom acht ik het niet mijn taak om een rijksvisie op

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
90	SP	<p>de markt worden overgelaten?</p> <p>Moet nieuwbouw aan restricties gebonden worden in regio's met leegstand? Is er actief beleid nodig om de bestaande leegstand weg te werken en zo ja, is er ondersteuning nodig voor regio's waar sprake is van veel leegstand?</p>	<p>de detailhandel in Nederland te ontwikkelen.</p> <p>In de ladder voor duurzame verstedelijking wordt leegstand op twee wijze meegenomen. In trede 1 moet worden bepaald of de beoogde ontwikkeling aan bedrijventerreinen, zeehaventerreinen, kantoren, woningbouwlocaties en andere stedelijke voorzieningen voorziet in een behoefte van een bepaalde kwaliteit. Indien er aantoonbare kwantitatieve leegstand bestaat moet gemotiveerd worden dat de extra ontwikkeling voorziet in een behoefte waarin niet door de bestaande (deels leegstaande) voorraad kan worden voorzien. In trede 2 van de ladder moet worden gezien of de (resterende) behoefte aan deze functies/voorzieningen door middel van herstructurering of transformatie binnen bestaand bebouwd gebied kan worden gerealiseerd. Dan wordt er nagegaan of leegstaande panden door kwalitatieve maatregelen redelijkerwijze in de gevraagde behoefte kunnen voorzien. Op deze wijze wordt leegstand dus expliciet meegenomen in de ladder voor duurzame verstedelijking. Dit vraagt niet om een inhoudelijke wijziging, maar om het benoemen van leegstand bij de beschrijving van de ladder.</p>
91	SP	<p>Gemeenten blijken hun bestemmingsplannen niet tijdig te actualiseren en handhaven bestemmingsplannen onvoldoende. De toezichts- en handhavingsinzet is bij een groot aantal gemeenten onvoldoende. De VROM-inspectie heeft geconcludeerd dat het wenselijk is om aanvullende maatregelen te nemen. Waaruit zullen deze aanvullende maatregelen bestaan? Kan de minister dit nader toelichten?</p>	<p>Met de inwerkingtreding van de Wro in 2008 is bepaald dat gemeenten in 2013 hun bestemmingsplannen geactualiseerd moeten hebben. Op dit moment zijn de gemeenten bezig met een inhaalslag. Provincies kunnen in het kader van het interbestuurlijke toezicht nagaan of gemeenten hun bestemmingsplannen tijdig actualiseren. Dit is daarmee geen taak van de VROM-Inspectie. De prikkel voor gemeenten om een actueel bestemmingsplan te hebben is erin gelegen dat zij geen leges kunnen heffen bij een bestemmingsplan</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
92	SP	Hoe moeten provincies en gemeenten de toegenomen taken op het gebied van ruimtelijk beleid en inrichting betalen, met name in gebieden waar er geen of weinig verdien capaciteit is uit rode ontwikkelingen, maar wel belangrijke opgaven liggen op het gebied van herstructurering, krimp, natuur, water en leefbaarheid?	ouder dan 10 jaar. Er vindt geen decentralisatie maar deregulering plaats van taken op het gebied van ruimtelijk beleid en inrichting. Provincies en gemeenten kunnen bezien of zij deze taken overnemen, maar binnen hun huidige financiële kaders en juridische en organisatorische mogelijkheden. Bij het Onderhandelingsakkoord decentralisatie Natuur wordt er ook geld toegevoegd aan de decentrale middelen.
93	SP	Op welke wijze gaan de woningmarkt, de waterveiligheid en de agrarische sector een plaats vinden binnen deze SVIR?	De ruimtelijke aspecten van de woningmarkt en de waterveiligheid zijn al opgenomen in de ontwerp SVIR. De overige aspecten van het woonbeleid zijn opgenomen in de Woonvisie. Ten aanzien van waterveiligheid zijn die vastgelegd in het Nationaal Waterplan. De uitwerking van de economische ontwikkeling van het landelijk gebied, inclusief de agrarische sector is een decentrale taak.
94	SP	Op welke wijze gaan woonvisie en SVIR meer met elkaar in verband gebracht worden?	De woonvisie geeft een totaalbeeld van het woonbeleid weer. In de ontwerp SVIR zijn de ruimtelijke aspecten hiervan opgenomen. Zoals minister Donner aan uw Kamer reeds heeft gemeld, is de SVIR leidend in relatie tot de woonvisie.
95	SP	Zijn de besluiten die in 2014 in het kader van het Deltaprogramma worden genomen, reden tot aanpassing van de SVIR? Op welke wijze betreft u de Kamer(s) hierbij?	De besluiten die in 2014 worden genomen zijn een nadere invulling van de ontwerp SVIR en zorgen voor een actualisatie van het Nationaal Waterplan. De deltabeslissingen worden aan de Kamer(s) voorgelegd.
96	SP	Op welke wijze gaat het Planbureau voor de Leefomgeving de feitelijke gevolgen van de decentralisatie van het ruimtelijk beleid inclusief het afschaffen van de Nationale landschappen en Rijksbufferzones monitoren?	Decentrale overheden zijn zelf verantwoordelijk het verwerven van de benodigde kennis voor het uitvoeren van hun taken. In dit kader verken ik met decentrale overheden hoe de kennisontwikkeling gezamenlijk vormgegeven kan worden. Ook in de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			Monitor Infrastructuur en Ruimte worden de 13 nationale belangen in relatie tot de ambities gemonitord. Daarnaast houden provincies zicht op de wijze waarop gemeenten omgaan met de provinciale ruimtelijke belangen.
97	SP	Welke indicatoren worden gemonitord?	In de te ontwikkelen monitor Infrastructuur en Ruimte staat het doelbereik van de nationale belangen voorop, afgezet tegen de ambities op de langere termijn. Begin 2012 is een eerste vertaling naar indicatoren gereed. De eerste 'Monitor Infrastructuur en Ruimte' verschijnt in 2012. Deze wordt aan de Tweede Kamer toegezonden.
98	SP	Welke instrumenten zijn er om eventuele ongewenste gevolgen van de decentralisatie bij te sturen?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatsredering in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
99	SP	De Raad voor het Openbaar bestuur geeft aan dat in veel gevallen bemoeienis van meerdere bestuurslagen bij één onderwerp nodig, onontkoombaar en zelfs gewenst is. Daarbij noemt de raad specifiek het beleidsveld ruimtelijke ordening, als beleidsterrein met goede voorbeelden die het nut van een meervoudige verantwoordelijkheid laten zien. Wat is de reactie van de minister op dit standpunt van de Raad voor het Openbaar Bestuur.	Bij ruimtelijke ordening zijn inderdaad vaker meerdere bestuurslagen betrokken. Ze zetten het instrumentarium echter in vanuit verschillende verantwoordelijkheden en belangen. Het zijn voornamelijk provincies en gemeenten die de ruimtelijke ordening maken.
100	SP	Zie 99. Neem hierbij tevens de op dit gebied gemaakte opmerkingen van de deltacommissaris mee.	In het Bestuursakkoord Water is een heldere verantwoordelijkheidsverdeling afgesproken. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor onderwerpen van nationaal belang, zoals veiligheid tegen overstromingen en het hoofdwatersysteem. De provincies zijn gebiedsregisseur, ordenen de ruimte en stellen kaders voor het regionale watersysteem. De waterschappen beheren de regionale en het overgrote deel van de primaire waterkeringen en zorgen voor water van voldoende kwaliteit in de regionale watersystemen. De gemeenten beheren de openbare ruimte en zijn door hun zorgplichten uit de Waterwet het eerste aanspreekpunt bij wateroverlast.
101	SP	Wat is de reactie van de minister op de stelling dat de richting van de SVIR ons nog afhankelijker maakt van fossiele brandstoffen?	Die stelling deel ik niet. Met mijn ruimtelijke beleid borg ik ruimte voor duurzame energiebronnen die vragen om nationaal ruimte beleid, zoals windenergie. Echter in de transitie naar duurzame energie, is Nederland afhankelijk van fossiele brandstoffen. Daarbij streeft het Rijk naar zo min mogelijk CO ₂ uitstoot, onder andere door het mogelijk maken van kernenergie. De in het 3 ^{de} Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) daarvoor bestemde locaties blijft het Rijk daarom ruimtelijk mogelijk maken.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
102	SP	Is de SVIR getoetst op klimaateffecten, zoals wordt voorgesteld in het Witboek Klimaatadaptatie van de Europese Unie?	Voor de ontwerp SVIR is een planMER opgesteld, waarbij klimaat een element is van het beoordelingskader. De planMER gaat in op adaptatie (flexibiliteit opvangen veranderingen) en mitigatie (CO ₂ emissie en energietransitie). Bij toekomstige besluiten op concrete projecten moeten instrumenten zoals de milieueffectrapportage (MER) en de Watertoets worden gehanteerd. Zo wordt ook met specifieke effecten, waaronder gevolgen van klimaatverandering over langere termijn rekening gehouden bij de concrete uitwerking in projecten.
103	SP	Hoe hebben klimaatadaptatie, beperking van de energiebehoefte en verduurzaming van de energievoorziening een rol gespeeld bij het ontwikkelen van de SVIR?	Bij het opstellen van de ontwerp SVIR is tevens gebruik gemaakt van een planMER, waarin de milieueffecten van het voorgenomen beleid zijn getoetst. In het planMER zijn zowel de effecten voor klimaatmitigatie als -adaptatie getoetst. De uitkomsten van het planMER zijn weer input geweest voor de ontwerp SVIR. Wat betreft de beperking van de energiebehoefte en verduurzaming van de energievoorziening sluit de ontwerp SVIR aan op de Europese doelstellingen.
104	SP	Onderkent de minister de mogelijkheden om door middel van ruimtelijk economisch beleid deze doelstellingen (uit vraag 102) te bevorderen?	In de ontwerp SVIR worden de ruimtelijke maatregelen genomen die nodig zijn om deze doelstellingen te bevorderen.
105	SP	Waarom is het instrument van prijsbeleid niet uitgewerkt in de SVIR terwijl in het regeerakkoord de optie van het verhogen van de brandstofprijzen in combinatie met het verlagen van de vaste lasten als ambitie genoemd wordt?	De verhoging van de brandstofprijzen in combinatie met het verlagen van de vaste lasten zoals benoemd in het Regeerakkoord valt onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Financiën.
106	SP	Wat hebben de contacten met onze buurlanden tot dusver aan resultaat opgeleverd?	De staatssecretaris van Financiën is hier op in gegaan in de autobrief (32 800, nummer 1).
107	SP	Wordt er een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitgevoerd voor de keuze om het autowegennet te	Nee. In de definitieve SVIR zet ik dit neer als ambitie van het Rijk voor 2040. Vervolgens zal in eventuele

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		verzwaren tot twee keer vier rijstroken in de Randstad en twee keer drie rijstroken elders? Zo nee, waarom niet?	verkenningen van uitbreidingen per geval een maatschappelijke kosten-batenanalyse worden uitgevoerd.
108	SP	Is een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitgevoerd voor een alternatief scenario waarbij investeringen in het spoorwagennet (spoorverdubbeling, European Railway Traffic Management System, vervangen gelijkvloerse kruisingen) versneld worden? Zo nee, waarom niet?	Daar is geen aanleiding voor omdat de uitvoering van Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) al ambitieus is. Onderdelen van PHS zoals fietsenstallingen en seinoptimalisaties worden versneld zoals aangegeven in de brief over Beter Benutten (kamerstuk 32500 A, nummer 81).
109	SP	Welke verantwoordelijkheid ziet de minister als het gaat om het bevorderen van het aandeel van de fiets in het agglomeratievervoer?	Als het gaat om het bevorderen van het aandeel van de fiets op het agglomeratieniveau ligt de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de provincies en de stadsregio's. Waar nodig kan ik hierin een stimulerende rol spelen. Dat heb ik bijvoorbeeld gedaan door samen met de Fietzersbond de regionale fietsroutes voor woon-werkverkeer op de agenda te zetten. Ook in de regionale pakketten in het kader van Beter Benutten, waarover ik dit najaar afspraken maak met de betrokken regio's, is ruimte voor regionale fietsroutes en andere fietsmaatregelen.
110	SP	Welke voorgestelde maatregelen uit de door de Kamer omarmde initiatiefnota 'Fietsen in Nederland...een tandje erbij. Voorstellen voor actief fietsbeleid in Nederland' d.d. 2 december 2012 (Kamerstuk 31796, nr. 2) van het toenmalige Kamerlid Atsma (CDA) worden in het kader van de SVIR uitgevoerd?	In mijn brief van 12 mei 2010 (Kamerstuknummer 31796 nummer 8) heb ik een uitgebreide reactie gegeven op alle 45 aanbevelingen uit de initiatiefnota fiets van de heer Atsma. Zoals ik destijds heb aangegeven ligt er bij een groot deel van de aanbevelingen geen rijksverantwoordelijkheid. Zonder in te gaan op afzonderlijke aanbevelingen kan ik melden dat ik sinds het schrijven van bovengenoemde brief in de geest van de initiatiefnota doorgaan ben met het stimuleren en faciliteren van het decentrale fietsbeleid.
111	SP	Het Planbureau voor de Leefomgeving constateert in zijn ex-ante evaluatie van de SVIR dat de Randstad op het	Inderdaad is de bereikbaarheid op het schaalniveau van woonwerkrelaties problematisch. Deze

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		<p>Europese schaalniveau zeer goed scoort qua bereikbaarheid, maar dat de bereikbaarheid op het lagere schaalniveau van de woonwerkrelaties problematisch is. Hoe valt deze analyse te rijmen met de zware inzet van het kabinet op vergroting van de capaciteit van de autowegen in combinatie met bezuinigingen op het streekvervoer en het vrijwel ontbreken van Rijksbeleid voor het versterken van het marktaandeel van de fiets?</p>	<p>bereikbaarheid wordt, door de fijnmazige structuur van grootstedelijke gebieden in Nederland, voor een belangrijk deel bepaald door de capaciteit van de rijksinfrastructuur. Tegelijkertijd staat het Rijk voor de taak om 18 miljard te bezuinigen. Hierin zijn zowel de middelen voor rijksinfrastructuur betrokken evenals de regionale middelen. Een deel van deze bezuinigingen wordt bereikt door de korting van de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU). Het is aan decentrale overheden om nader te bepalen hoe deze korting wordt toegepast. Gezien de zeer geringe groei van het streekvervoer valt niet uit te sluiten dat decentrale overheden streeklijnen schrappen. Omdat het fietsen vooral op regionale schaal plaatsvindt, is het aan de decentrale overheden om voor hun regio het fietsbeleid te bepalen en te besluiten over bijbehorende infrastructuur. Naast eigen middelen kunnen decentrale overheden hiervoor gebruik maken van het door het Rijk beschikbaar gestelde BDU-budget.</p>
112	SP	<p>Welke instrumenten gaat het Rijk inzetten om ruimtelijk beleid in relatie tot openbaar vervoerknooppunten te sturen. Als die instrumenten er niet zijn, worden er dan prestatieafspraken gemaakt met provincies om optimale benutting van (Rijks)investeringen in het openbaar vervoer te verzekeren?</p>	<p>Bij knooppunten is het inderdaad zaak om mobiliteits- en ruimtelijke investeringen goed op elkaar af te stemmen. Ruimtelijk beleid rond openbaar vervoersknooppunten is primair de verantwoordelijkheid van gemeenten. Afstemming van de nationale en decentrale belangen en investeringen vindt plaats in de MIRT-gebiedsagenda's. Op basis daarvan worden in MIRT-overleggen tussen Rijk en regio concrete afspraken gemaakt over rijksinvesteringen in openbaar vervoersknooppunten in relatie met ondersteunende (ruimtelijke of mobiliteits-) projecten van provincie of gemeente.</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
113	SP	Kan worden ingegaan op de kritiek van het Planbureau voor de Leefomgeving dat het afschaffen van ruimtelijke restricties als Nationale Landschappen, Rijksbufferzones en groene recreatiegebieden rond de stad kan leiden tot meer versnipperde woningbouw, waardoor bijvoorbeeld Rijksinvesteringen in infrastructuur rond Almere minder zullen renderen?	Het afschaffen van de ruimtelijke restricties vanuit het Rijk hoeft niet te leiden tot versnipperde woningbouw en minder rendement uit Rijksinvesteringen in infrastructuur. Met de Ontwerp SVIR wordt de verantwoordelijkheid met betrekking tot de ruimtelijke ordening voor een veel groter deel overgelaten aan de provincies. Ik ga er vanuit ze daarbij zorgvuldige afwegingen maken en voldoende rekening houden met de rijksdoelstellingen voor woningbouw.
114	SP	Wat is de reactie van de minister op de aanbeveling van het Planbureau voor de Leefomgeving dat het Rijk in de SVIR duidelijk dient aan te geven hoe besluitvorming op korte termijn over verstedelijking door de andere overheden en de besluitvorming in 2014 over waterveiligheid door het Rijk zo goed mogelijk kan worden afgestemd?	Het Rijk beschouwt het programmeren van verstedelijking als een taak van de provincies en samenwerkende gemeenten. Alleen in de regio's Amsterdam c.a. en Rotterdam c.a. is het Rijk betrokken. Hierbij horen provincies en gemeenten rekening te houden met de nationale belangen, zoals ook het belang van waterveiligheid en zoetwatervoorziening en de rijksdoelstellingen voor woningbouw. Daarnaast vindt de afstemming tussen Rijk en decentrale overheden ook plaats in het Deltaprogramma zelf.
115	SP	Kan de minister een gemotiveerde reactie geven op de stelling dat het in de SVIR voorgenomen beleid de krimpproblematiek in de perifere gebieden buiten de Randstad zal versterken. Waarom is er geen flankerend beleid geformuleerd om de gevolgen van de problematiek die dit Randstadkabinet creëert te verzachten?	De aanpak van krimp vereist maatwerk en is daarmee bij uitstek een taak voor provincies en gemeenten. Provincies en gemeenten krijgen meer ruimte in het ruimtelijk beleid, zodat ze regionaal maatwerk kunnen leveren. Het Rijk ondersteunt decentrale overheden hierbij, zoals aangegeven in het gezamenlijke actieprogramma Bevolkingsdaling (en de daarop gebaseerde voortgangsrapportage). Ook onderzoek ik hoe regelgeving krimpbestendig kan worden gemaakt. Op die manier kunnen ook krimp- en anticipeerregio's hun eigen kracht versterken.
116	SP	Welke consequenties verbindt de minister voor de SVIR aan de conclusies van de maatschappelijke dialoog over	Het opstellen van ruimtelijk beleid voor megastallen is geen taak van het Rijk. Decentrale overheden en met

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		megastallen. Als die er niet zijn, waarom is die dialoog dan gehouden?	name provincies kunnen hiervoor het beste maatwerk leveren en de integrale afweging maken. Provincies kunnen bij hun afwegingen de uitkomsten uit het debat over megastallen betrekken.
117	SP	Wat is de argumentatie om geen Rijksbeleid te formuleren voor het landelijk gebied?	Bij het bepalen van mijn nationale belangen heb ik er drie criteria gehanteerd (paragraaf 1.2 ontwerp SVIR). Op basis van die criteria zie ik geen noodzaak tot het voeren van nationaal ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied. Het gaat hier primair over het afwegen van de landschappelijke waarden en de programmering aan verstedelijking. Dit is de taak van de provincies.
118	SP	In de SVIR wordt aangegeven dat provincies en gemeenten in samenwerking met de waterschappen afspraken maken over de ruimtelijke keuzes om het belang van de waterveiligheid te behartigen. Grijpt het Rijk in wanneer betreffende overheden er samen niet uit komen?	Ik heb aangegeven dat provincies, gemeenten en waterschappen afspraken maken over bodemdaling in veenweidegebieden en een goede bufferwerking in het regionale watersysteem. Daar gaan deze overheden over. Daarbij zal ik niet als scheidsrechter optreden. Voor het borgen van de waterveiligheid in het hoofdwatersysteem ben ik samen met de staatssecretaris verantwoordelijk. Hierover maak ik met decentrale overheden in het Deltaprogramma afspraken.
119	SP	De fractie ziet graag dat de herbestemming van militaire terreinen wordt opgenomen in de SVIR.	De SVIR gaat over de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid voor de aangewezen nationale belangen. Wanneer een militair terrein zijn functie en status als nationaal belang verliest, wordt het net als andere rijksterreinen via een reallocatieprocedure door het ministerie van Financiën afgestoten.
120	SP	Eerder is in de Nota Ruimte verwoord dat als de militaire functies voor (delen) van deze terreinen vervalt, het Rijksbeleid erop is gericht deze terreinen alsnog op te nemen in de Ecologische Hoofdstructuur. Heeft deze bepaling in het Barro standgehouden?	Daarbij werd bedoeld op de militaire oefenterreinen die specifiek zijn aangewezen om buiten de EHS te worden gebracht, dan wel te worden gehouden. Het beleid om (delen van) deze terreinen op te nemen in de EHS zodra hun militaire functies zijn vervallen, is

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
121	D66	Decentralisatie hoort samen te gaan met een versteviging van bestuurskracht, kennis en financiële middelen bij decentrale overheden. Kan de minister aangeven hoe zij waarborgt dat deze drie zaken bij de decentrale overheden voldoende aanwezig is?	ongewijzigd. Er vindt geen decentralisatie maar deregulering plaats van taken op het gebied van ruimtelijk beleid en inrichting. Provincies en gemeenten kunnen bekijken of zij deze taken overnemen, binnen hun huidige financiële kaders en juridische en organisatorische mogelijkheden. Verder is het aan gemeenten en provincies om te zorgen voor voldoende kennis en deskundigheid om hun taken op het terrein van ruimtelijke ordening uit te voeren. Wel zal ik samen met decentrale overheden verkennen hoe de gezamenlijke kennisontwikkeling en -deling vorm kan krijgen.
122	D66	Bij een aantal dossier die in de SVIR worden gedecentraliseerd, zoals natuur, krimp en leegstand, vinden de leden van de D66-fractie dit geen verstandige keuze. Bij natuur is het bijvoorbeeld van belang dat verschillende gebieden op elkaar aansluiten.	Op basis van de ontwikkelingen en opgaven die ik zie, waaronder het toenemen van de regionale verschillen, is er steeds meer ruimte nodig voor regionaal maatwerk. Dit maatwerk kan het beste geleverd worden door provincies en gemeenten. Ik heb er vertrouwen in dat provincies en gemeenten deze taken kunnen uitvoeren. In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur zijn afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies over een verantwoorde overdracht van taken, bevoegdheden en middelen. Begrenzing van de EHS is een verantwoordelijkheid van de provincies, net als de aansluiting van EHS gebieden. De Natura2000 gebieden worden echter aangewezen door het Rijk. Op deze manier ontstaat er een evenwichtig geheel van taken en bevoegdheden.
123	D66	Voor een goede uitvoering van deze ruimtelijke taken is versterking van de bestuurskracht van provincies en gemeenten, door het opschalen van deze bestuurslagen, noodzakelijk.	Ik ben van mening dat de bestuurskracht van provincies en gemeenten voldoende is voor de taken in het ruimtelijk domein.
124	D66	De leden van de D66 fractie constateren dat er vanuit het	Het Rijk voert geen ruimtelijk c.q. ruimtelijk-

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		Rijk voor de stedelijke regio's, met name rond de main-, brain- en greenports, veel aandacht blijft bestaan, terwijl die aandacht er voor de krimpregio's en overloopgebieden nauwelijks is.	economisch beleid gericht op het tegengaan van krimp. Wel geef ik ruimte aan provincies en gemeenten om regionaal maatwerk te leveren. Het Rijk ondersteunt decentrale overheden hierbij, zoals aangegeven in het gezamenlijke actieprogramma Bevolkingsdaling (en de daarop gebaseerde voortgangsrapportage). Daarnaast ben ik bezig met het krimpbestendig maken van regelgeving. Op die manier kunnen krimp- en anticipeerregio's beter inspelen op de regionale problematiek.
125	D66	Door goed na te denken over de locatie van woningbouw en werkgelegenheid, kan men de toename van mobiliteit reduceren en daarmee files voorkomen. Kan de minister aangeven hoe zij hier tegenover staat?	Ik ben het met u eens dat de toename van mobiliteit onder andere kan worden gereduceerd door goed na te denken over de locaties van woningbouw en werkgelegenheid. Daarom heb ik in de ontwerp SVIR een ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen, waarbij eerst gekeken wordt of nieuwe ontwikkeling van woningbouw of bedrijvigheid kunnen worden opgevangen binnen bestaand bebouwd gebied. Als dat niet mogelijk is, moet worden gekeken of de ontwikkeling kan worden gerealiseerd op een locatie die passend multimodaal ontsloten is of als zodanig kan worden ontwikkeld. Ook in de MIRT-gebiedsagenda's worden de woningbouwontwikkelingen en de mobiliteitsinvesteringen met elkaar afgestemd.
126	D66	Kan de minister ook aangeven hoe de SVIR samenhangt met beleidsterreinen die onder andere ministers vallen? Deze leden denken hierbij onder andere aan natuur, energie, landbouw (zoals mestbeleid), topsectorenbeleid en de woonvisie.	In paragraaf 5.1 van de ontwerp SVIR is de relatie met beleidsnota's beschreven die gaan over beleidsterreinen die onder andere ministers vallen. Voorop staat dat de ontwerp SVIR de kapstok is voor al het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid van het Rijk.
127	D66	De woonvisie overlapt deels met de SVIR. Kan de minister ingaan op de synergie tussen beide visies?	De ontwerp SVIR bevat al het ruimtelijke rijksbeleid, dus ook het ruimtelijk rijksbeleid van wonen. De ruimtelijke onderwerpen uit de woonvisie zijn

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			consistent met de ontwerp SVIR.
128	D66	In de woonvisie wordt ingegaan op grondbeleid. Kan de minister toelichten waarom dit wel is meegenomen in de woonvisie en niet in de SVIR?	Ook in de ontwerp SVIR is benoemd dat ik zoek naar nieuwe verdienmodellen, alternatieve financieringsconstructies en allianties om de ruimtelijke ordening betaalbaar te houden. Onderdeel hiervan is ook het grondbeleid.
129	D66	Kan de minister aangeven of er bij decentrale ruimtelijke ontwikkelingen nog wel op waterveiligheid en waterkwaliteit wordt getoetst?	Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moet in bepaalde decentrale ruimtelijke plannen zijn toegelicht op welke wijze rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding (waaronder waterveiligheid en waterkwaliteit).
130	D66	Op welke manier worden de kosten voor waterveiligheid, in het geval dat ruimtelijke beslissingen gevolgen hebben voor waterveiligheid, meegenomen in ruimtelijke afwegingen?	In het huidige systeem zijn de primaire waterkeringen wettelijk genormeerd en maakt de waterbeheerder via de keur een juridisch bindende verordening. In de keur staat genoemd welke handelingen in, op, of in de buurt van waterkeringen verboden zijn. Voor zover ruimtelijke ontwikkelingen negatieve consequenties voor waterveiligheid zouden kunnen hebben, komen de kosten van extra maatregelen om de normering te handhaven voor rekening van de initiatiefnemer van het ruimtelijke ontwikkelingsproces.
131	D66	Hoe worden de consequenties van verstedelijking voor de waterhuishouding gemonitord?	Op dit moment wordt dit onderwerp niet gemonitord. 'Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling' wordt wel als een van de dertien nationale belangen opgenomen in de Monitor Infrastructuur en Milieu. Deze monitor wordt uitgevoerd door het Planbureau voor de Leefomgeving in samenwerking met het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid. Begin 2012 is een vertaling van de nationale belangen naar de indicatoren beschikbaar.
132	D66	De internationale component komt weinig terug in de SVIR. De fractie ziet volop kansen in grensoverschrijdende	Ik heb de ruimtelijke opgaven en nationale belangen in internationale context gezien. In de definitieve SVIR

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		samenwerking, bijvoorbeeld in de aanpak van krimp. Kan de minister toelichten hoe zij denkt over internationale ruimtelijke samenwerking?	zal ik dit verduidelijken.
133	D66	Kan de minister toezeggen dat doorgerekend wordt wat de maatregelen in deze SVIR betekenen voor het behalen van de Europese milieu- en klimaatdoelstellingen?	De klimaateffecten van het beleid in de ontwerp SVIR zijn doorgerekend in het bijhorende Plan- Milieueffectrapport. Ik zie daarom geen aanleiding om deze effecten nogmaals door te rekenen.
134	D66	De formulering van de nationale belangen is te breed en de inhoudelijke invulling te mager. Kan de minister per nationaal belang aangeven wanneer deze volgens haar voldoende is geborgd?	Bij een structuurvisie past het om voor de nationale belangen een brede ambitie neer te zetten. In de uitvoeringsparagraaf zijn per nationaal ruimtelijk belang de instrumenten weergegeven waarmee het betreffende belang wordt nagestreefd. Waar van andere overheden naleving van rijkskaders wordt gevraagd is in de ontwerpwijziging Barro helder gemaakt wat van andere overheden wordt verwacht en wanneer dat voldoende is ingevuld. Hiermee vind ik de nationale belangen voldoende geborgd.
135	D66	Kan de minister tevens per nationaal belang aangeven wanneer volgens haar het belang zo geschaad is dat zij ingrijpt?	Het zijn provincies die verantwoordelijk zijn voor het interbestuurlijk toezicht op de gemeenten. Daarnaast kan, bij constatering van conflicten met nationale belangen, het Rijk achteraf ingrijpen met de middelen (zoals vernietiging) uit de Wet revitalisering generiek toezicht.
136	D66	Kan de minister ingaan op de verhouding tussen nationaal belang 11 en de grote bezuinigingen op natuur, waardoor juist dit nationaal belang onder grote druk komt te staan?	Met de herijking van de EHS wordt bewerkstelligd dat de beschikbare middelen effectiever worden ingezet. In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur zijn afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies over de te realiseren natuurkwaliteit en de een overdracht van taken, bevoegdheden en middelen. Daarmee wordt naar mijn idee invulling geven aan belang 11.
137	D66	De fractie ondersteunt de keuze om ruimtelijk-economische investeringen te concentreren op de topsectoren en de main-, brain-, en greenports. Kan de minister aangeven hoe	Door het uitvoeren van het beleid in de ontwerp SVIR wordt de ruimtelijke structuur versterkt in interactie met de bereikbaarheidsinvesteringen. Op die manier

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		de ruimtelijke structuur deze investeringen kan versterken.	versterken ze dus feitelijke elkaar.
138	D66	Welke scope hebben de stedelijke regio's en hun achterlandverbindingen?	De exacte begrenzing van stedelijke regio's is in de ontwerp SVIR niet vastgelegd. Deze worden bepaald door de ruimtelijke samenhang van de opgaven die er spelen voor de topsectoren. De definitie van achterlandverbindingen en het bijbehorende kaartbeeld zal in de definitieve structuurvisie wordt verduidelijkt.
139	D66	Kan de minister toelichten wie de (financiële) verantwoordelijkheid draagt voor de gevolgen van de toename van goederenvervoer in deze regio's, met name van het vervoer van gevaarlijke stoffen, door de main-, brain-, en greenports, voor de leefbaarheid in het achterland?	Voor de verantwoordelijkheden voor de (financiële) gevolgen van de toename van het vervoer van gevaarlijke stoffen in de regio's verwijs ik u naar het voorstel van wet 'Wet basisnet'. (TK, vergaderjaar 2010-2011, 32 862). Dit wetsvoorstel is het resultaat van uitgebreid overleg tussen de Rijksoverheid, decentrale overheden en het bedrijfsleven. Met de 'Wet basisnet' zullen de belangen van vervoer, ruimtelijke ontwikkeling en veiligheid duurzaam worden verankerd en de verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen helder zijn vastgelegd.
140	D66	Kan de minister aangeven hoe ze gaat borgen dat andere belangen dan puur economische – met name ruimtelijk, esthetische belangen en belangen op het gebied van leefbaarheid en natuur – worden meegenomen in de uitwerking van de plannen op het gebied van windenergie?	Ten behoeve van de Rijksstructuurvisie 'Windenergie op land' op land zal een planMER worden uitgevoerd. In het kader van de planMER worden de effecten van windmolens op de omgeving en milieu (zoals landschap en natuur) nader worden onderzocht. De resultaten van deze studie zullen dienen als input voor de ontwerp structuurvisie.
141	D66	Kan de minister aangeven op welke termijn ze doelt als ze het heeft over 'op termijn 6.000 Megawatt windenergie op zee'?	Het Rijk heeft de ambitie om rond 2020 6.000 MW windenergie op zee te realiseren. Zoals het Rijk in de ontwerp SVIR heb aangegeven zal ik in 2015 bezien in hoeverre voor de langere termijn (na 2020) nieuw ruimtelijk beleid en infrastructuur nodig is voor de verdere uitbouw van nieuwe energiefuncties op de Noordzee.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
142	D66	Kan de minister toelichten hoe de afspraken uit de Green Deal zich verhouden tot de SVIR?	De Green Deal helpt burgers, bedrijven, medeoverheden en andere organisaties plannen voor verduurzaming tot uitvoering te brengen. De Green Deal is gericht op het wegnemen van specifieke (vaak niet financiële) knelpunten, bijvoorbeeld in wet- en regelgeving, het verzorgen van een goede en objectieve informatievoorziening of het voorzien in goede samenwerkingsverbanden. In de praktijk blijken vaak eenvoudige oplossingen zoals een betere samenwerking tussen de overheid en bedrijven het realiseren van nieuwe projecten te bevorderen. Deze afspraken passen binnen het kabinetsbeleid voor duurzaamheid, zoals de SVIR, en zijn een ondersteuning daarvan. Een directe relatie met de SVIR is er niet; in de SVIR gaat het niet om concrete projecten en initiatieven.
143	D66	De OESO heeft meermaals het belang van beprijzen aangegeven, onder andere in de Economic Survey uit 2010. Kan de minister toelichten waarom ze dit heeft weggelaten uit de SVIR?	De OESO ziet dit als een economisch instrument om de schaarse wegcapaciteit te verdelen. Dit is echter één van de mogelijke instrumenten om de problematiek in de spits en daarmee de bereikbaarheid te verbeteren. Om de bereikbaarheid te verbeteren kiest het kabinet voor een beleidsmix van investeren, innoveren en in stand houden. Conform het regeerakkoord zet het Rijk niet langer in op prijsbeleid als instrument.
144	D66	Kan de minister aangeven wat zij, naast de gebiedspakketten, op nationaal niveau gaat doen aan het terugbrengen van de piekbelastingen door mensen te stimuleren buiten de spits te reizen?	Allereerst draagt actuele reisinformatie eraan bij dat gebruikers kunnen kiezen voor het moment dat ze hun reis plannen, om zodoende de piekmomenten te kunnen vermijden. Adequate inzet van IT-toepassingen kan bijdragen aan het verbeteren van individuele en actuele reisinformatie. Mijn verwachting is dat de markt daarbij een rol kan vervullen, daarom benader ik de markt om landelijk te bezien wat de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			bijdrage van de markt kan zijn. Daarnaast moeten mensen ook in staat zijn om de piekmomenten te kunnen mijden. Het Platform Slim Werken Slim Reizen, beoogt om in 2012 1 miljoen en in 2015, 2 miljoen werknemers in staat te stellen flexibel te werken en flexibel te reizen. Tot slot heeft de Staatssecretaris van Financiën aangekondigd dat hij samen met mij de mogelijkheden zal verkennen om langs fiscale weg een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de files.
145	D66	Betekent dit dat goede inpassing voor het kabinet gelijk staat aan wettelijke inpassing?	Uitgangspunt is dat het Rijk verantwoordelijk is voor de rijksinfrastructuur, te weten het hoofdwegennet, het hoofdspoornet, het hoofdvaarwegen en hoofdwatersystemen. Dit betekent, dat kosten voor aanleg, beheer en onderhoud, die voortvloeien uit wettelijke verplichtingen aan deze systemen voor rekening van het Rijk komen. De kosten van inpassings- en milieumaatregelen, die in dat kader worden gemaakt, worden in de projectramingen opgenomen. Kosten van eventuele luchtmaatregelen worden uit het NSL bekostigd. Andere inpassingswensen kunnen worden meegenomen in de projectraming, hierbij is uitgangspunt dat de partij die dit wenst ook zorgt voor de bekostiging.
146	D66	Kan minister toelichten wat zij verstaat onder goede inpassing?	Ik kan in aanvulling op het antwoord bij vraag 145 geen algemene visie geven op goede inpassing. Dit is afhankelijk van locatiespecifieke omstandigheden.
147	D66	Hoe is het voorgenomen beleid om twee keer drie rijstroken buiten de Randstad aan te leggen te rijmen met ten eerste de voorgenomen concentratie infrastructurele investeringen in stedelijke regio's en ten tweede de voorziene krimp in veel regio's?	Voor mij is allereerst de verwachte daadwerkelijke vraag of behoefte bepalend voor het aanleggen van rijstroken. Daarnaast is in de ontwerp SVIR aangegeven dat naast de bereikbaarheid in stedelijke regio's ook de achterlandverbindingen van belang zijn. Op de hoofdverbindingen is mijn ambitie om in 2040 2x3 rijstroken te hebben tenzij 2x2 ook op de lange

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			termijn voldoende is. Op een kaart in de definitieve SVIR zal ik dit nader preciseren.
148	D66	Kan de minister toelichten waarom zij op het openbaar vervoer in de grote steden wil bezuinigen als het openbaar vervoer op termijn een enorme groei (40 tot 50%) zal moeten faciliteren?	Het Rijk staat voor de taak 18 miljard te bezuinigen. Van iedereen in Nederland wordt momenteel gevraagd scherp op de uitgaven te letten, dus ook de openbaarvervoerbedrijven. Ik heb samen met de stadsregio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden verkenningen uitgevoerd naar besparingsmogelijkheden om de ombuigingen te realiseren. Deze verkenningen heb ik per brief van 6 juni 2011 aan de Tweede Kamer gezonden. De hoofdlijn uit deze brief is dat het mogelijk is om de bezuinigingstaakstelling voor de stadsregio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden verregaand te realiseren door een andere inrichting van het openbaar vervoernetwerk en een andere organisatie van de exploitatie. De verwachte groei van het aantal reizigers zal hierdoor ook op de lange termijn gefaciliteerd kunnen worden.
149	D66	Hoe wil de minister nationaal belang 13 afdwingen, aangezien zij de ruimtelijke besluitvorming grotendeels decentraliseert?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
150	D66	Nationaal belang 13 impliceert dat de kwaliteit van het lokale ruimtelijke proces voldoende is geborgd. Kan de minister aangeven hoe zij dit heeft geborgd?	Aan het lokale ruimtelijke besluitvormingsproces stelt de Algemene wet bestuursrecht in combinatie met het Bro de nodige eisen om de kwaliteit te waarborgen. Daarnaast heb ik goede planvorming geborgd door het opnemen van de ladder voor duurzame verstedelijking en het faciliteren van ontwerp in de planvormende fase.
151	D66	Kan de minister ook aangeven of er mogelijkheden zijn om in te grijpen wanneer dit lokale ruimtelijke proces niet goed blijkt te werken?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatsstelling in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
152	D66	Kan zij ook aangeven hoe zij in de gaten wil houden dat andere nationale belangen – zoals waterveiligheid – niet in het geding zijn bij lokale ruimtelijke projecten?	Het Rijk heeft de nationale belangen beschreven in de ontwerp SVIR. Het Rijk vertrouwt erop dat andere overheden deze nationale belangen waarborgen in hun ruimtelijke plannen en gaat hier niet specifiek toezicht op houden. Indien internationale verplichtingen en bovenregionale belangen, zoals waterveiligheid in het geding zijn, heeft het Rijk de mogelijkheid om in te grijpen op grond van de Wet revitalisering interbestuurlijk toezicht en de Waterwet.
153	D66	Kan de minister aangeven hoe zij 'zorgvuldige afwegingen' en 'transparante besluitvorming' exact definieert en welke partijen bij deze afwegingen en besluitvorming betrokken moeten worden?	Mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede RO in ruimtelijke plannen uit zich in het wettelijke systeem van de Wro dat ruimtelijke ordening in Nederland ondersteunt en reguleert. Dit systeem moet te allen tijde voldoende garanties kunnen bieden voor transparante besluitvorming en een herkenbare afweging van belangen. De herziening van het omgevingsrecht beoogt deze transparantie verder te vergroten door kansen voor vereenvoudiging van processen te benutten. Ook dient het wettelijke systeem in lijn te zijn met de bevoegdheden van de verschillende overheden en moeten zij optimaal in staat worden gesteld deze bevoegdheden uit te voeren (bijvoorbeeld in een situatie van bevolkingskrimp). Voorts geeft de Algemene wet bestuursrecht de kaders mee voor het bepalen welke belangen moeten worden gewogen bij besluiten en het betrekken van partijen daarbij. Het Bro expliciteert dit voor ruimtelijke plannen, ondermeer voor de betrokkenheid van andere overheden.
154	D66	Kan de minister ook aangeven hoe de frase 'je gaat er over, of niet' hierbij moet worden gezien?	Bij ruimtelijke ordening zijn inderdaad vaker meerdere bestuurslagen betrokken, maar allemaal vanuit een

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			eigen verantwoordelijkheid. Het zijn overigens voornamelijk provincies en gemeenten die verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke ordening. In mijn beleid streef ik naar een heldere en eenduidige verantwoordelijkheidsverdeling. Echter in mijn beleid streef ik naar betrokkenheid van zo min mogelijk bestuurslagen.
155	D66	Kan de minister aangeven hoe zij omgaat met het feit dat gemeenten ruimtelijke afwegingen niet alleen op basis van kwalitatieve, maar ook financiële gronden maken? Hoe zou zij het nationaal belang 13 willen waarborgen, terwijl deze financiële prikkel voor gemeenten blijft bestaan?	De ladder voor duurzame verstedelijking beoogt te borgen dat in de afweging bij verstedelijkingskeuzes naast financiële aspecten ook de factoren behoefte, mogelijkheden van benutting bestaand verstedelijkt gebied en bereikbaarheid adequaat worden meegewogen. In principe maken decentrale overheden op basis van de Algemene Wet Bestuursrecht ook zonder de ladder voor duurzame verstedelijking een brede afweging tussen financiële en kwalitatieve factoren, en controleren de decentrale democratische processen deze overheden daarop. Deze ladder geeft een invulling aan de vereiste afweging en geeft daardoor de reeds bestaande verplichting handen en voeten.
156	D66	Hoe gaat de toepassing van de verschillende treden van de ladder voor duurzame verstedelijking getoetst worden?	De ladder vraagt aan overheden om per trede een beoordeling te maken en die beoordeling weer te geven in de motivering van het ruimtelijke besluit. De toetsing van de geëigendheid van deze beoordeling vindt primair plaats in decentrale democratische processen. Alleen als er onvoldoende wordt gemotiveerd dat de beoordeling van ontwikkelingsmogelijkheden via de ladder is gegaan blijft een overheid in gebreke bij de behartiging van het nationale belang.
157	D66	Wat moeten deze leden zich voorstellen bij 'de vraag' naar een ontwikkeling? Betekent dit dat het zeker moet zijn dat	De eerste trede van de ladder beoogt dat aan een ruimtelijk besluit dat een stedelijke ontwikkeling

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		er gebruik wordt gemaakt van de te ontwikkelen locatie? Hoe is dit afdwingbaar?	mogelijk maakt een aangetoonde en regionaal afgestemde behoefte (zowel kwantitatief als kwalitatief) ten grondslag ligt.
158	D66	Wie bepaalt de voorwaarden waarbij ontwikkeling wel of niet binnen bestaand bebouwd gebied kan worden gerealiseerd? Zijn gemeenten en provincies daar volledig vrij in? En hoe moeten deze leden dat dan weer rijmen met het nationale belang van zorgvuldige ruimtelijke afwegingen?	De zorgvuldige afweging is een proceseis, die geen inhoudelijke beoordeling van het Rijk meegeeft. Dat is niet mogelijk, omdat een adequate afweging en programmering van ruimteclaims regionaal maatwerk vereist. Het gaat hier om het borgen van de systeemverantwoordelijkheid van het Rijk voor een goede ruimtelijk ordening.
159	D66	Ten tweede vragen de leden van de D66-fractie hoe het zit met de handhaving van de ladder van duurzame verstedelijking. Is juridische vervolging mogelijk?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
160	D66	Wie grijpt er in als gemeenten of provincies zich niet houden aan deze ladder?	Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale wettelijke kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, of schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt niet alleen op andere overheden, maar ook op de kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder voor duurzame verstedelijking biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad of provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.</p>
161	D66	Welke projecten worden door deze ladder niet meer mogelijk?	<p>De ladder voor duurzame verstedelijking sluit op voorhand geen projecten en locatieontwikkelingen uit. Wel beoogt de ladder dat provincies en gemeenten een zorgvuldige afweging maken ten aanzien van het gebruik van de ruimte.</p>
162	D66	Wat verstaat de minister precies onder verbeteren van de milieukwaliteit? Is dat alleen het aan internationale afspraken voldoen of kunnen deze leden hierbij een ambitieuzere aanpak verwachten?	<p>Onder het verbeteren van de milieukwaliteit versta ik dat er met ruimtelijke maatregelen op het gebied van bodem, water en lucht minimaal aan de (internationaal) geldende normen wordt voldaan.</p>
163	D66	Graag inspraak en participatie toevoegen als nationaal belang.	<p>Inspraak op besluitvorming van overheden maakt onderdeel uit van transparante besluitvorming en hoeft als onderdeel daarvan niet expliciet te worden benoemd. Ook is participatie een belangrijk onderdeel van de Sneller en Beter aanpak in het MIRT die ik in de</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
164	D66	Kan de minister aangeven of er al duidelijkheid is over de mogelijke inzet van het Centrum Publieksparticipatie (CPP) voor besluitvormingsprocessen op lokaal en provinciaal niveau?	ontwerp SVIR onderschrijf. Het CPP deelt haar kennis van en ervaringen met publieksparticipatie al met provincies en gemeenten. Op dit moment verkent het CPP de mogelijkheden om haar dienstverlening aan decentrale overheden uit te breiden. Naar verwachting is deze verkenning eind 2012 afgerond.
165	GL	De motie Grashof is op het punt van de sturingskracht niet uitgevoerd. De sturingskracht van het Rijk gaat verder achteruit. Het gaat niet alleen om het benoemen van nationale belangen, maar ook om de wijze waarop die belangen worden geborgd, welke doelstellingen daaraan worden gekoppeld en hoe die worden gerealiseerd. De SVIR is daarover onhelder.	In de ontwerp SVIR heb ik de nationale belangen benoemd en geïnstrumenteerd. Bij de beschrijving van de nationale belangen heb ik vervolgens de doelen die ik daarmee na streef verwoord. In de realisatieparagraaf heb ik aangegeven hoe ik de nationale belangen borg. Daarmee ben ik van mening voldoende invulling te hebben gegeven aan de motie Grashof.
166	GL	Waarom wordt bij militaire activiteiten, mainports, brainport en greenports gedacht dat de doorzettingsmacht van provincies en gemeenten wordt overstegen en waarom zou dat niet gelden bij de Rijksbufferzones of de Nationale Landschappen.	In de stedelijke regio's rondom de mainports, brainport en greenports spelen er niet alleen complexe opgaven, maar is er ook sprake van vele nationale belangen die vragen om een afweging. Dit speelt niet in de andere stedelijke regio's of bij onderwerpen zoals Nationale Landschappen en Rijksbufferzones. Ik ben van mening dat decentrale overheden dit prima kunnen oppakken.
167	GL	Op welke wijze kunnen en/of moeten provincies en gemeenten deze ladder toepassen, is het een verplichting en staat er een sanctie op bij niet toepassen?	De ladder voor duurzame verstedelijking vraagt om een motivering bij het bestemmingsplan dat in het proces rekening is gehouden met behoefte aan extra verstedelijking, de mogelijkheden binnen het verstedelijkte gebied en met bereikbaarheid via meerdere vervoersmogelijkheden. De motivering dat er aantoonbaar behoefte is aan woningen, bedrijventerrein, kantoren of anderszins, kan volgen uit een rijksopgave die is beschreven in een rijksstructuurvisie, voor zover de opgave in het betreffende gebied zijn beslag moeten krijgen.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
168	GL	Is de ladder praktisch uitvoerbaar?	Zie verder het antwoord op vraag 159 en 160. Vanwege de vrijheid die gemeenten en provincies hebben in de beoordeling van de mogelijkheden binnen de treden, in combinatie met de concreetheid van de eis die aan de beoordelingen wordt gesteld, ga ik ervan uit dat de ladder praktisch uitvoerbaar is.
169	GL	Wie beoordeelt de kwaliteit van de argumentaties, die in het kader van de ladder opgevoerd worden? Is daarbij onafhankelijkheid gewaarborgd?	De ladder vraagt aan overheden om per trede een beoordeling te maken en die beoordeling weer te geven in de motivering van het ruimtelijke besluit. De toetsing van de geëigendheid van deze beoordeling vindt primair plaats in decentrale democratische processen. Alleen als er onvoldoende wordt gemotiveerd dat de beoordeling van ontwikkelingsmogelijkheden via de ladder is gegaan blijft een overheid in gebreke bij de behartiging van het nationale belang.
170	GL	Waarom is in bijlage 4 van de structuurvisie een kaart van de Nationale Landschappen opgenomen, terwijl deze Nationale Landschappen geen Rijksverantwoordelijkheid meer zijn.	Deze kaart dient ter illustratie van de uitspraak op pagina 51 van de ontwerp SVIR dat het Rijk in het verleden een selectie heeft gemaakt van twintig Nationale Landschappen.
171	GL	Voor wat betreft de Ecologische Hoofdstructuur wordt in de Structuurvisie gesteld dat er een 'nee tenzij'-regime zal gelden. Is dit anders dan tot nu toe gold in de Ecologische Hoofdstructuur en op welke wijze gaat de minister borgen dat dit 'nee tenzij'-regime ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd door gemeenten en provincies?	Ook binnen het Nota Ruimte beleid was er een 'nee, tenzij' regime gekoppeld aan de EHS. Dit regime is in hoofdlijnen opgenomen in het ontwerpbesluit van het Barro, waarbij de saldobenadering en het "nee-tenzij" regime in elkaar zijn geschoven. Bestemmingen die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. De negatieve effecten of de wezenlijke kenmerken moeten worden gecompenseerd. In het ontwerpbesluit van het Barro is gekozen voor het model van medebewind. De provincies worden met dit Barro verplicht om een

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			verordening op te stellen waarin regels worden gesteld over de bescherming van de natuurwaarden, gericht op bestemmingsplannen. Bestemmingsplannen moeten voldoen aan de regels die in de provinciale verordening worden gesteld.
172	GL	In de SVIR wordt als nationaal ruimtelijk belang de ruimte voor behoud van en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten genoemd. Welk doel streeft de minister na met dit nationaal belang?	Doel is behoud en bescherming van de (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten. Deze unieke kwaliteiten geven identiteit aan gebieden en haar bewoners en zijn van toenemend belang voor de concurrentiekracht van Nederland. Er gelden bovendien internationaal afspraken en verplichtingen voor de bescherming van erfgoed.
173	GL	Welke inhoudelijke argumenten heeft de minister om de talloze adviezen rond het maatschappelijk nut van beprijzing te negeren?	Om de bereikbaarheid te verbeteren zet het Rijk in op een beleidsmix van investeren, innoveren en in stand houden. Conform het regeerakkoord zet het Rijk niet langer in op prijsbeleid als instrument.
174	GL	Op twee punten schiet die interpretatie van de motie Grashoff c.s. over de doelstelling van het aantal spoorreizigers tekort. (Kamerstuk 32660, nr. 4) Ten eerste spreekt de motie van een doelstelling van vijf procent groei, terwijl in de SVIR enkel melding wordt gemaakt van een mogelijkheid tot groei. Ten tweede beperkt de motie zich niet tot de corridors van Programma Hoogfrequent Spoorvervoer, maar strekt zij zich uit over heel Nederland. Waarom is deze motie niet uitgevoerd en is er gekozen voor een zeer beperkte invulling, zonder harde doelstellingen?	Met de investeringen van het Programma Hoogfrequent Spoor van € 4,4 miljard wordt een gemiddelde groei van 5 procent van het aantal reizigerskilometers per jaar voor deze corridors tot 2020 mogelijk gemaakt. Met de gekozen formulering doe ik enerzijds recht aan de oproep van de motie en anderzijds hou ik rekening met de marktverwachting uit de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA). Een groei voor 5 procent voor het hele netwerk in Nederland per jaar is niet realistisch.
175	GL	Waarom ontbreekt de uitwerking van de motie Grashoff/De Rouwe over een volwaardige plaats voor de fiets (Kamerstuk 32660, nummer 5) in de SVIR?	Het karakter van de ontwerp SVIR als visiedocument op hoofdlijnen brengt met zich mee dat de rol van de fiets in grote hoofdlijnen wordt neergezet. De schaalprong in fietsinfrastructuur- en voorzieningen die de motie noemt zal in de eerste plaats door de decentrale overheden moeten worden gerealiseerd.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			Mijn rol daarin is vooral faciliterend en stimulerend. Verder zie ik in de regionale voorstellen voor de regionale maatregelenpakketten Beter Benutten verschillende stationsstallingen en snelfietsroutes. Ik bied regionale overheden de mogelijkheid om fietsgerelateerde maatregelen zoals stationsstallingen en snelfietsroutes in te dienen in de regionale maatregelenpakketten.
176	GL	Kan de minister aangeven waarop zij de aanname dat het personen- en goederenvervoer met vijftig procent groeit in 2030 oplopend tot 70% in de mainportgebieden, heeft gebaseerd en welke analyse en aannames daaraan ten grondslag liggen?	Deze uitspraken heb ik gebaseerd op de Welvaart- en Leefomgevingsscenario's van het Centraal Planbureau (CPB) en de Nationale Markt en Capaciteitsanalyse 2011, die op deze scenario's is gebaseerd.
177	GL	Kan de minister ook aangeven welke bewijzen er zijn van het maatschappelijk nut van deze enorme groei, waarbij breder gekeken wordt dan het veronderstelde economische belang?	In het regeerakkoord staat centraal dat mensen de vrije keuze hebben zich te verplaatsen. Het Rijk wil de verwachte vraag naar mobiliteit faciliteren; zowel de vraag van bedrijven als de vraag van burgers die zich willen kunnen verplaatsen en daarmee hun mogelijkheden vergroten. De waarde van dit maatschappelijk nut laat zich niet zomaar in concrete cijfers bewijzen. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid heeft in de Mobiliteitsbalans het belang van de mobiliteit van burgers globaal bepaald door in te schatten wat burgers en bedrijven over hebben voor hun mobiliteit (hun uitgaven aan vervoer plus de waarde van de bestede reistijd): dit was in 2008 circa 64 miljard euro. Voor bedrijven was dit ten minste 58 miljard euro.
178	GL	Hoe kan de groei in Nederland zo veel sneller gaan dan de groei die de Europese Commissie voorziet, namelijk vijfenveertig procent in 2050?	De verwachte groei in Nederland is in het hoge scenario circa 50 procent tot 2040. In het hoge scenario is de grootste groei tot 2020 te verwachten; daarna vlakt de groei af. De verwachting in het hoge scenario voor Nederland is dus niet veel hoger dan de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			in de vraag genoemde verwachting van de Europese Commissie.
179	GL	Heeft de regering een berekening beschikbaar op basis waarvan zij aannemelijk kan maken dat haar eigen klimaatdoelen en de Europese doelstelling voor 2030, zoals vastgelegd in het Witboek Transport, voor de sector verkeer haalbaar zijn?	Bestaande afspraken gaan over de periode tot 2020. In de klimaatbrief van juni jl. is aangegeven dat de doelen worden gehaald. De Europese Commissie heeft bij de opstelling van haar Witboek transport een impact assessment laten maken waarop zij haar beleid tot 2050 heeft gebaseerd. Er zijn nog geen afspraken voor 2030 gemaakt.
180	GL	Kan zij daarbij ook onderbouwen waar de hernieuwbare energiebronnen vandaan zouden moeten komen, die nodig zijn om zelfs maar in de buurt te komen van de gestelde klimaatdoelen voor de sector verkeer?	De verwachting is dat, naast toename van het aandeel elektrisch vervoer en hernieuwbare waterstof, meer en meer biobrandstoffen gemaakt uit afval en residuen zullen ingezet kunnen gaan worden. Daarnaast is voor de langere termijn biobrandstofproductie uit bijvoorbeeld algen en wieren te verwachten. In welke mate de verschillende categorieën hernieuwbare energie in de vervoerssector zullen bijdragen aan het aandeel hernieuwbare energie in die sector valt thans niet te voorspellen. Dit zal mede afhankelijk zijn van technologische ontwikkeling en kostprijs van de verschillende opties.
181	GL	Kan de minister toezeggen dat de SVIR in zijn geheel wordt doorgerekend op klimaateffecten, zoals onlangs ook met klem bepleit door de Stichting Natuur en Milieu?	De klimaateffecten van het beleid in de ontwerp SVIR zijn doorgerekend in het bijhorende Plan-Milieu-effectrapport.
182	GL	Wat is de reactie van de minister op het geopperde voorstel om infrastructurele en ruimtelijke plannen voortaan te toetsen op klimaateffecten, zoals de Europese Commissie voorstelt?	In Nederland zetten we in op duurzame, integrale planvorming. In de verkenningsfase wordt getoetst op de duurzaamheid waarbij ook rekening wordt gehouden met klimaateffecten.
183	GL	Waarom wordt nergens de vraag gesteld hoe we het vervoerssysteem in die situatie wordt ingericht?	Bij de ontwikkeling van plannen wordt rekening gehouden met duurzame mobiliteit. Dit betekent dat gekeken wordt welk vervoerssysteem het beste

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			perspectief biedt voor een duurzame oplossing ook voor de klimaateffecten. Dit kan leiden tot een keuze voor vervoerssystemen die gebruik maken van alternatieve brandstoffen (elektrisch, waterstof, groengas/biobrandstoffen) of zelfs naar totaal andere vervoersconcepten.
184	GL	Zou het in tijden van financiële krapte niet in de rede liggen snelwegen slechts te verbreden als alle andere (en vaak goedkopere) opties om de bereikbaarheid op peil te houden zijn uitgeput?	Het verbeteren van de bereikbaarheid vraagt om maatwerk. Om de bereikbaarheid te verbeteren zet ik daarom in op investeren, innoveren en in stand houden. Gericht wordt gekozen voor uitbreiding van het infrastructuurnetwerk en tegelijkertijd wordt samen met regionale overheden en bedrijfsleven gewerkt aan een betere benutting ervan. Door deze gebiedsgerichte aanpak kan maatwerk geleverd worden: het aanbod van de infrastructuur vergroten waar dat moet, en tegelijkertijd heb ik volop aandacht voor de optimale benutting ervan.
185	GL	Kunnen de consequenties van het extra verkeer voor het stedelijk gebied dat wordt aangetrokken door de verbreding van de snelwegen in kaart worden gebracht, inclusief de kosten voor wat betreft luchtkwaliteit, leefbaarheid en ruimtebeslag.	Deze consequenties kunnen pas goed in kaart worden gebracht als bekend is waar en hoe verbredingen worden uitgevoerd. De wisselwerking met het onderliggend wegennet, bijvoorbeeld, is sterk afhankelijk van de uitvoeringsvariant en bepalend voor de effecten. Bij de keuze van een uitvoeringsvariant gelden (inter)nationale normen c.q. wettelijke inpassingseisen. In het ontwerpbesluit van het Barro is de maximale ruimtelijke reservering aangegeven om in de toekomst mogelijke uitbreidingen te realiseren. Bij het doorlopen van het MIRT-proces worden alle gevolgen van mogelijke alternatieven in beeld gebracht.
186	GL	Wegverbredingen hebben een flinke impact op natuur en landschap. Slechte voorbeelden hiervan zijn de doortrekking van de A15 met een brug door natuurgebied het	De effecten van wegverbredingen en nieuwe doorsnijdingen op milieu en natuur worden bij projecten altijd zorgvuldig onderzocht en beschreven

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		Pannerdensch kanaal (terwijl de Betuwelijn daar ondergronds gaat om het gebied te ontzien), de ingetekende verbinding dwars door het IJmeer en de Nieuwe Westelijke Oeververbinding. Natuurgebieden worden kleiner en van bredere wegen of nieuwe wegen gaat een grotere barrièrewerking uit. Worden deze effecten gecompenseerd? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze?	in een milieueffectrapportage (MER). Daarbij wordt gekeken naar zaken als natuur, landschap, cultuurhistorie en kwaliteit van de leefomgeving. Er zijn verschillende mogelijkheden van doorwerking van de status van een gebied op een project. Gebieden kunnen bijvoorbeeld deel uit maken van een Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000 gebied, of de boswet kan van toepassing zijn. In de uitwerking van projecten wordt deze status meegenomen, waarbij elk project moet voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. Maatregelen kunnen liggen in het voorkomen of mitigeren van effecten in het gebied zelf, of in compensatie op een andere plaats. Daarnaast werkt het Rijk met het Meerjarenprogramma Ontsnippering aan het opheffen van knelpunten tussen de EHS en bestaande rijksinfrastructuur.
187	GL	Waarom is er in dit verband voor gekozen om het nationaal ruimtelijk belang bundeling van infrastructuur en vervoersstromen los te laten, terwijl het nogal voor de hand ligt in ons dichtbevolkte land ruimte optimaal te benutten om de aantasting van mooie landschappen en natuur te minimaliseren?	In de SVIR heb ik aangegeven de gebruiker centraal te stellen. Ik investeer, onder meer aan de hand van een nieuwe bereikbaarheidsindicator, daar waar de meeste economische waarde kan worden gegenereerd en doe dat in samenhang met ruimtelijke ontwikkeling. Dit zijn over het algemeen plekken waar mobiliteitsstromen zich bundelen. Ook zorg ik er, via de ladder voor duurzame verstedelijking, voor dat decentrale overheden zorgvuldig omgaan met ruimtegebruik en daarbij kijken naar een passende multimodale ontsluiting.
188	ChristenUnie	Waaruit blijkt nu expliciet de integrale aanpak tussen ruimte en mobiliteit. Een eerste aanzet is te vinden in de ladder voor duurzame verstedelijking, maar verder lijkt de focus toch vooral te liggen op infrastructuur en wordt ruimte overgelaten aan de regio's.	De integrale aanpak van ruimte en mobiliteit blijkt uit de wijze van afweging in de bereikbaarheidsindicator en de ladder voor duurzame verstedelijking. Ook wordt in het kader van de MIRT-gebiedsagenda's die koppeling op gebiedsniveau gemaakt.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
189	ChristenUnie	Waaruit blijkt in de SVIR de Elverding-aanpak? Is er gewerkt met verschillende scenario's en welke rol hebben maatschappelijke organisaties en burgers daarbij gehad?	Bij het proces om te komen tot de ontwerp SVIR zijn maatschappelijke organisatie, bedrijfsleven en decentrale overheden betrokken. Met hun heb ik gedachten en wijzigingen besproken. Na de behandeling van de ontwerp SVIR in uw Kamer en het toelichten van mijn reactie op de zienswijzen, stel ik de SVIR pas vast. Op die manier heb ik zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de werkwijze van Sneller en Beter. Echter, het organiseren van burgerparticipatie, past naar mijn idee niet bij het abstractieniveau van de ontwerp SVIR.
190	ChristenUnie	Besteed meer aandacht aan innovatie bij de realisatie van het nationaal ruimtelijk beleid. Sluit voor het ruimtelijk beleid een Green Deal, met onderwerpen als ruimtelijke inpassing, landschap, natuur, leegstand, krimp, ontwikkeling van hoogwaardig regionaal openbaar vervoer en betaalbaarheid van ruimtelijke ontwikkelingen.	Innovatie is een drijvende kracht achter de economische ontwikkeling en daarmee achter de vergroting van de concurrentiekracht zoals benoemd in de SVIR. Het topsectorenbeleid van het Rijk sluit daarop aan. De Green Deal helpt burgers, bedrijven, medeoverheden en andere organisaties plannen voor verduurzaming tot uitvoering te brengen. De Green Deal richt zich specifiek op de thema's energie, mobiliteit, grondstoffen en water. Ruimtelijke onderwerpen kunnen hierbij zeker een rol spelen. Het startpunt van iedere Green Deal is een concreet voorstel van burgers, bedrijven, medeoverheden en andere organisaties. Begin volgend jaar wil het kabinet een nieuwe ronde green deals afsluiten, waarbij dus ook ruimtelijke aspecten aan de orde kunnen komen. Een directe relatie met de SVIR is er niet; in de SVIR gaat het niet om concrete projecten en initiatieven.
191	ChristenUnie	Welke doelen worden er met het SVIR nagestreefd voor 2040? Een analyse van de "veranderde omstandigheden" ontbreekt. Er wordt een ambitie geschetst, maar de doelstellingen zijn niet SMART geformuleerd.	Voor 2040 stelt het Rijk zich ambities. Deze ambities zijn gebaseerd op de opgaven en ontwikkelingen zoals geschetst in hoofdstuk 2 van de ontwerp SVIR. Hierbij heb ik expliciet aandacht besteed aan de veranderende omstandigheden. Op basis van de ambities 2040 en de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>criteria voor wanneer een rijksrol aan de orde is, heb ik drie doelen gesteld tot 2028. 2040 is een realistische termijn om ambities voor te stellen. Maar enkel voor de middellange termijn (2028) kunnen nu doelen gesteld worden. Op weg naar 2040 kunnen er nog vele onverwachte zaken opkomen waar op ingespeeld moet kunnen worden. De rijksdoelen worden vervolgens uitgewerkt in 13 nationale belangen die naar mijn idee de rijksdoelen SMART maken.</p>
192	ChristenUnie	<p>Aandacht voor de ruimtelijk structurerende werking op de lange termijn van grote infrastructuurbeslissingen zoals de realisatie van tunnels ontbreekt.</p>	<p>De ontwerp SVIR is het kader voor de projectbesluiten. Projectbesluiten, op basis van de ontwerp SVIR, heb ik genomen in de brief "Prioritering investeringen mobiliteit en water" en zijn onderwerp van gesprek geweest tussen Rijk en regio bij de bestuurlijke overleggen MIRT. In de ontwerp SVIR kies ik onder meer voor het versterken van de ruimtelijk-economische hoofdstructuur en het verbeteren van bereikbaarheid. Bij verkenningen en planstudies komt de ruimtelijk structurerende werking van regiospecifieke infrastructuurbeslissingen (als tunnels) aan de orde.</p>
193	ChristenUnie	<p>Klopt het dat, als gevolg van de vergrijzing, de kans groot is dat mobiliteitsknelpunten na 2020 zullen afnemen?</p>	<p>In de Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA) zijn de infrastructurele knelpunten in 2020 en in 2028 geïnventariseerd. Daarbij is rekening gehouden met de vergrijzing. Vergrijzing leidt niet tot een daling van de mobiliteit waardoor knelpunten zouden verdwijnen. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat het aantal huishoudens en het autobezit nog steeds toeneemt. De knelpunten die naar verwachting in 2020 bestaan, bestaan naar verwachting in 2028 nog steeds. De problematiek zal op sommige plaatsen zonder gericht beleid zelfs verergeren.</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
194	ChristenUnie	Hoe verhouden de drie Rijksdoelen zich tot elkaar in 2040?	De ambities, zoals verwoord in de ontwerp SVIR, hebben 2040 als tijdshorizon. 2040 is een realistische termijn om ambities voor te stellen. Maar enkel voor de middellange termijn (2028) kunnen nu doelen gesteld worden. Op weg naar 2040 kunnen er nog vele onverwachte zaken opkomen waar op ingespeeld moet kunnen worden. Deze drie Rijksdoelen bepalen de koers om de gestelde ambities in 2040 daadwerkelijk te bereiken.
195	ChristenUnie	Wat is, zonder een blauwdruk te geven, de stip op de horizon?	Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig.
196	ChristenUnie	Hoe is de verhouding met de EU-2020 strategie en op welke wijze draagt de SVIR op de lange termijn bij aan de transitie naar een duurzame samenleving?	De EU-2020 strategie is vooral een economische strategie. Mijn collega van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft de Topsectorenaanpak gekozen als Nederlandse economische strategie om hier invulling aan te geven. Het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in de ontwerp SVIR ondersteunt die economische strategie. Daarmee zetten zowel de Topsectorenaanpak als de ontwerp SVIR de kaders neer voor de transitie naar een duurzame samenleving.
197	ChristenUnie	In de SVIR mist een doordenking van het grondbeleid en de verhouding tussen publieke en private taken.	Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor locatieontwikkeling en het te voeren grondbeleid inclusief de bijbehorende risico's. Het is dus ook aan gemeenten om te kiezen tussen actief of faciliterend grondbeleid en de risico's van deze keuze te dragen. Wel dienen gemeenten hierin een weloverwogen keuze te maken met inbegrip van risico's die ontstaan door actief grondbeleid.
198	ChristenUnie	Neem in de SVIR een visie op grondbeleid op, evenals een financieel kader waarin wordt ingegaan op de betaalbaarheid van ruimtelijke ordening. Wat wordt	Teruglopende opbrengsten van grondexploitaties, maken dat de investeringskracht van gemeenten afneemt. Die ontwikkeling zie ik. Echter, gemeenten

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		bijvoorbeeld bedoeld met de nieuwe verdienmodellen op pagina 11 van de SVIR?	beschikken ook over andere dan financiële sturingsmogelijkheden om gewenste ontwikkelingen te bevorderen en onwenselijke ontwikkelingen tegen te gaan. Als verantwoordelijke voor het systeem van ruimtelijke ordening, zie ik het als mijn taak andere partijen (naast decentrale overheden) bij te staan met het ontwikkelen van alternatieve manieren van financiering, nieuwe verdienmodellen en nieuwe allianties. Ook bekijk ik welke procedures versneld en vereenvoudigd kunnen worden, waardoor de proceskosten kunnen dalen. Verder onderzoek ik de mogelijkheden van stedelijke herverkaveling. Langs deze weg kunnen private partijen gemakkelijker zelfstandige kleinschalige locaties ontwikkelen, zonder dat het gehele gebied in één hand c.q. één grondexploitatie hoeft te worden gebracht.
199	ChristenUnie	In het financieel kader moet aandacht besteed worden aan de financiële gevolgen van de SVIR, zoals de decentralisatie van de ruimtelijke ordening, het loslaten van oude Rijksdoelen en nieuwe ruimtelijke reserveringen. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of gemeenten binnen de voorgestelde kaders en financiële middelen, gegeven de economische ontwikkelingen en het afschaffen van Rijkssubsidies voor onder meer stedenbeleid, nog wel voldoende kunnen sturen op maatschappelijke gewenste ontwikkelingen. De opgave voor steden wordt immers steeds groter doordat de nadruk steeds meer zal komen te liggen op herstructurering.	Er vindt geen decentralisatie maar deregulering plaats van taken op het gebied van ruimtelijk beleid en inrichting. Provincies en gemeenten kunnen bekijken of zij deze taken overnemen, binnen hun huidige financiële kaders en juridische en organisatorische mogelijkheden. Daarnaast beschikken gemeenten beschikken ook over andere dan financiële sturingsmogelijkheden om gewenste ontwikkelingen te bevorderen en onwenselijke ontwikkelingen tegen te gaan.
200	ChristenUnie	Een visie op de omgang met bestaand stedelijk gebied en de bestaande voorraad mist. Met de toenemende leegstand is dit wel van belang. Het Rijk hoeft hierbij niet altijd de regisseur of actor te zijn, maar een uitwerking van de kwantitatieve en kwalitatieve opgave op macro niveau en	Verstedelijking, inclusief een visie op de omgang met het bestaand stedelijk gebied en de bestaande voorraad, laat het Rijk over aan provincies en gemeenten. Het Rijk benoemt nog wel de Rijksdoelstellingen gericht op een goed werkende

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		de instrumenten en middelen, die nodig zijn om hiermee aan de slag te gaan, is wel nodig.	woningmarkt (de zorg voor voldoende omvang, kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad) en schrijft, met het oog op zorgvuldig ruimtegebruik en de balans tussen vraag en aanbod, bij verstedelijkingskeuzes de ladder voor duurzame verstedelijking voor.
201	ChristenUnie	Hoe verhoudt de keuze voor verdere verstedelijking van Almere zich tot het loslaten van allerlei ruimtelijke restricties in de Randstad zoals de Nationale Landschappen, Rijksbufferzones en gebieden voor groene recreatie om de stad. Ontstaat hiermee niet het risico van te veel concurrerende verstedelijkingslocaties rond Amsterdam?	Het afschaffen van de ruimtelijke restricties vanuit het Rijk hoeft niet te leiden tot versnipperde woningbouw en minder rendement uit Rijksinvesteringen in infrastructuur. Met de Ontwerp SVIR wordt de verantwoordelijkheid met betrekking tot de ruimtelijke ordening voor een veel groter deel overgelaten aan de provincies. Ik ga er vanuit ze daarbij zorgvuldige afwegingen maken en voldoende rekening houden met de rijksdoelstellingen voor woningbouw.
202	ChristenUnie	Hoe verhoudt de keuze voor de tracés voor elektriciteitsvoorziening, zoals de 380 kV verbinding door de Haarlemmermeer, zich met de gemaakte afspraken voor dit gebied t.a.v. hoogwaardige en waterrijke woonmilieus?	Het project Westflank Haarlemmermeer in de vorm van het eind 2010 opgestelde Driemerenplan is van de baan, omdat de 380kV ingepast moet worden. Dit betekent dat een nieuw of aangepast plan nodig is. Mede op grond van advies van het College van Rijksadviseurs is het Rijk van mening dat de 380 kV verbinding gecombineerd kan worden met een alternatief plan voor het Westflankproject, inclusief hoogwaardige en waterrijke woonmilieus. Inpassing van de 380 kV verbinding zal wellicht gepaard gaan met realisatie van minder woningen en wellicht is ook niet overal een topwoonmilieu mogelijk. Momenteel wordt door Rijk en regio verkend onder welke voorwaarden een doorstart van het project mogelijk is. Dit gebeurt in het kader van de rijksstructuurvisie SMASH.
203	ChristenUnie	Wat is het nut van de bereikbaarheidsindicator? Klopt het	De bereikbaarheidsindicator is ontwikkeld om de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		dat hierbij reistijd centraal staat?	<p>kwaliteit van de bereikbaarheid voor de gebruiker beter te kunnen beoordelen. Deze bereikbaarheid wordt integraal over alle modaliteiten en alle netwerken (hoofd- en onderliggend) tezamen bepaald, oftewel de bereikbaarheid van deur-tot-deur.</p> <p>Aanvullend maakt de bereikbaarheidsindicator door de focus op gebieden het leggen van een koppeling met ruimtelijke plannen eenvoudiger. De kwaliteit van de deur-tot-deur bereikbaarheid wordt in de SVIR bepaald aan de hand van de moeite (als gevolg van files, omrijden, andere vertragingen) die het gemiddeld per kilometer kost om een gebied te bereiken. Bij de huidige bereikbaarheidsindicator staat de gemiddelde snelheid per kilometer centraal. Op basis van de uitgangspunten zoals beschreven in de SVIR wordt momenteel gewerkt aan de doorontwikkeling van de bereikbaarheidsindicator. Hierbij wordt tevens bekeken of en zo ja hoe ook andere factoren dan reistijd, zoals kosten en comfort, in de bereikbaarheidsindicator kunnen worden betrokken.</p>
204	ChristenUnie	Hoe verhoudt deze indicator zich tot de keuze voor verschillende streefwaarden voor de reistijd op snelwegen en stedelijke ringwegen?	De streefwaarden van de Nota Mobiliteit blijven van kracht. De indicator is ontwikkeld om de kwaliteit van de bereikbaarheid beter te kunnen beoordelen. In het licht van de doorontwikkeling van deze indicator wordt gezien hoe deze toepasbaar is in projecten en gebiedsgerichte studies.
205	ChristenUnie	Deelt de minister de mening dat voor de bereikbaarheid de nabijheid van bestemmingen veel bepalender is dan de reissnelheid?	In de ontwerp SVIR hanteer ik als definitie van bereikbaarheid de moeite die het reizigers kost om van deur-tot-deur te reizen. Dit sluit aan bij het doel van de indicator om vast te stellen waar het oplossen van

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			bereikbaarheidsknelpunten de meeste toegevoegde waarde oplevert.
206	ChristenUnie	Zou daarom in de steden, vanuit het oogpunt van bereikbaarheid en economische ontwikkeling, niet veel meer de nadruk moeten liggen op verdichting?	Voor het bevorderen van zorgvuldig ruimtegebruik bij stedelijke ontwikkeling, wordt in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) een 'ladder' voor duurzame verstedelijking opgenomen. De keuze voor verdichting, economische ontwikkeling en bereikbaarheid binnen steden is de verantwoordelijkheid van de steden zelf.
207	ChristenUnie	Klopt het dat in de praktijk multimodale werklocaties vooral per auto worden bezocht en minder met het openbaar vervoer?	Dat is afhankelijk van het type locatie. In multimodale centrumlocaties maken veel werknemers gebruik van openbaar vervoer: van de gemiddelde woon-werkafstand (17 km) wordt 10 km per openbaar vervoer afgelegd en 5 km per auto. De snelweglocaties hebben met name in de Randstad een relatief hoog autogebruik: hier wordt ongeveer 10 km per auto afgelegd en 5 km met openbaar vervoer (bron: RPB, Files en de ruimtelijke inrichting van Nederland, 2006).
208	ChristenUnie	Is het waar dat ontwikkeling van dergelijke locaties in de stadsrand, in combinatie met nieuwe woonlocaties op iets grotere afstand van de stad, juist tot een extra belasting van het wegennet leidt?	Het ontwikkelen van nieuwe locaties, binnenstedelijk of aan de rand, zorgt voor een gewijzigde belasting van het wegennet en soms tot een toename van de belasting. Afhankelijke van de locatie komt die belasting neer op het hoofdwegennet of onderliggende wegennet. Met de derde trede van de ladder van duurzame verstedelijking probeer ik juist een extra belasting te vermijden door te stimuleren dat nieuwe locaties op multimodale plekken moeten worden ontwikkeld.
209	ChristenUnie	De fractie pleit er om deze reden voor om door te gaan met een vorm van locatiebeleid, bijvoorbeeld door de functies met veel bezoekers, zoals kantoren, zoveel mogelijk te realiseren in de nabijheid van stations.	Ik ben geen voorstander van het doorzetten van locatiebeleid. Ook in de Nota Ruimte was hier al een grote rol voor provincies. In de ontwerp SVIR leg ik die rol nu definitief bij hen.
210	ChristenUnie	De fractie mist een prikkel om woningen vooral in de	Het ontwikkelen van nieuwe locaties, binnenstedelijk of

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		nabijheid van openbaar vervoerlocaties te ontwikkelen.	aan de rand, zorgt voor een gewijzigde belasting van het wegennet en soms tot een toename van de belasting. Afhankelijke van de locatie komt die belasting neer op het hoofdwegennet of onderliggende wegennet. Met de derde trede van de ladder van duurzame verstedelijking probeer ik juist een extra belasting te vermijden door te stimuleren dat nieuwe locaties op multimodale plekken moeten worden ontwikkeld.
211	ChristenUnie	De fractie zou graag het denken zoals in het project Stedenbaan is uitgewerkt, ziet uitgewerkt voor de Noordvleugel van de Randstad. Zij vragen om dit op te nemen in de structuurvisie SMASH.	In SMASH komen keuzes aan bod over de ruimtelijke ontwikkeling in het gebied rond Schiphol. Bij die keuzes is de bereikbaarheid per openbaar vervoer een belangrijke factor. Dit sluit aan bij het denken rond het concept Stedenbaan. Het is primair aan lagere overheden om vorm te geven aan de relatie tussen stedelijke ontwikkeling en de bereikbaarheid per Openbaar Vervoer. Met de ladder van duurzame verstedelijking krijgen zij een extra prikkel om dit denken toe te passen.
212	ChristenUnie	Hoe wordt de kwaliteit van de treindiensten in de concessie voor het hoofdrailnet gekoppeld aan ruimtelijke programma's?	De verbeteringen en investeringen in het spoor worden mede ingegeven door economische en ruimtelijke ontwikkelingen. De concessie borgt vervolgens het publieke belang. Daarbij is de hoofdrailnetvervoerder verplicht om het aanbod van treinen te matchen met de vraag. Bovendien heb ik toekomstambities ten aanzien van hoogfrequent spoor in de brede Randstad. Over het aangeboden vervoer overlegt de vervoerder bovendien met decentrale overheden. Daarnaast kunnen nieuwe stations een rol spelen bij de ontsluiting van nieuwe woon- en werkcentra. Dit is maatwerk per station, omdat naast de voordelen voor een bepaalde groep reizigers, een stop op een nieuw station ook gevolgen heeft voor zittende reizigers.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
213	ChristenUnie	Waarom is niet gekozen voor een grotere Rijksbetrokkenheid bij stationsgebieden?	Ik ben van mening dat de ontwikkeling van stationsgebieden (multimodale knopen) een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van het Rijk, decentrale overheden en marktpartijen. Dit wordt ook opgepakt in het kader van het programma Beter Benutten.
214	ChristenUnie	Wat zijn de flankerende maatregelen om multimodale ontwikkelingsprojecten te bevorderen? Welk budget heeft de minister beschikbaar om multimodale knooppunten echt te stimuleren en bestaande P&R locaties op te waarderen? Wanneer is dit gerealiseerd?	In de regionale pakketten van het programma Beter Benutten zullen hiervoor voorstellen worden opgenomen. Daarnaast is het lopende programma Nieuwe Sleutelprojecten (afronding 2014/2016) van belang, met belangrijke financiële bijdragen van het Rijk, gericht op integrale uitbreiding en modernisering van de grote (HSL-) stations. Dat betekent ook een betere verknoping van de verschillende (stedelijke/regionale/landelijke) openbaar vervoersystemen in deze stations, een belangrijke ambitie uit de ontwerp SVIR. Daarnaast is binnen het programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) tot 2020 € 96 miljoen beschikbaar om 80.000 extra fietsenstallingen bij de stations langs de corridors te realiseren. Deze uitbreiding wordt gerealiseerd door het bestaande programma Ruimte voor de Fiets. Tenslotte wijs ik op het Actieplan "Groei op het spoor" met als onderdeel een programma voor uitbreiding van Park & Ride-voorzieningen met 7.500 tot 10.000 plaatsen waarvoor vanuit het Rijk € 30 miljoen beschikbaar is.
215	ChristenUnie	Een integrale netwerkbenadering en de gevolgen van de SVIR voor regionale en lokale netwerken, met name in de steden, mist.	De SVIR zet in op een samenhangend en robuust mobiliteitssysteem en kiest daarmee een integrale netwerkbenadering, zoals bedoeld. Via het MIRT, de gebiedsagenda's en het bestuurlijk overleg daarover zullen de verschillende mobiliteitssystemen en ruimtelijke ontwikkelingen goed op elkaar worden

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
216	ChristenUnie	De uitwerking van de plaats van het regionale openbaar vervoer in de SVIR zwak. Wat is concreet de ambitie van de minister voor het regionale openbaar vervoer?	aangesloten. Met betrekking tot de Openbaar Vervoernetwerken in het algemeen moet het geheel meer vanuit de behoefte van de individuele reiziger worden ingericht. De basis van een robuust en samenhangend Openbaar Vervoersysteem is een ruggengraat van intercity's, sprinters en lightrailverbindingen tussen en binnen stedelijke regio's. Zowel het Rijk als de decentrale overheden hebben voor het realiseren van een dergelijk systeem hun eigen verantwoordelijkheid. Het Rijk als concessieverlener voor het spoor en de decentrale overheden als het gaat om het –beleid van regionaal Openbaar Vervoer. Het Rijk zal daarbij nagegaan welke belemmeringen door het Rijk moeten worden weggenomen dan wel welke maatregelen door het Rijk getroffen moeten worden om een meer reizigersgerichte benadering door decentrale overheden en vervoerders mogelijk te maken.
217	ChristenUnie	Wat doet de minister met de veel nadrukkelijker oproep van de OESO om juist te investeren in het openbaar vervoer?	Met het Programma Hoogfrequent Spoor investeer ik stevig in het openbaar vervoer. Het investeren in regionaal openbaar vervoer is een decentrale aangelegenheid tenzij dit de draagkracht van decentrale overheden overstijgt. Naast de eigen middelen waarover decentrale overheden beschikken om hun verkeer- en vervoerbeleid te financieren, stelt het Rijk jaarlijks het Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoerbudget ter beschikking.
218	ChristenUnie	Kan de minister aangeven hoe de motie Cramer c.s. is uitgewerkt, waarin wordt gevraagd om vóór de zomer van 2010 samen met de decentrale overheden een visie te ontwikkelen op de verdere doorontwikkeling van het regionale openbaar vervoer in de stedelijke netwerken tot Olympisch niveau (Kamerstuk 31 700 XII, nr. 35).	Tijdens het spoeddebat over privatisering Openbaar Vervoer d.d. 10 februari 2011 heb ik aangegeven dat ik mijn visie m.b.t. de ontwikkeling van het regionaal Openbaar Vervoer in de ontwerp SVIR zal geven in plaats van te komen met een aparte visie. Dat is gebeurd. Omdat het regionale Openbaar Vervoer een

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			verantwoordelijkheid is van de decentrale overheden is het aan hen om op basis van de ontwerp SVIR nadere invulling te geven aan nadere concretisering van het regionaal Openbaar Vervoer. Onder antwoord 216 heb ik aan gegeven hoe ik tegen de ontwikkeling van het regionaal Openbaar Vervoer aankijk.
219	ChristenUnie	Kan de minister aangeven welke budgetten voor provinciaal en regionaal verkeer en vervoer zullen verschuiven naar de decentrale overheden en om hoeveel geld dit gaat?	In het regeerakkoord is afgesproken dat de Brede Doeluitkering (BDU) verkeer en vervoer zal worden gedecentraliseerd naar het provinciefonds en het gemeentefonds. Het gaat hierbij om een bedrag van ongeveer 1,8 miljard Euro per jaar.
220	ChristenUnie	Kan de minister aangeven hoe het doel van zestig procent minder uitstoot van broeikasgas in 2050 ten opzichte van 1990 met de SVIR wordt bereikt?	De aanpak voor de reductie van broeikasgassen wordt niet in de ontwerp SVIR geschetst. Voor de kortere termijn (tot 2020) is dit uitgewerkt in de Kabinetsaanpak Klimaatbeleid op weg naar 2020, die u in juni 2011 heeft ontvangen. Voor de langere termijn (periode tot 2050) verwijs ik naar de Routekaart 2050 die de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu uw Kamer voor het eind van het jaar zal doen toekomen.
221	ChristenUnie	Klopt het dat inmiddels de filekosten per jaar lager zijn dan de milieukosten en dat dit verschil de komende jaren groter wordt?	Het is niet bekend of de jaarlijkse filekosten lager zijn dan de milieukosten. De bandbreedte in de schatting van de milieukosten is daarvoor te groot. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid heeft de kosten in de Mobiliteitsbalansen (2011, 2010) als volgt berekend: <ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse filekosten 2,8-3,7 miljard euro - Jaarlijkse milieuschade 2,0-8,5 miljard euro
222	ChristenUnie	Waarom zijn de benodigde klimaat- en energietransitie geen onderdeel van de SVIR en zijn de klimaateffecten zelfs niet onderzocht.	De ontwerp SVIR geeft aan dat de Europese doelstellingen op het gebied van energietransitie worden nagestreefd. Daarnaast zijn in het planMER de effecten voor klimaatadaptatie en -mitigatie onderzocht, en meegenomen in de besluitvorming. In de Routekaart 2050 zal het Rijk de specifieke

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			uitdagingen en kansen voor Nederland verkennen die samenhangen met een transitie naar een klimaatneutrale economie. De ruimtelijke voorwaarden, voor zover het een nationale taak is, heb ik in de ontwerp SVIR geborgd.
223	ChristenUnie	Maak naast de bereikbaarheidsindicator ook een klimaattoets voor de SVIR.	Voor de ontwerp SVIR is een planmilieueffectrapport opgesteld, waarbij klimaat een element was van het beoordelingskader.
224	ChristenUnie	Wat is de onderbouwing van de prognose van vijftig procent groei van personen en goederenkilometers tot 2030, aangezien in het Witboek Transport van de Europese Commissie tot 2050 een mobiliteitsgroei van 45 procent verondersteld is. Klopt het dat de laatste tien jaar de personenkilometers over de weg nauwelijks zijn gegroeid? Is er wel rekening gehouden met de afvlakkende bevolkingsgroei? Zo ja, betekent de prognose dus dat iedereen ineens veel meer kilometers per persoon gaat maken?	In de ontwerp SVIR is gebruik gemaakt van een bandbreedte van de mobiliteitsgroei die gebaseerd is op twee scenario's van de WLO; Global Economy (bovenkant) en Regional Communities (onderkant). De vijftig procent is gebaseerd op het Global Economy scenario. De afvlakkende bevolkingsgroei komt enkel voor in Regional Communities.
225	ChristenUnie	Wat zijn de gevolgen voor de vraag naar hernieuwbare energiebronnen als de groeiprognoses uit de SVIR uitkomen en of dit wel haalbaar is?	Ik baseer me in de groeiprognoses uit de SVIR op de Welvaart en Leefomgeving scenario's van het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving. Hun inschattingen over de lange termijn ontwikkeling van de hoogte van de olieprijs is gematigd. Hierbij is rekening gehouden met allerlei ontwikkelingen zoals de ontwikkeling van niet bewezen voorraden en hernieuwbare energiebronnen, die mede gestuurd worden door de olieprijs.
226	ChristenUnie	Wat zijn de risico's om een investeringsprogramma op zo een grote groei te baseren?	De SVIR is waar relevant gebaseerd op de WLO-scenario's, zowel vanuit het laagste als het hoogste scenario. Er wordt met deze hele mogelijke range rekening gehouden. Ook voor mij is de daadwerkelijke behoefte bepalend voor het realiseren van

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			infraprojecten. De hardheid van knelpunten worden daarom getoetst aan verschillende WLO (Welvaart en Leefomgeving) scenario's (hoge en lage economische groei). Onderzoek naar deze behoefte maakt onderdeel uit van de MIRT-verkenning. Dit om te voorkomen dat er projecten worden gerealiseerd zonder behoefte.
227	ChristenUnie	Gevraagd wordt een analyse van de invloed van de keuzes die gemaakt worden in de SVIR en van alternatieve scenario's van de ruimtelijke ontwikkeling, op de groei van de mobiliteit	In MIRT-verkenningen kan zowel met verschillende ontwikkelingen in de mobiliteit als in de ruimtelijke ordening rekening worden gehouden. Het is de bedoeling van de SVIR dat de onderlinge samenhang tussen infrastructuur en ruimte nadrukkelijker bij elke afweging wordt betrokken.
228	ChristenUnie	Wat zijn de juridische consequenties op punten waar Rijksbeleid wordt beëindigd, terwijl provincies en gemeenten nog bezig zijn het oude Rijksbeleid voor bijvoorbeeld Rijksbufferzones, de Ecologische Hoofdstructuur of Nationale Landschappen te effectueren.	Het Rijk laat deze belangen los en zal dus na vaststelling van de SVIR ook geen eisen meer stellen aan de doorwerking van dit beleid naar besluiten van andere overheden. Het staat andere overheden vrij om een keuze te maken over voortzetting van het ingezette beleid op deze punten. Voor de EHS geldt dat het beleid gedecentraliseerd wordt. In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur zijn afspraken gemaakt tussen Rijk en provincies over een verantwoorde overdracht van taken, bevoegdheden en middelen.
229	ChristenUnie	Kan de minister een reactie geven op de opmerking van de Unie van Waterschappen dat inzicht in de gevolgen van lokale en regionale maatregelen uit de SVIR op regionale watersystemen ontbreekt. Worden deze in de gebiedsagenda's in beeld gebracht?	Ten behoeve van doelmatig waterbeheer is het inderdaad van belang om de gevolgen van beslissingen op het hoofdwatersysteem op lokale en regionale watersystemen in kaart te brengen. Dit om afwenteling zoveel mogelijk te voorkomen. Betrokken overheden maken hier onderling afspraken over bij de uitvoering van projecten. Maatregelen vanuit het Deltaprogramma vallen onder het MIRT. Wanneer deze projecten bekend zijn, dan zullen deze in de MIRT-gebiedsagenda's worden opgenomen bij de

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
230	ChristenUnie	De fractie mist een analyse van de doorwerking van de bezuinigingen op natuur voor het watersysteem. Is de minister bereid de gevolgen van de herijkte Ecologische Hoofdstructuur voor het watersysteem door te rekenen?	eerstvolgende actualisatie. Het Rijk heeft het Planbureau voor de Leefomgeving gevraagd om het onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur te beoordelen. In deze beoordeling beziet het Planbureau ook wat de gevolgen zijn van de voorgestelde beleidswijzigingen voor de hydrologische randvoorwaarden voor natuur. Het Planbureau heeft aangegeven uiterlijk 18 november a.s. het gevraagde advies op te leveren. Het Rijk zal vervolgens de Kamer hierover informeren.
231	ChristenUnie	Is de minister bereid bij de monitoring van de Ecologische Hoofdstructuur ook voortgang en doelbereik van de wateropgaven te betrekken?	Het Rijk monitort het doelbereik ten aanzien van de Kaderrichtlijn Water. Daarnaast zal in de Monitor Infrastructuur en Ruimte aandacht worden besteed aan 'Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten' als een van de dertien nationale belangen.
232	ChristenUnie	De fractie verzoekt om een expliciete verwijzing naar de Rijksverantwoordelijkheden voor de Europese Kaderrichtlijn Water op te nemen.	In de realisatieparagraaf is aangegeven dat de uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water wordt gezien als kader voor nationaal belang 9. In het Bestuursakkoord Water is een nadere uitwerking gegeven van de verantwoordelijkheden van Rijk en regio.
233	ChristenUnie	Waarom is het concept van de lagenbenadering, waarbij een relatie wordt gelegd tussen ruimtegebruik en de fysiek ondergrondlagen, geen onderdeel is van het afwegingskader in de SVIR?	In de ontwerp SVIR zijn 13 nationale belangen genoemd die evenwichtig recht doen aan de belangen en de dynamiek van de ondergrond, netwerken en occupatie. Deze 13 nationale belangen zijn gelijkwaardig aan elkaar. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zal altijd een zorgvuldige en integrale afweging tussen de verschillende belangen moeten worden gemaakt. Daarmee heb ik de gedachte van de lagenbenadering verwerkt in mijn aanpak.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
234	ChristenUnie	Overweeg om de klimaatbestendigheid van het landelijk gebied toe te voegen aan de formulering van nationaal belang 9.	Het Rijk heeft een nationaal belang bij ruimte voor klimaatbestendige zoetwatervoorziening en waterveiligheid in geheel Nederland, inclusief het landelijk gebied. In de ontwerp SVIR is klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling expliciet benoemd vanwege de extra complexiteit van klimaatbestendige inrichting in stedelijk gebied. De specifieke problematiek in het landelijk en stedelijk gebied komen aan bod in het Deltaprogramma.
235	ChristenUnie	Ook zou een relatie kunnen worden gelegd tussen Rijksdoel 1 en nationaal belang 9. Water is immers ook een economische topsector.	Alle 13 nationale belangen hebben een relatie met elkaar. Ik zal deze relatie in de definitieve SVIR verduidelijken.
236	ChristenUnie	Kan de minister de Kamer voorzien van haar reactie op concrete tekstvoorstellen, die zijn opgenomen in de zienswijze die de Unie van Waterschappen heeft geuit op de SVIR?	Ik verwijs u voor een reactie op de tekstvoorstellen in de zienswijze van de Unie van Waterschappen naar de Nota van Antwoord bij deze brief. De zienswijze van de Unie van Waterschappen heeft nummer 230.
237	ChristenUnie	Het Rijk moet landelijke groeicijfers blijven hanteren t.a.v. fietsgebruik. Hierdoor is er een duidelijk doel waar de regio's naar toe kunnen werken. De fractie is van mening dat er een Rijkstaak ligt in het voorzien van goede aansluitingen tussen fiets en het landelijke Openbaar vervoernetwerk.	Er bestaan lokaal en regionaal grote verschillen in het fietsgebruik en de fietsomstandigheden. Het hanteren van een landelijke doelstelling is daarom weinig zinvol. In de Nota Mobiliteit is er destijds voor gekozen om in algemene zin aan te geven dat alle overheden het fietsgebruik moeten stimuleren zonder daarbij een cijfermatig doel op te nemen. Dit onderdeel van de Nota Mobiliteit blijft van kracht, zoals is aangegeven in bijlage 6 van de ontwerp SVIR. Ik weet dat verschillende decentrale overheden ambitieuze doelstellingen hebben voor het fietsgebruik. Waar u spreekt over goede aansluitingen tussen fiets en het landelijk openbaar vervoernetwerk denk ik in de eerste plaats aan goede fietsvoorzieningen voor treinreizigers. Zoals aangegeven in de ontwerp SVIR blijft het Rijk de komende jaren investeren in de uitbreiding van het aantal fietsenstallingen bij stations.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
238	ChristenUnie	De leden van de fractie vragen op welke wijze de minister het proces van decentralisatie van ruimtelijk beleid gaat monitoren en evalueren.	Decentrale overheden zijn zelf verantwoordelijk het verwerven van de benodigde kennis voor het uitvoeren van hun taken. In dit kader verken ik met decentrale overheden hoe de kennisontwikkeling gezamenlijk vormgegeven kan worden. Ook in de Monitor Infrastructuur en Ruimte worden de 13 nationale belangen in relatie tot de ambities gemonitord. Daarnaast houden provincies zicht op de wijze waarop gemeenten omgaan met de provinciale ruimtelijke belangen.
239	SGP	Welke beleidsmiddelen gaat de minister gebruiken om de groei van het goederenvervoer zoveel mogelijk via binnenvaart en spoor op te vangen? Hoeveel budgetruimte is hiervoor beschikbaar?	Daartoe zet ik de beleidsmix van investeren, innoveren en instandhouden in. Er wordt fors geïnvesteerd in het netwerk van weg-, spoor- en vaarwegen. Daarbij is het van belang om investeringen op afzonderlijke modaliteiten in samenhang te doen. Zo zal de problematiek corridorsgewijs worden gezien, zoals bij de A1 waar zowel de weg als de vaarwegen worden aangepakt. Ook zal het deelproject 'Goederenrouting' van het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Voor de financiële aspecten van de SVIR verwijs ik graag naar de brief 'Prioritering investeringen mobiliteit en water' en het MIRT projectenboek.
240	SGP	De SVIR geeft geen of onvoldoende inzicht in de meerjarenbegroting en bestedingen van middelen. Welke gevolgen hebben de keuzes in de SVIR in financiële zin voor het MIRT ten opzichte van de Nota Mobiliteit?	Gelijktijdig met de ontwerp SVIR heb ik aan uw Kamer de brief Prioritering investeringen mobiliteit en water gestuurd (TK 32500-A, nummer 83). Hierin heb ik het financieel kader en de investeringkeuzes opgenomen binnen het Infrastructuurfonds en aangegeven dat ik de lopende MIRT-programmering door zal zetten. De aanvullende investeringen, dus de wijzigingen ten opzichte van de Nota Mobiliteit, heb ik in dezelfde brief per gebied opgenomen.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
241	SGP	Kan op grond van de SVIR nog steeds worden vastgehouden aan het inlopen van het achterstallig onderhoud aan vaarwegen in 2016.	Het beheer en onderhoud van de vaarwegen is belangrijk voor de ambities gericht op betrouwbare reistijden voor de binnenvaart. In de periode van 2008–2016 wordt het programma achterstallig onderhoud vaarwegen gerealiseerd. De uitvoering van dit programma ligt op schema.
242	SGP	Indien gekozen wordt voor het leggen van prioriteit bij het uitvoeren van onderhoud bij de belangrijkste achterlandverbindingen, hoe wordt dan voorkomen dat kleinere vaarwegen verloederen?	In de begroting 2012 (Infrastructuurfonds, bijlage 4.2) is een aantal versoberingsmaatregelen voor onder andere het vaarwegennetwerk aangekondigd als onderdeel van de oplossing van het totale niet gedekte onderhoudsproblematiek. Dit betekent bijvoorbeeld minder baggeren en versoberen van onderhoud aan steigers en oevervoorzieningen. De intensiteit van het gebruik bepaalt het kwaliteitsniveau. Hierbij spant het Rijk zich maximaal in om te zorgen dat de infrastructuur zo veel mogelijk beschikbaar, betrouwbaar en veilig blijft. Rijkswaterstaat bespreekt de versoberingsmaatregelen met de binnenvaartsector om hinder voor de gebruiker te minimaliseren.
243	SGP	Wat betekent het decentraal beheer van <i>River Information Services</i> in de praktijk?	Het is niet beoogd om River Information Services (RIS) decentraal te beheren. Juist in 2011 is Rijkswaterstaat aangewezen als Nationaal Bevoegde Autoriteit (National Competent Authority (NCA)) om ervoor te waken dat RIS uniform en volgens de internationaal afgesproken standaarden wordt geïmplementeerd. De passage in de ontwerp SVIR (pagina 108) bedoelt aan te geven dat RIS ook op vaarwegen vanaf klasse IV en in aanliggende havens zal worden geïmplementeerd, conform de internationaal afgesproken standaarden en gecoördineerd door de National Competent Authority.
244	SGP	Waarom is niet onderzocht of het mogelijk is vaargeulen (IJsselmeer, Westerschelde) van Natura 2000 uit te sluiten, nu de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw	Zowel in de Westerschelde als in het IJsselmeer is in het verleden nauwkeurig onderzocht of vaargeulen buiten de begrenzing kunnen blijven. Gebleken is dat

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		en Innovatie heeft besloten tot een herziening van een aantal criteria met betrekking tot Natura 2000? De natuurwaarden bevinden zich immers in de randen.	de vaargeulen niet uit te sluiten zijn, omdat deze als onderdeel van de complete wateren ook een belangrijke functie hebben voor watervogels als voedsel- en rustgebied.
245	SGP	Waarom geeft de SVIR geen grote prioriteit meer aan het stimuleren van innovaties in de binnenvaart?	In de ontwerp SVIR kijk ik nog steeds naar mogelijke innovaties en hoe deze gefaciliteerd kunnen worden. Zo wordt bijvoorbeeld de blauwe golf genoemd. Daarnaast wordt ook met kennisinstellingen en overheden in het kader van de topsector Logistiek innovatiemogelijkheden onderzocht. Ook in het programma Impuls Dynamisch Verkeersmanagement Vaarwegen van mijn ministerie zal belangrijke innovaties met zich meebrengen voor het gebruik van de vaarwegen en de bijhorende communicatie.

Reactie op het verslag van het schriftelijk overleg (vastgesteld op 5 oktober 2011) over de voorlegging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, de voorhang van de ontwerpwijziging Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en de inwerkingtreding van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening.

Onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro) hangen twee besluiten die verschillend zijn van elkaar in aard (beleidsmatig versus procesmatig):

- *Het besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)*. Dit geeft de juridische kaders die nodig zijn om het vigerend ruimtelijk rijksbeleid te borgen.
- *Het besluit ruimtelijke ordening (Bro)*. Het Bro stelt vanuit de rijksverantwoordelijkheid voor een goed systeem van ruimtelijke ordening juridische kaders aan de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming bij de verschillende overheden.

Via het ontwerpbesluit Barro zal het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) worden aangepast. Het is gebruikelijk om in een wijzigingsbesluit verschillende besluiten aan te passen.

In het Barro (soms ook aangeduid als Amvb Ruimte) zijn de nationale belangen uit de ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) opgenomen die juridisch worden geborgd. In het reeds vastgestelde Barro (Kamerstuk 31 500, nr. 25) zijn opgenomen:

- Het Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Militaire terreinen en -objecten;
- De Wadden;
- De kust (inclusief primaire kering);
- De grote rivieren;
- De Werelderfgoederen.

De *ontwerpwijziging Barro*, zoals dit voor beraadslaging met de Kamer voorligt, bevat de *1^e aanvulling* op het reeds vastgestelde Barro. In de ontwerpwijziging wordt voorgesteld de volgende onderwerpen toe te voegen:

- Reserveringen uitbreidingen weg en spoor;
- Veiligheid vaarwegen
- Het netwerk voor elektriciteitsvoorziening;
- De buitendijkse uitbreidingsruimte in het IJsselmeer;
- Bescherming van de (overige) primaire waterkeringen;
- Reservering voor rivierverruiming Maas;
- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderdeel buisleidingen, dat eveneens onderdeel vormde van het u toegezonden ontwerpwijziging, zal uit het ontwerpbesluit worden gehaald. Het proces van de Structuurvisie Buisleidingen, die de basis moet vormen voor opname in het ontwerpbesluit, is onvoldoende ver gevorderd. Dit onderdeel zal volgend jaar aan uw Kamer worden voorgelegd.

De Eerste Kamer heeft te kennen gegeven de ontwerpwijziging Barro niet te behandelen. Na bespreking van de ontwerpwijziging Barro in de Tweede Kamer zal ik beoordelen of de periode van tervisielegging en Kamerbehandeling tot aanpassing van de ontwerpwijziging Barro leiden. Een eventueel aangepast ontwerpwijziging Barro zal vervolgens voor advies naar de Raad van State worden gezonden. Na advisering zal ik overgaan tot vaststelling, publicatie en inwerkingtreding van de 1^e aanvulling op het Barro. Na vaststelling zal uw Kamer het gewijzigde besluit in het kader van de zogenoemde nahang worden toegezonden.

De PvdA- fractie heeft dezelfde reactie voor beide verslagen ingediend. In deze reactie zijn de antwoorden opgenomen die betrekking hebben op de vertaling van het beleid naar het Barro of de inhoud van het Barro. De overige vragen zijn meegenomen in de reactie op het verslag van het schriftelijk overleg over de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
1	VVD	In hoeverre is het gebruik door gemeenten van de ladder voor duurzame verstedelijking afdwingbaar? Welke juridische mogelijkheden zijn er als deze ladder niet juist gebruikt wordt?	De ladder voor duurzame verstedelijking vraagt van overheden om in de motivering van ruimtelijke besluiten die ontwikkelingen mogelijk maken zich aan drie treden te houden. De beoordeling van de mogelijkheden binnen elk van de treden is aan deze overheid zelf. Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale juridische kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot óf indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, óf schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt voorts niet alleen op andere overheden, maar ook op de werking en kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad danwel provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>stelsysteemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.</p>
2	PvdA	<p>Het is de leden onduidelijk waarom er voor gekozen is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening niet van toepassing te verklaren op de Noordzee. Kan de minister deze keuze toelichten?</p>	<p>Het grondgebied van gemeenten en provincies strekt zich uit tot 1 km buiten de kust. Tussen 1 km en 12 mijl uit de kust is het Rijk zelf bevoegd gezag. Het Barro richt zich uitsluitend tot andere overheden. Het Rijk is gebonden aan de eigen beleidsuitspraken die zijn gedaan in structuurvisies, waaronder de SVIR en het Nationaal Waterplan uit 2009.</p>
3	PvdA	<p>In het Barro worden reserveringen getroffen voor grootschalige elektriciteitsopwekking, niet alleen op bestaande locaties maar ook in grote havengebieden. Op welke wijze worden de betreffende gemeenten vergoed voor de inbreng van gronden? Welke overheid is verantwoordelijk voor eventuele planschade? Wanneer is er meer duidelijkheid over de precieze locaties die voor energievoorziening worden aangewezen?</p>	<p>Uitgangspunt is dat er niet specifiek gronden worden geormerkt voor grootschalige stroomproductie maar dat de betreffende bestemmingsplannen realisatie van grootschalige elektriciteitsproductie op de aangewezen locaties mogelijk maken. Dat betekent overigens wel dat er op die locaties (meestal industrieterreinen) geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk mogen gemaakt die de feitelijke vestiging van elektriciteitscentrales belemmeren. Planschade is dan niet aan de orde. Het Barro zal bij inwerkingtreding de precieze locaties bevatten.</p>
4	PvdA	<p>Een wijziging van het bestemmingsplan wordt vooraf beoordeeld door de beheerder van de kering, via de watertoets. Er staat in de toelichting van het Bro echter uitdrukkelijk bij dat bij realisering van deze wijziging ook nog een vergunning nodig is, conform de Waterwet, van de beheerder van de kering. Moet de beheerder zich bij de vergunningverlening beperken tot die aspecten die zien op beheer en onderhoud van de kering? Een bestemmingsplan hoort duidelijkheid te geven aan de burger.</p>	<p>De beoordeling of een ontwikkeling mogelijk is op of onder een primaire waterkering of in de beschermingszone van de kering is maatwerk, de uitkomst is afhankelijk van de situatie. De Waterwet belegt de verantwoordelijkheid voor die beoordeling bij de beheerder van de kering. De beheerder zal zich bij de vergunningverlening beperken tot de aspecten die betrekking hebben op het onderhoud, de instandhouding of de versterking van de primaire waterkering. De reden voor opname in de ruimtelijke regelgeving is om de situatie te voorkomen dat een bestemmingsmogelijkheid bestaat die niet vergunbaar</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			is. Dat betekent in de praktijk dat reeds bij aanvraag van een bestemmingswijziging de beoordeling in het kader van de waterwetvergunning zal moeten worden gedaan, zodat vooraf helder is of de ontwikkeling mogelijk is.
5	PvdA	Het is echter niet erg duidelijk voor de leden wanneer sprake is van grootschalige permanente bebouwing of wat een aanmerkelijke verandering in het maaiveld is. De toelichting maakt het niet duidelijker. In de ogen van de leden zou tijdelijk gebruik, bijvoorbeeld agrarisch gebruik of het plaatsen van windmolens wel tot de mogelijkheden moeten kunnen behoren. Is het niet helderder de onteigeningskosten als uitgangspunt te nemen?	In de toelichting bij het ontwerpbesluit van het Barro zal op dit punt uitgebreider worden beschreven wanneer sprake is van grootschalige permanente bebouwing of wat een aanmerkelijke verandering in het maaiveld is. Er is niet voor gekozen om de onteigeningskosten als uitgangspunt te nemen, omdat onteigeningskosten niet als het enige uitgangspunt kunnen worden genomen. Er wegen ook factoren als vermijdbaarheid, verwijderbaarheid en verwachte reserveringsduur mee, naast situatiespecifieke factoren. De onteigeningskosten mogen niet significant hoger worden en het Rijk kan bij nieuwe ontwikkelingen niet voor ruimtelijke en financiële compensatie worden aangesproken. Agrarisch gebruik is wel toegestaan, evenals het gebruik van windmolens indien deze verwijderbaar zijn en de kosten daarvan niet voor rekening van het Rijk komen.
6	PvdA	In de vorige versie waren duidelijke eisen gesteld aan de saldobenadering (art 3.13 2e lid). Waarom zijn deze verlaten?	Het vereenvoudigen van de saldobenadering past in mijn wens om regelgeving te verminderen en te vereenvoudigen. Saldobenadering is onderdeel geworden van het "nee- tenzij" regime (artikel 2.10.5). Een bestemming mag per saldo niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).
7	PvdA	In het afwegingskader wordt aangegeven dat alternatieven moeten worden onderzocht. Welke garantie is er dat dit ook	Op basis van artikel 2.10.4 moeten de provincies regels stellen om ondermeer te verzekeren dat een

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		gebeurt? Waarom is er niet voor gekozen deze expliciet te moeten benoemen in het bestemmingsplan?	bestemming die per saldo leidt tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS alleen doorgang vindt als er onderzoek is gedaan naar reële alternatieven. Het Rijk gaat er van uit dat de provincies zorg dragen voor doorwerking van dit voorschrift tot op het niveau van bestemmingsplannen. Op basis van artikel 3.1.6 zijn gemeenten verplicht hun bestemmingsplannen te motiveren. Het toelichten van het alternatievenonderzoek past hierin.
8	PvdA	In de eerdere versie was sprake van een aantal verplichtende bepalingen in de provinciale verordeningen ten aanzien van behoud van natuur- en cultuurwaarden. De PvdA-fractie is er voorstander van deze opnieuw op te nemen.	Artikel 2.10.3 van het huidige ontwerp verplicht provincies tot het bij verordening aanwijzen van wezenlijke kenmerken en waarden en regels te stellen in het belang van bescherming, instandhouding en ontwikkeling daarvan. Uit de begripsomschrijving in artikel 2.10.1 van de wezenlijke kenmerken en waarden blijkt dat het hier om de natuurwaarden van de EHS gaat. Het nationale regime van de EHS is niet gericht op behoud van cultuurwaarden. De generieke borging van cultuurwaarden is versterkt door aanpassing van het Besluit ruimtelijke ordening (art. 3.1.6.). Indien een bestemmingsplan, projectbesluit of beheersverordening wordt opgesteld, is het bevoegd gezag verplicht rekening te houden met cultuurhistorische waarden in en boven de grond.
9	PvdA	Waar groot maatschappelijk belang in de eerdere versie van het besluit beperkt was tot gaswinning, is daar nu oliewinning aan toegevoegd. Kan de minister toelichten waar het hier over gaat?	In de eerdere versie was oliewinning ook al één van de onderwerpen van groot maatschappelijk belang. De bedoelde opsomming in de Nota van Toelichting bij het Barro is niet limitatief. Daarnaast vraagt de beoordeling van grootmaatschappelijk belang om maatwerk.
10	SP	De leden van de SP-fractie zijn van mening dat ook de Wijziging van de Wet ruimtelijke ordening en enige andere	De Nota naar aanleiding van het Verslag van de Tweede Kamer wordt rond 7 november aan de Tweede

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		wetten (voorzien in een wettelijke grondslag voor provinciaal medebewind en voor de mogelijkheid tot afwijking van algemene regels) (32821) bij de parlementaire behandeling van de SVIR betrokken dient te worden.	Kamer gezonden. Het is aan de Kamer om de wetswijziging vervolgens bij de parlementaire behandeling van de SVIR, de voorhang van de ontwerpwijziging Barro en de inwerkingtreding van het Barro te betrekken. De regering zou die gezamenlijke agendering toejuichen.
11	SP	Kan de minister aangeven of gemeenten en provincies gereed zijn om medebewind en de mogelijkheid tot afwijking van algemene regels door provincies na (spoedige) invoering goed uit te kunnen voeren? Wat zijn de eventuele achterstanden bij provinciale en gemeentelijke bestemmingsplannen?	Provincies en gemeenten hebben na inwerkingtreding van de wetswijziging nog een jaar de tijd om aan medebewind uitvoering te geven. Bovendien wordt nog gewerkt aan een mogelijkheid de periode voor vaststelling in een verordening op (een gemotiveerd) verzoek van de provincies te verlengen. De provinciale regeling zal helder maken welke aanpassingen worden verwacht in bestemmingsplannen. Er zijn geen signalen dat dit tot achterstanden zal leiden.
12	SP	Deelt de minister met de leden van de SP-fractie de visie dat behandeling van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening deel I in de Kamer- vanwege ondermeer demissionaire staat van het toenmalige kabinet- nooit is afgerond? (...) Wellicht kan het zenden van een brief, waarin alle wijzigingen chronologisch worden opgenomen, soelaas bieden.	Het (oorspronkelijke) ontwerpbesluit is op 2 juni 2009 naar de Tweede en Eerste Kamer gezonden in het kader van de zgn. voorhang. Gelijktijdig is het ontwerp ter visie gelegd om derden in de gelegenheid te stellen zienswijzen in te dienen. Op 29 september 2009 is het ontwerp besproken in een AO met de Vaste commissie voor VROM in de Tweede Kamer. Op basis van dit overleg, alsmede reacties uit de ter visielegging, is het ontwerp bijgesteld. De Kamers zijn daarover geïnformeerd per brief van 23 november 2009 (Kamerstuk 2009D58601). Beide Kamers is daarbij gevraagd in te stemmen met verzending van het bijgestelde ontwerp naar de Raad van State t.b.v. advisering. Die instemming is op 1 december 2009 door de Eerste Kamer verkregen (40462/KvD) en op 10 december door de Tweede Kamer (2009Z22285/2009D63192). Daarmee werd de formele parlementaire behandeling van het ontwerp

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			afgesloten. Vervolgens heeft het advies van de Raad van State geleid tot enige aanpassing van het ontwerp en heeft kabinetswisseling er toe geleid dat gewacht is met vaststelling van het Besluit tot dat een oordeel kon worden gegeven of de in het ontwerp opgenomen beleidsregels nog steeds van nationaal belang worden geacht en derhalve borging in het Besluit rechtvaardigen. Dat oordeel is verkregen door vaststelling van de ontwerp- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32 660, nr. 17). Immers net als de leden van de SP-fractie ben ik van mening dat het Barro een "doorvertaling of vertaalslag" van de SVIR behoort te zijn.
13	SP	Is het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening deel I volledig intact gebleven ten aanzien van reeds bestaande en lopende trajecten (Project Mainportontwikkeling Rotterdam, militaire terreinen en grote rivieren) of zijn hier op subonderdelen wijzigingen aangebracht?	Uit de ontwerpwijziging zijn de beleidsregels die conform de SVIR niet meer van nationaal belang worden geacht verwijderd en is tot vaststelling van het Besluit en tot publicatie in het Staatsblad gekomen. Na vaststelling van het Besluit hebben de leden van beide Kamers het Besluit toegezonden gekregen in het kader van de zgn. nahang (ter kennisneming). Het gepubliceerde Besluit bevat de beleidregels voor Project Mainportontwikkeling Rotterdam, militaire terreinen en -objecten, de Wadden, de kust (inclusief primaire waterkeringen), de grote rivieren en de Werelderfgoederen. Deze zijn, afgezien van het laatst genoemde onderwerp, op hoofdlijnen ongewijzigd gebleven t.o.v. het met de TK besproken ontwerpbesluit. Uit het oorspronkelijke ontwerp is het verstedelijkingsbeleid, het locatiebeleid (o.a. SER-ladder), het Rijksbufferzonesbeleid, het beleid voor de Nationale Landschappen, de recreatiewoningen en het regionaal watersysteem gehaald. Ook is het beleid voor de EHS uit het oorspronkelijke ontwerp gehaald,

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			aangezien er in juni jl. nog geen overeenstemming was bereikt tussen Rijk en provincies over de Herijkte EHS. De EHS is wel weer opgenomen in het "nieuwe" ontwerpbesluit, zoals dit voor beraadslaging bij de Kamers voorligt. Het hoofdstuk is vereenvoudigd overeenkomstig de daarover gemaakte afspraken tussen Rijk en provincies.
14		Naar de mening van de leden van de SP-fractie zou het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening een doorvertaling of vertaalslag van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32660, nr. 17) moeten zijn. Kan de minister een brief sturen, waarin alle wijzigingen chronologisch worden opgenomen?	Zie voor de wijzigingen t.o.v. het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening deel I het antwoord op vraag 13. In het (nieuwe) ontwerp wijziging wordt voorgesteld de volgende onderwerpen aan het Barro toe te voegen: reserveringen uitbreidingen weg en spoor, veiligheid vaarwegen, reserveringen voor buisleidingen, het netwerk voor elektriciteitsvoorziening, de buitendijkse uitbreidingsruimte in het IJsselmeer, rivierverruimingsmogelijkheden rond de Maas, bescherming van de (overige) primaire waterkeringen en de EHS. In bijlage 2 bij de SVIR wordt uitgebreider ingegaan op de nationale belangen die vervallen zijn en welke worden (her)bevestigd.
15	SP	Kan de minister aangeven waarom er in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32660, nr. 17) gekozen is voor dertien in plaats van de eerdere zesentwintig punten van nationaal belang?	Vanuit de uitgangspunten "decentraal, tenzij" en "je gaat erover of niet" kiest het kabinet selectief voor een beperkt aantal nationale ruimtelijke belangen, op basis van criteria zoals die beschreven zijn in paragraaf 1.2 van de SVIR. De dertien gekozen nationale ruimtelijke belangen zijn dekkend voor de ruimtelijke claim die het Rijk neerlegt.
16	SP	Kan de minister met redenen omkleed per 'afgefallen nationaal belang' aangeven waarom hiervoor gekozen is? Waarom is er bijvoorbeeld <i>wel</i> gekozen om zaken als de Ecologische Hoofdstructuur, de Nationale Landschappen en	Uitgangspunt is geweest dat er, gezien de huidige context, voldoende legitimering moet zijn om een nationaal belang aan te merken en daarvoor van rijkszijde ruimte te claimen, en om derhalve in

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		de nu voor het eerst aangewezen monumentale wederopbouwgebieden op te nemen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32660, nr. 17) (en ze dus van nationaal belang te maken), terwijl deze afspraken (nog) niet geborgd worden via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, maar geregeld worden via de spoedwet of via bestuurlijke afspraken met gemeenten?	juridische zin de beleidsvrijheid van andere overheden daarvoor in te perken. De nationale wederopbouwgebieden zijn als van nationaal ruimtelijk belang aangemerkt vanwege hun nationale cultuurhistorische betekenis. De EHS is als nationaal belang aangemerkt, omdat het een belangrijk instrument is om aan de internationale verplichtingen te voldoen. De EHS wordt juridisch geborgd in het Barro, de wederopbouwgebieden in bestuurlijke prestatieafspraken. Onderwerpen die in het verleden van nationaal ruimtelijk belang zijn geweest en waarvoor in de huidige context onvoldoende onderbouwing is gevonden, zijn vervallen als nationaal ruimtelijk belang. De nationale landschappen zijn niet meer beoordeeld als van nationaal belang. Het landschapsbeleid wordt in de SVIR overgelaten aan de provincies. In bijlage 2 bij de SVIR wordt uitgebreider ingegaan op de nationale belangen die vervallen zijn en welke worden (her)bevestigd.
17	SP	De leden van de SP-fractie zouden graag landbouw en drinkwater als kwesties van nationaal belang aanmerken.	De landbouw als sector wordt toegevoegd aan de SVIR, maar het is een decentrale zaak om deze sector ruimtelijk te faciliteren. Ook voor drinkwater zie ik geen noodzaak tot het opnemen als nationaal belang. Op dit moment wordt dit prima behartigd door de drinkwaterbedrijven en decentrale overheden. In de definitieve SVIR zal ik wel de rol van zoetwater verduidelijken als het gaat om drinkwater (en industriewater). Daarnaast zal ik in de Rijksstructuurvisie Ondergrond onderzoeken drinkwaterwinning uit de ondergrond van nationaal belang is en welke consequenties dat heeft voor bovengrondse functies.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
18	SP	Hoe verhoudt zich het omschrijven van dertien kernwaarden van Ecologische Hoofdstructuurgebieden, die de provincies aan de bestemmingsplannen van gemeenten zouden moeten opleggen, tot het principe van vertrouwen? Hoe moeten de leden van de SP-fractie in dit geval het credo van dit Kabinet 'je gaat erover, of niet' plaatsen?	In artikel 2.10.3 krijgen de provincies de opdracht om bij provinciale verordening de wezenlijke kenmerken en waarden aan te wijzen voor gebieden binnen de EHS. Zoals uit artikel 2.10.1 (en de toelichting) blijkt gaat het hierbij om de natuurwaarden die van belang zijn voor het gebied mede in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen. Het is verder geheel aan de provincies om de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS uit te werken.
19	SP	De leden SP-fractie vinden het onbegrijpelijk dat de ruimtelijke kwaliteit als doel van ruimtelijke ordening geschrapt is. Is de minister van mening dat de drie resterende beleidsdoelen, concurrentiekracht, bereikbaarheid en leefbaarheid, niet kunnen worden bereikt zonder in te zetten op ruimtelijke kwaliteit? Is het niet zo dat in de Koninklijke boodschap bij de Wet ruimtelijke ordening 'ruimtelijke kwaliteit' als enige legitimeringsgrond wordt genoemd voor het feit dat we aan ruimtelijke ordening doen?	Ruimtelijke kwaliteit ontstaat onder andere door goed regionaal maatwerk en zorgvuldige planvorming. Dat laatste borgt het Rijk in het Besluit Ruimtelijk Ordening. Het Rijk vertrouwt erop dat de provincies en gemeenten zorg zullen dragen voor de ruimtelijke kwaliteit van het eigen grondgebied, en dat zij, waar regels gelden die van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit deze regels op de juiste wijze in hun plannen zullen opnemen.
20	SP	Is de minister bereid de ladder voor duurzame verstedelijking via de Besluit ruimtelijke ordening te regelen? Zo nee, waarom niet?	Het is inderdaad mijn opzet om de ladder voor duurzame verstedelijking te borgen in het Bro.
21	SP	Geef bij de ladder voor duurzame verstedelijking ook aan hoe stedelijke voorzieningen aansluiten bij landschappelijke-, stedenbouwkundige- en cultuurhistorische waarden in een bepaald gebied. Daarmee wordt naast zorgvuldig en zuinig ruimtegebruik ook hoogwaardig ruimtegebruik geregeld.	Voor het aansluiten van stedelijke voorzieningen bij landschappelijke-, stedenbouwkundige- en cultuurhistorische waarden acht ik een juridische verplichting niet effectief. Kwaliteit laat zich niet afdwingen door regelgeving, maar kan alleen een product zijn van decentrale overheden die met kennis van het gebied en de situationele omstandigheden streven naar hoogwaardig ruimtegebruik. Ik kies er niet voor op dit punt de beleidsvrijheid van andere overheden te beperken.
22	SP	Vanaf 1 januari 2012 worden, via het besluit	Nederland leeft de verplichtingen uit het

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		<p>omgevingsrecht, alle bouwwerken op achtererven van beschermde stads- en dorpsgezichten vergunningvrij, en worden hierdoor onttrokken aan een welstandsadvies. De consequentie hiervan is dat ook in de Werelderfgoederen (doelende op objecten) vergunningvrije bouwwerken kunnen worden gerealiseerd. Is de minister bereid deze omissie via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening te repareren?</p>	<p>Werelderfgoedverdrag die strekken tot het instandhouden van de benoemde 'outstanding universal value's' na. Op dit moment worden voor alle werelderfgoederen met dat doel managementplannen opgesteld. Eventuele knelpunten ten aanzien van de instandhouding zullen in dat traject blijken. Over de 'state of conversation' van de werelderfgoederen wordt periodiek aan Unesco gerapporteerd. De keurtuinen in Amsterdam zijn ofwel zelf beschermd monument, ofwel bevinden zich (in het grootste deel van de gevallen) achter beschermde monumenten. Dit beperkt in hoge mate de mogelijkheden van vergunningvrij bouwen in keurtuinen. Daarnaast is het ook mogelijk om hierop sturing te geven via het bestemmingsplan.</p>
23	SP	<p>Met betrekking tot de structuurvisie buisleidingen vragen de leden van de SP-fractie wat wordt bedoeld met de term gereserveerd onder titel 2.9? Wordt hierbij later aparte aanvullende wet- of regelgeving gemaakt? Zo ja, op welke termijn en op welke wijze?</p>	<p>De term gereserveerd die in het Barro en in de inhoudsopgave van de Nota van Toelichting staat houdt in dat deze titel wordt ingevuld in de aanvulling op het Barro, dat ik uw Kamer in het kader van de zgn. voorhangprocedure heb toegezonden.</p>
24	SP	<p>De leden van de SP-fractie hebben het vermoeden dat de minister latere aanvullingen en onderwerpen via een zogenaamde nahangprocedure in werking zal willen laten treden. De leden bepleiten met klem deze zaken via een voorhang aan de Kamer voor te leggen. Het behelst immers flinke wijzigingen met een enorme impact.</p>	<p>Artikel 4.3, vijfde lid, van de Wro schrijft voor dat de voordracht voor een AMvB onder de Wro niet wordt gedaan dan nadat het ontwerp is overgelegd aan beide kamers der Staten-Generaal. Het kabinet brengt enkel al in voorhang gebrachte onderwerpen nu in nahang.</p>
25	SP	<p>Door de keuze van dit kabinet om veel taken over te dragen aan gemeenten en provincies en te kiezen voor een instrument als bijvoorbeeld inspectievakanties en minder in te zetten op handhaven en controles, mag het naar mening van de leden van de SP-fractie niet zo zijn dat we op het gebied van ruimtelijke ordening en veiligheid al in de</p>	<p>Het Rijk vertrouwt erop dat de provincies en gemeenten zorg kunnen dragen voor de ruimtelijke kwaliteit van het eigen grondgebied, en dat zij, waar regels gelden die van invloed zijn op de ruimtelijke kwaliteit deze regels op de juiste wijze in hun plannen zullen opnemen. Verder vertrouwt het Rijk erop dat</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		aanvangsfase in een bestuurlijk niemandsland terecht gaan komen.	provincies in staat zijn om adequaat toezicht te houden op de handhaving van gemeentelijke bestemmingsplannen. Overigens blijven (generieke) middelen beschikbaar voor de (naar verwachting zeldzame) gevallen dat wet- en regelgeving in ruimtelijke plannen niet wordt nageleefd. Dit geldt ook voor het geval dat burgers daarvan melding doen.
26	D66	Welke onderwerpen uit het originele Besluit algemene regels ruimtelijke ordening gaan, volgens het voornemen van de regering, per 14 november in? Welke onderwerpen uit het originele Besluit algemene regels ruimtelijke ordening worden tegelijkertijd met de ontwerpwijziging ingevoerd? Welke onderwerpen uit het originele Besluit algemene regels ruimtelijke ordening zijn geschrapt?	Uit de ontwerpwijziging zijn de beleidsregels die conform de SVIR niet meer van nationaal belang worden geacht verwijderd en is tot vaststelling van het Besluit en tot publicatie in het Staatsblad gekomen. Na vaststelling van het Besluit hebben de leden van beide Kamers het Besluit toegezonden gekregen in het kader van de zgn. nahang (ter kennisneming). Het gepubliceerde Besluit bevat de beleidregels voor Project Mainportontwikkeling Rotterdam, militaire terreinen en -objecten, de Wadden, de kust (inclusief primaire waterkeringen), de grote rivieren en de Werelderfgoederen. Deze zijn, afgezien van het laatst genoemde onderwerp, op hoofdlijnen ongewijzigd gebleven t.o.v. het met de TK besproken ontwerpbesluit. Uit het oorspronkelijke ontwerp is het verstedelijkingsbeleid, het locatiebeleid (o.a. SER-ladder), het Rijksbufferzonesbeleid, het beleid voor de Nationale Landschappen, de recreatiewoningen en het regionaal watersysteem gehaald. Ook is het beleid voor de EHS uit het oorspronkelijke ontwerp gehaald, aangezien er in juni jl. nog geen overeenstemming was bereikt tussen Rijk en provincies over de Herijkte EHS. De EHS is wel weer opgenomen in het "nieuwe" ontwerpbesluit, zoals dit voor beraadslaging bij de Kamers voorligt. Het hoofdstuk is vereenvoudigd

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			overeenkomstig de daarover gemaakte afspraken tussen Rijk en provincies.
27	D66	Hoe wil en kan het Rijk grip houden op plannen en afspraken gemaakt door provincies, zeker wanneer zij de nationale belangen raken, en welke instrumenten heeft zij daartoe tot haar beschikking? Wat gebeurt er met lopende afspraken tussen Rijk en decentrale overheden? Kan de minister een overzicht geven van afspraken met decentrale overheden die komen te vervallen?	Het Rijk vertrouwt er op dat provincies (en gemeenten) bij hun planvorming rekening houden met de nationale belangen zoals benoemd in de SVIR. Verder vertrouwt het Rijk erop dat provincies in staat zijn om toezicht te houden op de handhaving van gemeentelijke bestemmingsplannen. De SVIR wordt gemonitord, waarbij in ieder geval aandacht is voor het monitoren van de nationale belangen. Daarnaast wordt door het sluiten van akkoorden zoals de Bestuursafspraken 2011- 2015, tussen overheden afstemming gezocht over de nationale belangen. Het overzicht van rijkstaken die komen te vervallen zijn verwoord in bijlage 2 van de SVIR.
28	D66	Kan de minister aangeven wat de invloed van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening is op het beschermingsniveau van de op dit moment onder de Ecologische Hoofdstructuur vallende gebieden?	Het Rijk zal in de ontwerpwijziging Barro de bescherming van de herijkte EHS verankeren. Het Rijk geeft middels het ontwerpwijziging Barro aan provincies de opdracht om de herijkte EHS te begrenzen. De artikelen voor het onderdeel EHS kunnen in werking treden als de wijziging van de Wro voor het medebewind is gerealiseerd. Binnen een jaar na inwerkingtreding van dit artikel dient de provincie deze begrenzing te realiseren en daar een regime op van toepassing te verklaren dat het in de ontwerpwijziging Barro beoogde beschermingsniveau borgt. Dit regime houdt in dat significante aantasting

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS wordt voorkomen.
29	D66	Kan de minister uiteenzetten of, en zo ja hoe, dit verandert voor de gebieden die buiten de herijkte Ecologische Hoofdstructuur komen te liggen?	Op het gebied dat door provincies niet wordt aangewezen als behorende bij de herijkte EHS is het beschermingsniveau van het EHS-regime niet van toepassing. Het staat provincies en gemeenten vrij in deze gebieden een eigen regime gericht op bescherming van natuurwaarden te hanteren.
30	D66	Is de minister bereid via het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening gemeenten de Ecologische Hoofdstructuur in hun bestemmingsplannen op te laten nemen, om handen en voeten te geven aan het rekening houden met het in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32660, nr. 17) geformuleerde nationale belang met betrekking tot dit nationale natuurnetwerk?	De artikelen in de ontwerpwijziging Barro onder de titel EHS richten zich tot de provincies. Provincies worden verplicht tot begrenzing van de EHS, en bescherming en instandhouding van de wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Dit betekent dat provincies zorg moeten dragen voor doorwerking van dit beleid tot op niveau van bestemmingsplannen. De provincie kan evenwel aan gemeenten vragen om de EHS expliciet in bestemmingsplannen te bestemmen. Het staat de provincie echter vrij om het vereiste resultaat op andere, voor gemeenten minder lastenintensieve, wijze te bereiken.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
31	D66	Komen de passages, die het beschermingsregime voor de Ecologische Hoofdstructuurgebieden omschrijven in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening overeen met de bestaande Ecologische Hoofdstructuur-spelregels in overige wet- en regelgeving? Zo nee, kan de minister aangeven waarom niet gekozen is voor consistente aansluiting bij overige wet- en regelgeving, bijvoorbeeld via een verwijzing of het overnemen van de bestaande spelregels in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur?	De uitgangspunten van de Spelregels EHS zijn in de ontwerpwijziging Barro opgenomen.
32	D66	Kan de minister aangeven hoe de "nee, tenzij"-beschermingsregels worden toegepast voor de eventueel te schrappen militaire oefenterreinen uit de Ecologische Hoofdstructuur, zoals dat geldt voor alle andere aanpassingen van de Ecologische Hoofdstructuur? Kan de minister voor dergelijke militaire oefenterreinen, zoals bij Oirschot, aangeven welke eerdere afspraken gemaakt zijn door haar ambtsvoorgangers en hoe deze worden nagekomen?	Omdat de in art. 2.10.2 tweede lid van de ontwerpwijziging Barro bedoelde terreinen buiten de EHS vallen, is het beschermingsregime voor de EHS daar ook formeel niet van toepassing. Omdat in het verleden reeds is afgesproken dat deze terreinen wel zoveel mogelijk worden beheerd als EHS, is het uitgangspunt echter dat dit beschermingsregime zo dicht als mogelijk wordt benaderd.
33	D66	Kan de minister aangeven wat de belangrijkste bezwaren waren van het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen bij het opstellen van de ontwerpwijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en hoe deze zijn meegenomen?	De bezwaren van IPO, VNG en UvW bij het opstellen van de ontwerpwijziging van het Barro waren divers van aard en zijn zowel mondeling als via individuele provincies c.q. gemeenten ingebracht. Aan het merendeel van de bezwaren en suggesties voor verbetering is tegemoet gekomen. Dit betrof vooral mogelijkheden om de administratieve lasten zo minimaal mogelijk te laten zijn. Resterende bezwaren zijn opgenomen in de zienswijzen die op het ontwerp zijn ingediend. Het IPO pleit voor een nog verdergaande flexibilisering van de regeling voor de EHS en verzoekt om ook bij de voorbereiding van de ministeriële regeling overleg te voeren. Dat laatste is gehonoreerd bij de totstandkoming van de ministeriële regeling

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			<p>behorende bij het Barro. De voorstellen die het IPO voor de regeling van de EHS hebben gedaan verschillen niet zozeer in mate van detaillering van het Rijk en zullen derhalve vooral juridisch op hun waarde worden bekeken. De VNG had bezwaren bij het strakke tijdschema bij de totstandkoming van het ontwerpbesluit. Hoewel het Rijk zich heeft gehouden aan de afgesproken omgangsregels, zou er te weinig tijd zijn geweest voor consultatie van de achterban. Daarnaast geeft VNG in haar zienswijze aan verbeterpunten te zien bij de reservering van buisleidingenstroken van nationaal belang, de procedure die is gevolgd voor de reserveringsgebieden langs de Maas en vraagt de VNG inzicht te geven in de bestuurlijke lasten, inclusief de hogere kosten in de Nota van Toelichting bij het ontwerpbesluit. T.a.v. de uitvoeringslasten behorende bij het ontwerpbesluit wordt het onderzoek binnenkort afgerond. De resultaten daarvan worden besproken met IPO en VNG en vervolgens, conform de regels daarvoor, opgenomen in de Nota van Toelichting bij het ontwerpbesluit, zoals dat naar de Raad van State zal worden gezonden. Voor de reserveringsgebieden langs de Maas is het eerdere proces gevolgd bij het Nationaal Waterplan herhaald, met nu betere en gedetailleerde kaarten, waardoor aan de bezwaren tegemoet is gekomen. De Unie van Waterschappen hadden alleen bezwaren dat de borging van het regionaal watersysteem, die in het eerdere ontwerpbesluit was opgenomen, niet meer als nationaal belang wordt gezien en derhalve geen onderdeel meer uitmaken van het Barro.</p>

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
34	ChristenUnie	De leden van de ChristenUnie hebben de indruk dat met deze aanpak niet alle nationale belangen gelijkwaardig worden afgewogen. Nationale belangen moeten gelijkwaardig worden afgewogen en hiervoor zijn ook bij decentralisatie op zijn minst duidelijke kaders nodig. Meest treffend vindt deze leden dat kennelijk het reserveren van ruimte voor een nieuwe kerncentrale een groter nationaal belang is dan bescherming van het Groene Hart.	De landschappelijke bescherming van het Groene Hart acht het kabinet niet van nationaal belang. Het kabinet vertrouwt erop dat decentrale overheden goed in staat zijn om in dit gebied de afwegingen op het gebied van landschappelijke bescherming adequaat te maken. Het reserveren van voldoende ruimte om in de toekomst extra kernenergie te kunnen opwekken acht het kabinet wel van nationaal belang. Het kabinet ziet de 13 nationale belangen als gelijkwaardig. Alleen bij onverenigbaarheid van regelgeving voor verschillende nationale belangen in hetzelfde gebied gaat in het Barro soms het ene nationale belang voor op het andere.
35	ChristenUnie	Op zijn minst moeten daarom wat betreft de ChristenUnie-fractie de (delen van) Nationale Landschappen, die te maken hebben met grote verstedelijkingsdruk, beter worden beschermd in de Amvb Ruimte.	Het Rijk beschouwt de eventuele bescherming van landschap en de afstemming tussen groen en verstedelijking als een taak van de provincies en heeft het beleid voor Nationale Landschappen daarom laten vervallen. Ten behoeve van zorgvuldig ruimtegebruik introduceert het Rijk de ladder voor duurzame verstedelijking.
36	ChristenUnie	De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de ontwikkeling van bouwen buiten de stad in (voormalige) verbindingszones, Ecologische Hoofdstructuur, Nationale Landschappen en Rijksbufferzones jaarlijks te monitoren door middel van bijvoorbeeld rapportages van het Planbureau voor de Leefomgeving, die ook aan de Kamer worden gezonden, zodat tijdige bijsturing mogelijk is als de decentralisatie ongewenste effecten heeft.	Het Rijk laat meer over aan provincies en gemeenten en vertrouwt erop dat zij hun taken goed zullen uitvoeren. Het is aan de provincies om te beslissen of zij gedecentraliseerde gebiedscategorieën die geen rijksplanologische borging meer hebben, willen monitoren. Het Rijk ziet alleen toe op de eigen nationale belangen uit de SVIR. Dit betreft wel de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking en het natuurwerk, maar niet meer het landschapsbeleid.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
37	ChristenUnie	De leden van de ChristenUnie-fractie vragen verder om de Blauwe Ruggengraat van Nederland, als verbinding tussen de waterrijke gebieden, toe te voegen als onderdeel van de nationale ruimtelijke hoofdstructuur.	Het hoofdwatersysteem is een systeem van rivieren, kanalen en grote wateren. Dit hoofdwatersysteem is de blauwe ruggengraat van Nederland en staat ook op de nationale ruimtelijke hoofdstructuur.
38	ChristenUnie	De formulering dat alleen maar in het bestemmingsplan hoeft te worden "toegelicht op welke wijze rekening is gehouden met de voorkeursvolgorde" is wat betreft de leden van de ChristenUnie-fractie te vrijblijvend.	Ik ben het niet met u eens dat de tekst "toegelicht op welke wijze rekening is gehouden met de voorkeursvolgorde" te vrijblijvend is. Als decentrale ruimtelijke besluiten nationale juridische kaders onvoldoende honoreren kan het Rijk of de provincie na vaststelling van deze besluiten overgaan tot óf indeplaatstreding in geval van taakverwaarlozing, óf schorsing en vernietiging in geval van strijdigheid met nationale regelgeving. Verder bestaat voor een ieder de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Door iedere belanghebbende (zoals wettelijk gedefinieerd) kan dit worden gevolgd door bezwaar en beroep. Het Rijk vertrouwt voorts niet alleen op andere overheden, maar ook op de werking en kwaliteit van lokale democratische processen. De ladder biedt een versterking van het decentrale proces van de beoordeling van ruimtelijke besluiten. Projectontwikkelaars en lokale bestuurders kunnen hun plannen alleen realiseren als deze worden goedgekeurd door de gemeenteraad danwel provinciale staten. Hiermee geef ik invulling aan mijn systeemverantwoordelijkheid voor goede ruimtelijke ordening. Ik ben van mening dat er daarmee voldoende voorzieningen zijn.
39	ChristenUnie	De verantwoording van het gebruik van de ladder gebeurt op het niveau van het bestemmingsplan. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen in hoeverre met de voorgestelde formulering dubbeltellingen worden voorkomen. Kunnen op	De formulering van de ladder zal in SVIR en Barro worden aangepast opdat ook de invulling van de behoefte met ontwikkelingen binnen een regionaal afgestemd kader moet passen. Dubbeltellingen

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
		deze manier niet verschillende gemeenten met hun bestemmingsplan verwijzen naar dezelfde regionale behoefte aan bijvoorbeeld bedrijventerreinen? Volgens de leden van de ChristenUnie-fractie dient er daarom een duidelijker koppeling gelegd te worden met het provinciale ruimtelijke beleid en de feitelijke behoefte.	worden voorkomen door de regionale afstemming van ruimtelijke plannen.
40	ChristenUnie	Voor benutting van bestaande stedelijke ruimte wordt alleen gesproken over herstructurering en transformatie. Deze leden missen hier het begrip leegstand, zoals die bijvoorbeeld speelt op de kantorenmarkt. Benutting van leegstand hoeft niet noodzakelijkerwijs gepaard te gaan met herstructurering of transformatie.	In de ladder voor duurzame verstedelijking wordt leegstand op twee wijze meegenomen. Trede 1 bepaalt of er behoefte is aan een vorm van verstedelijking van een bepaalde kwaliteit. Bij die behoeftebepaling wordt de vraag afgewogen tegen het bestaande aanbod. In dat aanbod zitten ook de leegstaande woningen, kantoren, bedrijventerreinen etc. Bij trede 2 wordt gekeken of de resterende behoefte door middel van herstructurering of transformatie van de bestaande verstedelijking binnen bestaand bebouwd gebied kan. Hier wordt gekeken of leegstaande verstedelijking door kwalitatieve maatregelen in de behoefte kan voorzien. Zo doende wordt leegstand dus expliciet meegenomen in de ladder voor duurzame verstedelijking. Dit vraagt naar mijn idee dus niet om een inhoudelijke wijziging, maar om het benoemen van leegstand bij de beschrijving van de ladder voor duurzame verstedelijking. Daarnaast ondersteunt het Rijk de transformatie van kantoren via de recente herziening van het Bouwbesluit en het voornemen om voor tijdelijke bestemmingen de vrijstellingstermijn van het bestemmingsplan op te rekken van 5 naar 10 jaar.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
41	ChristenUnie	Er ontbreekt een financieel kader voor een effectieve toepassing van de ladder. De kans is nu groot dat de mogelijkheid van herontwikkeling en transformatie wordt afgewezen omdat dit niet rendabel zou zijn. Welke randvoorwaarden gelden er op dit gebied? Moeten gemeenten en provincies meer instrumenten in handen krijgen om te zorgen dat herstructureringslocaties ook echt van de grond komen? Vraagt dit ook om een fundamentele doordenking van het grondbeleid? Is de regering bereid financiële prikkels in te voeren die het bouwen in open gebied financieel onaantrekkelijker maken, zoals een open ruimte heffing?	Met de ladder voor duurzame verstedelijking stelt het Rijk geen inhoudelijke verplichtingen, alleen een procesverplichting. De validiteit van de motivering waar de ladder toe verplicht zal worden beoordeeld in het decentrale democratische proces. Financiële haalbaarheid kan onderdeel uitmaken van de te wegen belangen en factoren. Daarnaast zie ik het als mijn taak zet het Rijk zich in om de andere overheden en partijen bij te staan te ondersteunen met het ontwikkelen van alternatieve manieren van financiering, nieuwe verdienmodellen en nieuwe allianties.
42	ChristenUnie	Het ontwerpbesluit algemene regels ruimtelijke ordening van 2009 bevatte nog het uitgangspunt dat als er toch wordt gebouwd in het buitengebied, dit zoveel mogelijk in aansluiting op bestaand bebouwd gebied moet gebeuren of in nieuwe clusters dient te gebeuren. De leden van de ChristenUnie-fractie stellen voor om het bouwen aansluitend op bestaand bebouwd gebied of in nieuwe clusters toe te voegen als stap in de ladder van verstedelijking zodat deze afweging wordt gemaakt.	In de ladder voor duurzame verstedelijking wordt leegstand op twee wijze meegenomen. Trede 1 bepaalt of er behoefte is aan een vorm van verstedelijking van een bepaalde kwaliteit. Bij die behoeftebepaling wordt de vraag afgewogen tegen het bestaande aanbod. In dat aanbod zitten ook de leegstaande woningen, kantoren, bedrijventerreinen etc. Bij trede 2 wordt gekeken of de resterende behoefte door middel van herstructurering of transformatie van de bestaande verstedelijking binnen bestaand bebouwd gebied kan. Hier wordt gekeken of leegstaande verstedelijking door kwalitatieve maatregelen in de behoefte kan voorzien. Zo doende wordt leegstand dus expliciet meegenomen in de ladder voor duurzame verstedelijking. Dit vraagt naar mijn idee dus niet om een inhoudelijke wijziging, maar om het benoemen van leegstand bij de beschrijving van de ladder voor duurzame verstedelijking. Daarnaast ondersteunt het Rijk de transformatie van kantoren via de recente herziening van het Bouwbesluit en het voornemen om voor tijdelijke

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			bestemmingen de vrijstellingstermijn van het bestemmingsplan op te rekken van 5 naar 10 jaar.
43	ChristenUnie	Het voorzien in de ruimtebehoefte in de nabijheid van bestaande infrastructuur of in de nabijheid van nieuwe infrastructuur wordt gelijk geschakeld. De leden van de ChristenUnie-fractie stellen voor om dit verschillende stappen op de ladder te maken. De ladder is meer als functioneel beargumenteerd moet worden dat er geen alternatieve locaties waren in de nabijheid van bestaande infrastructuur. In feite staat met de voorgestelde formulering ontsluiting centraal, terwijl het wat betreft deze leden eerst om benutting zou moeten gaan en vervolgens om ontsluiting.	Het optimaal benutten van bestaande capaciteit en infrastructuur voordat nieuwbouw wordt overwogen, is een principe dat onderdeel hoort uit te maken van iedere investeringsbeslissing. De derde trede in de ladder voor duurzame verstedelijking richt zich op de multimodale kwaliteit van de ontsluiting van de gewenste ontwikkeling. Het kabinet ziet geen aanleiding om onderscheid te maken tussen multimodale ontsluiting die al gerealiseerd is of die nog wordt gerealiseerd.
44	ChristenUnie	De ladder is vooral ingegeven vanuit een ruimtelijke behoefte. De leden van de ChristenUnie-fractie zouden graag ook de mobiliteitsladder (ladder van Verdaas) hierin opgenomen zien, omdat pas dan een goede integrale aanpak van ruimte en mobiliteit ontstaat.	De zeven stappen uit ladder van Verdaas zijn geïntegreerd binnen de aanpak voor integrale MIRT-verkenningen en daarmee onderdeel van beleid bij de Rijksoverheid, met uitzondering van prijsbeleid. Er wordt echter geen hiërarchie tussen de stappen gehanteerd.
45	ChristenUnie	De leden van de ChristenUnie-fractie merken op dat in de ladder geen kwalitatieve beoordeling zit van verschillende alternatieve locaties. Als buiten bestaand bebouwd gebied in de ruimtebehoefte wordt voorzien, kan het veel uitmaken of dat dit gebeurt op een andere locatie. Deze leden zouden daarom graag een extra trede op de ladder voor duurzame verstedelijking toevoegen voor een landschapstoets waarin elementen als natuur, openheid, cultuurhistorie en recreatieve waarde worden meegenomen.	Provincies hebben de rol van gebiedsregisseur in het ruimtelijke domein en gaan over de afstemming tussen groen en verstedelijking. Ik ga ervan uit dat decentrale overheden in staat zijn om verschillende locaties voor uitbreiding kwalitatief te beoordelen. Het toevoegen van een toets op deze thema's maakt onnodig inbreuk op die beleidsvrijheid van decentrale overheden. Op terrein van natuur en cultuurhistorie heeft het Rijk wel nationale doelen gesteld. Deze belangen zijn echter naar mijn mening afdoende geborgd met de daarbij behorende instrumenten.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
46	ChristenUnie	Voorts valt het deze leden op dat in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (Kamerstuk 32660, nr. 17) op pagina 8 ook een relatie wordt gelegd tussen de ladder voor duurzame verstedelijking en optimale inpassing. Zij zien het aspect inpassing echter niet terug in de uitwerking van de ladder.	De ladder voor duurzame verstedelijking biedt de basis voor een op zorgvuldig ruimtegebruik gerichte afweging van belangen. De volgende stap na de locatiekeuze op basis van deze ladder, is de optimale inpassing van de ontwikkeling in de omgeving. Het Rijk vertrouwt erop dat gemeenten en provincies streven naar een optimale inpassing, maar ziet het niet als haar taak om gemeenten hiertoe te verplichten. Waar het Rijk zelf (mede)verantwoordelijk is voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen streeft het Rijk naar een goede inpassing van die ontwikkelingen.
47	ChristenUnie	Neem duurzaam waterbeheer ook mee in de ladder voor duurzame verstedelijking.	De verplichting om bij een ontwikkeling rekening te houden met het effect ervan op de waterhuishouding maakt al onderdeel uit van artikel 3.1.6 van het Bro.
48	ChristenUnie	Nieuwe locaties voor detailhandel mochten in het oude ontwerpbesluit algemene regels ruimtelijke ordening niet ten koste gaan van de bestaande detailhandelstructuur. In het nieuwe voorstel wordt alleen gesproken over behoefte aan detailhandel. Deze leden vrezen dat hiermee de deur wordt open gezet voor weidewinkels, waardoor op de lange termijn leegstand dreigt in (historische) winkelcentra binnen de steden. Deze leden geven daarom in overweging de bepaling ten aanzien van detailhandel aan te scherpen.	Detailhandelsontwikkelingen zijn regionaal en lokaal van aard. Detailhandelsbeleid is daarmee een verantwoordelijkheid van de decentrale overheden.
49	ChristenUnie	Welke instrumenten heeft het Rijk bij vraagstukken die aangrenzende provincies treffen (bijvoorbeeld bij grote nieuwe winkelcentra) en waar de provincies hun beleid niet op elkaar afstemmen?	Het Rijk heeft er vertrouwen in dat provincies met elkaar zullen overleggen over ruimtelijke ontwikkelingen die provinciegrensoverschrijdend zijn.
50	ChristenUnie	Wie is er financieel verantwoordelijk voor planschade die voortkomt uit de algemene maatregel van bestuur Ruimte. Is er een beeld van de omvang van de eventuele planschade?	Ik verwacht niet dat het Barro tot planschadeverzoeken zal leiden, omdat ik bij de formuleringen van het Barro hiermee rekening heb gehouden. Mocht er desondanks planschade worden

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
			geconstateerd dan zal ik, als verantwoordelijk minister voor het Barro, eventuele financiële gevolgen bij de beleidsverantwoordelijk bewindspersoon leggen.
51	ChristenUnie	Welke bestuurlijke lasten vloeien voort uit deze algemene maatregel van bestuur Ruimte?	Voor het Barro en de ontwerpwijziging daarop zijn de financiële gevolgen gering. Uitgangspunt in de formulering van deze regelgeving is geweest om de bestuurlijke lasten zo minimaal mogelijk te houden. Over de lasten die het besluit veroorzaakt voor gemeenten en provincies is in het verleden afgesproken met de koepels van provincies en gemeenten dat de omvang van de lasten geen aanleiding gaf tot financiële compensatie door het Rijk. In de Nota van Toelichting bij het ontwerpbesluit, zoals dat later voor advies naar de Raad van State wordt gezonden, zal helderheid worden geboden over de totale uitvoeringslasten.
52	ChristenUnie	Valt niet te overwegen om het definitieve tracé vast te leggen op het moment dat er ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied plaatsvinden, met het oog op meer flexibiliteit in de ruimtelijke ordening?	In de ingediende zienswijzen bij de ontwerp Rijksstructuurvisie buisleidingen zijn zowel pleidooien binnengekomen voor het afzien van een zoekgebied en dus directe vaststelling van het tracé, als pleidooien voor het verlengen van de periode tot het moment dat ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied plaatsvinden. Overleg met de betrokken partijen hierover is nog gaande teneinde de voor en nadelen van de verschillende opties nog beter in beeld te krijgen. Door middel van het zoekgebied, in de ontwerp Rijksstructuurvisie buisleidingen voorzien voor een periode van vijf jaar, ontstaat meer flexibiliteit in de ruimtelijke ordening.

Nummer	Fractie	Vraag	Antwoord
53	ChristenUnie	Bieden de algemene regels voor defensieradar, zoals die onder de algemene maatregel van bestuur Ruimte kunnen worden vastgesteld, significant meer ruimte aan windenergie- en hoogbouwprojecten? Wanneer zijn deze algemene regels beschikbaar? Kan de Kamer inzicht krijgen in de concept algemene regels voor defensieradar?	De bij het Barro horende ministeriele regeling zal bij inwerkingtreding van het Barro invulling geven aan de beperkingen en aan de gebiedsreikwijdte ten aanzien van radarstations. Met het van kracht worden hiervan zullen naar verwachting meer windenergie- en hoogbouwprojecten mogelijk worden.
54	ChristenUnie	In het ontwerpbesluit is een kaart opgenomen met reserveringsgebieden langs hoofdwegen. Waarom is dit niet gedaan voor het spoor. Op verschillende plaatsen dicht langs het spoor wordt gebouwd, terwijl de noodzaak voor uitbreiding in de toekomst niet ondenkbaar is. De ChristenUnie-fractie stelt voor dat langs het spoorwegnet, tenminste een ruimtelijke reservering moet worden opgenomen voor verdubbeling van het aantal aanwezige sporen.	Op basis van de capaciteitsanalyses en ambitie van hoogfrequent spoor is bepaald waar zich knelpunten op het spoor voor gaan doen. Binnen het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) worden de maatregelen uitgewerkt en daarmee ook de geografische locaties bepaald. Om de uitvoering van PHS te borgen is daarom in de ontwerpwijziging Barro langs de PHS-corridors een extra aanduiding opgenomen: 'Planstudiegebied intensivering treindienst en infrastructurele maatregelen in het kader van Programma Hoogfrequent Spoor'.
55	ChristenUnie	De leden van de ChristenUnie-fractie hebben grote vragen bij de nut- en noodzaak van de bouw van een nieuwe kerncentrale en daarom ook bezwaren tegen de ruimtelijke reservering voor de bouw van dergelijke centrales.	In het 3 ^e Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III), dat als uitwerking van de SVIR in zijn huidige vorm van kracht blijft, staan de locaties waar het waarborgingsbeleid kerncentrales van toepassing is. Zodra er sprake is van een concrete bouw van kerncentrales volgt het Rijk een aparte vervolgprocedure waarbij met betrokken decentrale overheden overleg gevoerd zal worden.